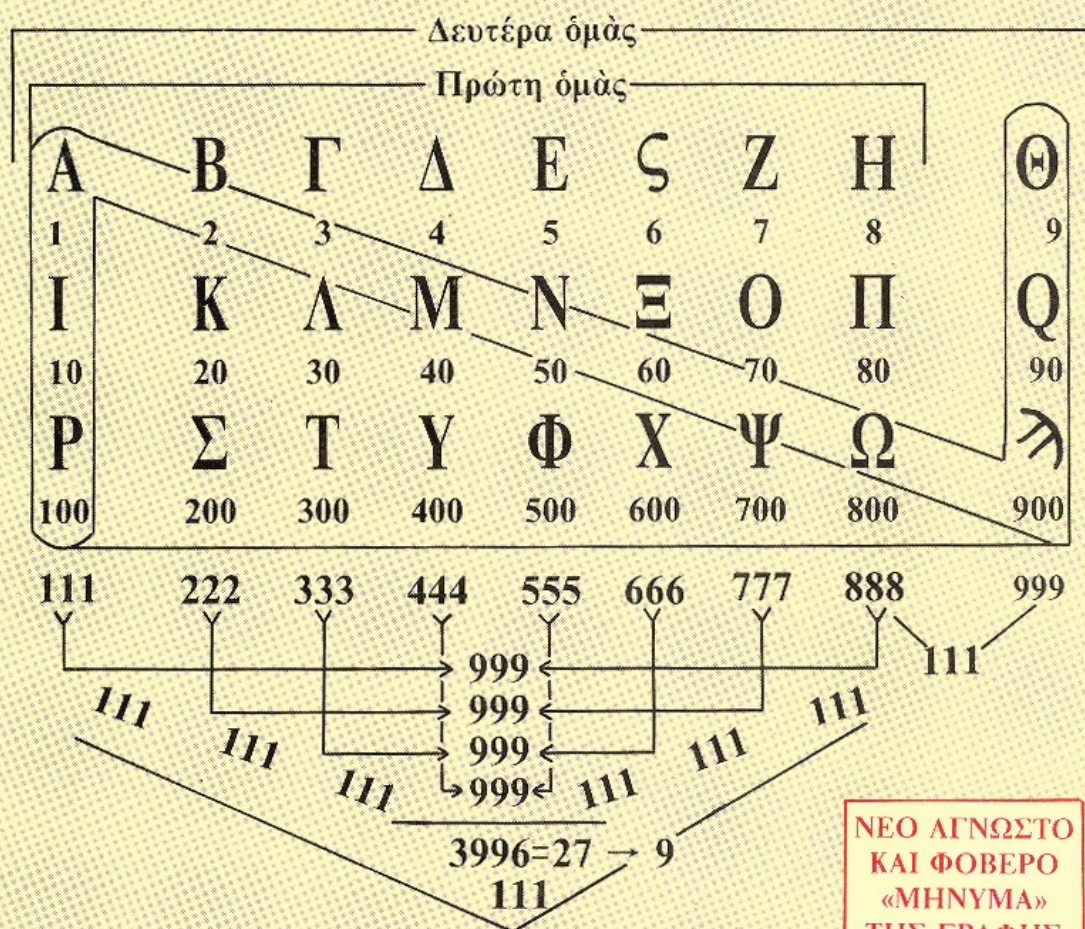

ΚΡΥΦΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ «ΚΩΔΙΕ» ΣΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Ἡ πανάρχαια ἑλληνικὴ παρουσία στὸν Εἰρηνικὸ

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Αθήνα
τηλ.: 3223957 ή 9841655.

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30-13.30 καθημερινά.

Ίδιοκτήτης- Έκδότης
— Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Άχιλλέως-Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία- Άτελιέ:
«Ν.ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ. 5221792.
Έκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Καλλιδρόμου 10
Μπουρνάζι, τηλ. 5726819.

- Τιμή αντιτύπου: 300 δρχ.
- Έτήσια συνδρομή: 3.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 5.000 δρχ.
- Φοιτητών: 2.000 δρχ.
- Εξωτερικού: 50 δολλ. ΗΠΑ

Οί συνδρομές προκαταβάλλονται
τόν μήνα Ιανουάριο κάθε χρόνου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τά χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οί συνεργασίες καί τά
ταχυδρομικά έμβάσματα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οί συνδρομητές
πού αλλάζουν διεύθυνση, νά τό
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 4948:

«ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»: *Η Μεγάλη Οικουμενική
Πολιτική του Μέλλοντος*

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 4949:

*Έν έπαφή με τόν συγκεκαλυμμένο μαθηματικό
συμβολισμό του Άλφαβήτου*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΣΤΑΥΡΑΓΓΕΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4953:

Τό φάσμα σημασιών του «Ζήτα».

ΖΕΥΣ: *Ό μέγας θεμελιωτής της γλώσσας*

ΗΛΙΑΣ Α. ΣΤΑΣΣΟΜΟΙΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4964:

Περί τήν Άνθολογία του «Δαυλού»

Σ.Γ.Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4971:

*Νεώτερα στοιχεία για τήν πανάρχαια παρουσία
τόν Έλλήνων στόν Είρηνικό*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 4978:

Δεινίας έκρηγνόμενος

ΔΕΙΝΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4987:

Σχετικά με τήν οικουμενικότητα της Έλληνικής

ΜΙΧΑΗΛ ΔΑΝΙΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 4990:

Τί έννοούμε λέγοντας «Έλληνικότης»

Σ.Γ.Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4989:

Μπ(άυ)Π(ά)ς Κλάς

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 4994:

Έπιλογή έπιστολών άναγνωστών

**ΕΜΜ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ, ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΚΟΥΡ-
ΤΟΓΛΟΥ,**

ΔΕΙΝΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 5000:

Ίουλιανός

ΟΘΩΝ Μ. ΔΕΦΝΕΡ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΠΟΙΗΣΗ:

Διαλεχτή Ζευγώλη — Γλέζου, Στρατής Γιαννίκος, Σο-
φία Βεκράκου — Φωτοπούλου, Θεόπη Παπαδοπούλου,
Σταύρος Μελισσινός, Χάρης Χρόνης, Ίωσ. Άργυρίου.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ: σελ. 4961 • ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ: σελ.
4985 • ΔΙΗΓΗΜΑ: σελ. 4998 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙ-
ΤΑ: σελ. 4969 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 5000.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: 'Η Μεγάλη οίκουμενική Πολιτική του Μέλλοντος

Γλώσσα ἴσον λογική περιγραφή, ἐρμηνεία καὶ ἔλλογη ἀντιμετώπιση τῆς πραγματικότητας, φυσικῆς καὶ ἱστορικῆς. Συνεπῶς Γλώσσα εἶναι ἡ 'Επιστήμη, ἡ Πολιτική, ἡ Οἰκονομία, ἡ Τεχνολογία, ἡ Φιλοσοφία, ὁ Πολιτισμός, ἡ 'Ιδεολογία, τὸ Κράτος, τὸ 'Ἔθνος, ἡ 'Ἀνθρωπότητα. Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ ὑπῆρχε χωρὶς Γλώσσα. 'Αν καταργήσωμε τὴ Γλώσσα, καταργούμε τὸν Πολιτισμό (ὅ,τι μ' ἄλλα λόγια διακρίνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ κτῆνος), δηλαδή τὴ Γνώση: 'Ο,τι εἶναι ἀνεπίπτο, εἶναι ἀγνώστο - καὶ συνεπῶς ἐπικίνδυνον.

Γλώσσα γιὰ τὴν 'Ελλάδα εἶναι ἡ Ἰδία ἡ 'Ελλάδα. 'Αν ὑπάρχῃ σήμερα 'Ελλάδα, τοῦτο δὲν ὀφείλεται οὔτε στὸ 'Ελληνικὸ Κράτος (ποῦ δὲν ὑπῆρχε ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰώνων - Ρωμαϊοκρατία, Τουρκοκρατία) οὔτε στὴν 'Εθνικὴ Οἰκονομία μας («πενίη ἀεὶ ζύντροφος 'Ελληνισιν») οὔτε στὴ θρησκεία οὔτε σὲ τίποτε ἄλλο: 'Όλα αὐτὰ εἶναι «μεταβλητὰς» ἐκτὸς τῆς μῆδς καὶ μοναδικῆς καὶ προαιωνίας ἑλληνικῆς «σταθεράς»: τῆς Γλώσσας μας. 'Η ἱστορικὴ «σταθερά» ποῦ λέγεται 'Ελλάδα ταυτίζεται μὲ τὴν ἱστορικὴ «σταθερά» ποῦ λέγεται 'Ελληνικὴ Γλώσσα.

Γλώσσα (ἑλληνικὴ) γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Παγκόσμιος Πολιτισμός. 'Ο «Δαυλός» ἀπέδειξε μὲ συντριπτικὰ στοιχεῖα καὶ τὴν χρονικὴ προτεραιότητα τῆς ἑλληνικῆς ἐναντὶ πάσης ἄλλης γλώσσας καὶ τὴν ἀσύλληπτη ἀκόμη σὲ μᾶς λογικὴ καὶ μαθηματικὴ τελειότητά της καὶ τὴν πλημμυρίδα τῶν ἑλληνικῶν λέξεων καὶ ἐννοιῶν, μὲ τὴν ὁποία ἡ Γλώσσα μας γονιμοποίησε (καὶ γονιμοποιεῖ καὶ σήμερα καὶ θὰ γονιμοποιῇ ἔσσει) ὅλες τὶς γλώσσες τοῦ Κόσμου. 'Αν ἀφαιρέσωμε ἀπὸ τὶς σύγχρονες «προηγμένες» γλώσσες τὰ ἑλληνικὰ γλωσσικά ἢ τὰ ἑλληνικὰ ἐννοιολογικά τους στοιχεῖα, θὰ περιπέσουν αὐτομάτως στὴν κατὰστασιν ποῦ βρίσκονταν πρὸ τοῦ «γάμου» τους μὲ τὴν 'Ελληνική: Θὰ εἶναι γλώσσες στερούμενες ἀκόμη καὶ στοιχειωδῶν θεωρητικῶν καὶ ἀφηρημένων ἐννοιῶν, γλώσσες δηλαδή χωρὶς 'Επιστήμη, Στοχασμό καὶ Λόγο - μ' ἄλλα λόγια θὰ ἐπανέλθουν οἱ πολιτικοὶ ποῦ ἀντιπροσωπεύουν οἱ γλώσσες αὐτὲς ἐκεῖ ποῦ ἀρχικῶς εὐρίσκοντο: Στὴν κατὰστασιν τῶν λαῶν ποῦ ζοῦν τὴν ὁμαδικὴ καὶ ἀτομικὴ ζωὴ τοῦ τρεφομένου μὲ ρίζες καὶ ἄγριους καρ-

ποὺς ἄνθρωπου, δηλαδή τοῦ ζωικοῦ εἶδους ποῦ ἐξασφαλίζει ἀπλῶς τὴν βιολογικὴ του ἐπιβίωση.

Στὸ φοβερὸ μεταίχμιο τῆς παγκόσμιας ἱστορικῆς καμπῆς ποῦ ζοῦμε οἱ νοῦν καὶ γνῶσιν ἔχοντες διακρίνουν δύο κύρια κοσμοϊστορικὰ γνωρίσματα: Τὴν ὁμαδικὴ καὶ ἀτομικὴ ἀλογία-ἄνοια τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ποῦ τὸν σῦρει στὸν γκρεμὸ ἐνὸς ἐρεβδῶδους μεσαιῶνος (πολὺ χειρότερου τοῦ παλαιοῦ)· καὶ τὴν ὀρμητικὴ εἴσοδο στὴν νέα πρωτόφαντὴ διάστασιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν διάστασιν τῆς τεχνικῆς-μαθηματικῆς προσεγγίσεως τῆς πραγματικότητας (ἡλεκτρονικοὶ ὑπολογιστές). Τὸ πρῶτο γνωρίσμα, ὁ ἐξοβελισμὸς καὶ ἡ ἄρνησις τοῦ Λόγου-Γλώσσας ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο πλάσμα, ὁδηγεῖ κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν βαρβαρότητα. Τὸ δεῦτερο γνωρίσμα, ἡ μαθηματικὴ γλώσσα τῆς ἡλεκτρονικῆς, τὸν ὁδηγεῖ σὲ μιὰ ἐκρηξὴ ποῦ δὲν τὴν ξαναγνώρισε ποτὲ ἡ ἀνθρωπότητα.

Πρόβλεψη: 'Η ἑλληνικὴ μαθηματικὴ-ἐντεχνὴ Γλώσσα εἶναι ἡ μόνη γλώσσα ποῦ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκρηξὴ, ἐκτελέματωση καὶ διάσωσιν τοῦ πολιτισμοῦ, μέσω τῆς ἡλεκτρονικῆς λογικῆς, ἀπὸ τὴν τρομακτικὴν ἀπειλὴν τῆς βαρβαρότητας. 'Όλες οἱ ἄλλες γλώσσες εἶναι ἀκατάλληλες εἴτε καθ' ὁλοκληρίαν εἴτε ἐν μέρει - ἐν μέρει «κατάλληλες» μόνον κατὰ τὸ μέτρο ποῦ ἔχουν «εἰσπράξει» καὶ ἐνσωματώσει στὸ ἐννοιολογίό τους καὶ τὸ λεξιλόγιό της τὰ ἑλληνικὰ δάνεια.

'Η ἀνθρωπότης σήμερα κυβερνᾶται μόνον ἀπὸ ἐξουσιαστὲς (politicians). Σύντομα θὰ τεθῇ πρὸ τοῦ διλήμματος ἢ νὰ κυβερνηθῇ ἀπὸ ἡγέτες (statesmen), δηλαδή κορυφαῖες μέγιστες προσωπικότητες (ποῦ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰώνων ἔχουν ἐκλείψει παντελῶς καὶ καταδιωχθῇ ἀνηλεῶς ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ζωὴ ὄλων τῶν λαῶν) ἢ νὰ τερατίσῃ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς παρουσία της ὡς εἶδους τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. 'Εργο τῶν φωτεινῶν ἡγετῶν τοῦ Μέλλοντος θὰ εἶναι ἡ οἰκουμενικὴ Μεγάλῃ Γλωσσικὴ Πολιτικὴ. 'Απ' αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Νέος Μέγας Πανανθρώπινος Πολιτισμός, ἡ Νέα 'Επιστήμη, ἡ Νέα Κοινωνία, ἡ Νέα Πολιτικὴ. Μὲ μιὰ λέξιν ὁ Νέος Οἰκουμενικὸς 'Ἀνθρώπος.

'Η 'Ελληνικὴ Γλώσσα ταυτίζεται μὲ τὴν Ζωή.

Δ.Ι.Α.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΣΤΑΥΡΑΓΓΕΛΟΣ*

Ἐν ἐπαφῇ μὲ τὸν μαθηματικὸ συμβολισμό τοῦ Ἀλφαβήτου

Ἀπευθύνομαι πρὸς τοὺς Ἕλληνες μέσω τοῦ «Δαυλοῦ», πού τόσο μεγάλη προσπάθεια καταβάλλει, νὰ ἐπαναφέρῃ στὸ φῶς τὶς ἀξίες πού κρύπτονται στὴν «Ἑλληνικότητα», ὅπως τὴν ὀνομάζει. Παρακολουθῶ μὲ μέγα ἐνδιαφέρον ὅσα περὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας γράφει τὸ περιοδικὸ αὐτό. Ἐχῶ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ ἓνα ἐρέθισμα πρὸς τὴν κατεύθυνσι μιᾶς σχετικῆς ἐρευνας γύρω ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ μας ἀλφάβητο, πού τόσο διασύρεται ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες Φοινικόπληκτους «ἀρμόδιους» γιὰ τὴν παιδεία.

Ἐχῶ ὑπ' ὄψιν μου ἀρκετὲς ἐργασίες Ἑλλήνων, ἀξίων τοῦ ὀνόματος «Ἑλ-λην», πού ὠμίλησαν εἰς τὸ παρελθὸν περὶ τῶν ἀριθμῶν πού ἀντιπροσώπευαν τὰ ἐλληνικὰ γράμματα. Αὐτὸ ἴσως, καὶ μόνον αὐτό, θὰ ἦταν ἀρκετό, γιὰ νὰ δώσῃ μιὰ πρώτη ἀπάντησι στοὺς «Φοινικιστὲς». Θὰ ἀναφερθῶ ὅμως πολὺ συνοπτικά, σεβόμενος τὸν χρόνον καὶ ἀσφαλῶς καὶ τὴν γνώσιν τοῦ ἀναγνώστη τοῦ «Δαυλοῦ», εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰ νὰ προσθέσω καὶ δικές μου παρατηρήσεις. Τὸ 1921 καὶ τὸ 1930 ὑπὸ τοῦ Α.Φ. Χαλᾶ, μαθηματικοῦ, ἐρευνητοῦ, φιλοσόφου ἐξ Ἀνδρου, ἐξεδόθησαν δύο μελέτες αὐτοῦ, εἰς τὰς ὁποίας ὠμιλοῦσε περὶ τῶν ὑποκρυπτομένων ἐντὸς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἀριθμῶν¹. Αὐτὸ τὸ θέμα, τὸ γνωστὸ ἄλλωστε εἰς πολλοὺς, ὁ Α.Φ. Χαλᾶς τὸ θεωροῦσε ὡς κάτι τὸ πολὺ σημαντικὸ καὶ ἔλεγε ὅτι τόσον ἡ σειρὰ τῶν γραμμάτων ἔχει τεράστια σημασία, ὅσο καὶ οἱ λέξεις, πού ἀποτελοῦν συνδυασμὸ μὲ τὰ γράμματα ἀριθμοὺς. Ἔδινε δὲ τὸν πίνακα τῶν γραμμάτων εἰς τρεῖς σειρὰς ἐξ ἑννέα γραμμάτων ἐκάστη, ὅπως ὁ κατωτέρω πίναξ:

- 1) Α, Β, Γ, Δ, Ε, Σ, Ζ, Η, Θ,
πού ἀντιστοιχοῦσε πρὸς τὰς μονάδας ἀπὸ 1—9,
- 2) Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Q (κόππα),
ἡ ὁποία ἀντιστοιχοῦσε πρὸς τὰς δεκάδας ἀπὸ 10—90 καὶ
- 3) Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, ~~Ϝ~~,
ἡ ὁποία ἀντιστοιχοῦσε στίς ἑκατοντάδες ἀπὸ 100—900.

Ἐκαστον γράμμα, ἔλεγε, κατέχει ἰδικήν του θεμελιωμένη θέσιν μὴ ἐπιδεχομένη ἀλλαγῇ. Μιὰ δι' οἷονδήποτε λόγον μετακίνησι τῆς σειρᾶς θὰ ἐπιφέρῃ ρῆγμα

* Ὁ κ. Γ.Π. Σταυράγγελος εἶναι Πλοίαρχος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ.

(1) Ἀντώνιος Φ. Χαλᾶς, «Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλφάβητον ὑπολανθάνον μυστήριον ἢ περὶ Ἐπιστήμης», Ἀθῆναι 1921· καὶ τοῦ αὐτοῦ, «Ἡ ἀπόκρυφος διάταξις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου», Ἀθῆναι 1930.

εἰς τὴν κωδικὴ διατάξει καὶ ἐπομένως θὰ ἐξαφανίσῃ τὰ μηνύματα. Ὅπως διαπιστώνουμε, ἐκτὸς τοῦ «24» γραμμάτων τοῦ σημερινοῦ μας ἀλφαβήτου ὑπάρχουν κατὰ τὴν ἀριθμητικὴ σειρὰ τὸ S = Στίγμα ποὺ ἔχει τὸν ἀριθμὸν (6) ἔξῃ, τὸ Q = Κόππα, ποὺ ἔχει τὸν ἀριθμὸν 90 καὶ τὸ Σαμπὶ μὲ τὸν ἀριθμὸ 900. Τὸ F (δίγαμμα), ἐὰν ἡ λέξις ἐκφράζῃ σωστὰ τὸ δύο Γ, πρέπει νὰ εἴχε τὴν θέσιν τοῦ S. Πάντως τὰ γράμματα Δίγαμμα, Κόππα, Σαμπὶ, Στίγμα ἔχουν ὑποπέσει σὲ ἀχρηστία, κάτι ἀσφαλῶς πολὺ σοβαρὸ γιὰ τὴν δυνατότητα ἀνάγνωστος τοῦ κώδικος.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταφέρω ἐδῶ ὅλες τὰς ἀπόψεις τοῦ Α.Φ. Χαλὰ γιὰ τὰ κατὰ στήλας, ὀριζοντίως καὶ καθέτως, ἀθροίσματα τῶν γραμμάτων—ἀριθμῶν καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα ποὺ ἐξ αὐτοῦ προκύπτουν. Φρονῶ ὅτι θὰ ἦταν σκόπιμο νὰ ἐπανεκδοθῇ τὸ πολύτιμο αὐτὸ ἔργο, διότι πολλὰ ἴσως ἐρεθίσματα πρὸς ἔρευναν θὰ ἔδιδε.

Ἐν συνεχείᾳ ἓνα ἔργο πρόσφατο εἶναι αὐτὸ τοῦ Θεοφάνους Μανιᾶ². Ὁ Μανιᾶς ἐκτὸς τοῦ γεωμετρικοῦ-γεωδαιτικοῦ βιβλίου του, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι ὅλα τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀναλογίαν τῆς χρυσοῦς τομῆς (1,618 μ.), ἐμελέτησε, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἀλεξάνδρεϋς Λεωνίδας (τοῦ Ιου μ.Χ. αἰῶνος μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος) τὴν δυναμικὴ, θὰ ἔλεγα, ὡς ποσότητα καὶ ποιότητα τῶν «λεξαρῖθμων» οἱ ὁποῖοι (ἀριθ.-γράμ.) σχηματίζουν τὴν λέξιν. Οἱ λεξαρῖθμοι ὅμως τοῦ Θ. Μανιᾶ δὲν μᾶς ἐρμηνεύουν τὴν σχέσιν τοῦ ἐννοιολογικοῦ περιεχομένου τῆς λέξεως μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ἀριθμοὺς ποὺ τὰς σχηματίζουν. Αὐτό, νομίζω, πρέπει νὰ γίνῃ σκοπὸς μιᾶς ἔρευνας. Ὁ «ΑΕΙ ΧΡΟΝΟΣ», ἔλεγε ὁ Θ. Μανιᾶς, ἀποτελεῖται ἐννοιολογικῶς ἀπὸ τὸν ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ χρόνον, τὸν ΠΑΡΟΝΤΑ καὶ τὸν ΜΕΛΛΟΝΤΑ. Ο ΠΑΡΕΛΘΩΝ + Ο ΠΑΡΩΝ + Ο ΜΕΛΛΩΝ: 70+ 1075 + 70 + 1031 + 70 + 955 = 3271 = 3 × (1090) + 1. Ὁ χρόνος ἐπομένως εἰς τὸ τριπλάσιον σὺν τῷ Σύμπαν ἢ τὸ ΠΑΝ, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸν *Τίμαιον* (XLIV, E) ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 στοιχεῖα: ΓΗΝ - ΑΕΡΑ - ΠΥΡ - ΥΔΩΡ. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ —λέει ὁ Πλάτων— εὐρίσκονται εἰς σχέσεις ἀναλογικῶν: (ΠΥΡ): (ΑΗΡ) = (ΑΗΡ): (ΥΔΩΡ) = (ΥΔΩΡ): (ΓΗ). Ἐὰν προσθέσουμε ὁμῶς τοὺς λεξαρῖθμους τῶν στοιχείων αὐτῶν, εὐρίσκομεν: Η ΓΗ + Ο ΑΗΡ + ΤΟ ΥΔΩΡ + ΤΟ ΠΥΡ = 2822. Ἐὰν ἀφαιρέσωμε τὸν λεξαρῖθμον 2822 ἀπὸ τὸ 3016, ποὺ εἶναι ὁ λεξαρῖθμος Ο ΧΩΡΟΣ + ΑΕΙ ΧΡΟΝΟΣ=3016, δηλ. δημιουργία - χῶρος-χρόνος, τότε —λέγει ὁ Θ. Μανιᾶς— παραμένει σὰν συμπέρασμα ἢ ἀποτέλεσμα ὁ ἀριθμὸς 194 ἢ ὁ λεξαρῖθμος Η ΘΕΙΑ ΚΛΙΜΑΞ.

Ἀπὸ δικάς μου παρατηρήσεις θὰ σημειώσω ὅτι ὁ ἀστερισμὸς ΚΡΙΟΣ μὲ λεξαρῖθμον 400 καὶ τὸ σύμβολο «Υ» (τοῦ Κριοῦ) εἶναι ἐπίσης καὶ σύμβολο τοῦ ἀριθμοῦ 400. Τυχαῖο; Εἶχα γράψῃ («Δαυλὸς» τ. 85) ὅτι ἡ λέξις «Ὅμικρον» ἔχει λεξαρῖθμον (Ο+Μ+Ι+Κ+Ρ+Ο+Ν=)360· ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ κάθε κύκλος (Ο) δὲν ἔχει 360°; Τυχαῖο;

Τὸ γράμμα Θ ἐγράφετο «κάποτε» ὡς ⊙ (ἓνας κύκλος μὲ ἓνα κέντρον), κάποτε ἄλλοτε ἐγίνετο ⊕ (ἓνας κύκλος μὲ δύο διαμέτρους καθέτους, ἢ μία στήν ἄλλη, ἀλλὰ μὲ τὸν κάθετο ἀξονα κατακόρυφον εἰς τὸν θεώμενον αὐτόν). Μήπως ἡ θεώρησις τοῦ Σύμπαντος ἢ τοῦ περι-βάλλοντος μὲ κέντρο τὸν ἄνθρωπο [*«Ἀνθρωπος»* καὶ *«Θεός»*], λέγει ὁ κ. Τσατσόμοιρος, εἰς τὴν πανάρχαια ἐποχὴ ἦταν ἐννοίαι ταυτό-

(2) Θεοφάνης Μανιᾶς, «Ἄγνωστα μεγαλουργήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων», Ἀθῆναι 1972.

σημες] δὲν μᾶς δίδει τὸ σχῆμα Θ; ἢ τὸ Θ; ἢ τὸ Θ; Οἱ λέξεις ἐπομένως μὲ ἀρκτικό γράμμα Θ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι συμβατικές· ἢ κάνω λάθος; Ἐπίσης ὁ λεξάριθμος τῆς λέξεως «Σύμπαν» εἶναι τὸ 771, ἀλλὰ καὶ τῆς λέξεως «Φῶς» εἶναι ἐπίσης 771. Σημαίνει μήπως ὅτι τὸ ΣΥΜΠΑΝ ἰσοῦται (=) πρὸς τὸ ΦΩΣ; Τέλος φρονῶ ὅτι πολλὰ σημαίνουν γιὰ τὸν εἰδήμονα τὰ ὅσα ἀποκαλύπτει στὸν «Δαυλὸ» (τεῦχος 86) ὁ διαπρεπὴς φυσικὸς καὶ μαθηματικὸς δρ. Παναγιώτης Θ. Παππᾶς περὶ τῆς «περίεργης ἐξαφανίσεως τοῦ ἐλληνικοῦ γράμματος Στίγμα ἢ Δίγαμμα».

Ἔχουμε, νομίζω, χρέος πρὸς τοὺς νέους μας καὶ πρὸς τοὺς νέους ὅλου τοῦ κόσμου (ἢ ἐλληνικότης εἶναι οἰκουμενική) νὰ διατηρήσουμε καὶ νὰ ἐρευνήσουμε τὴν τεράστια προγονικὴ μας προκλασσικὴ κληρονομιά. (Μήπως ἀπλῶς αὐτὸ δὲν ἔκαναν οἱ Ἕλληνες τῶν κλασσικῶν χρόνων;) Ἡ προσπάθειά μου εἶναι νὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ τίς δικές μου σκέψεις, ἓνα μικρὸ λιθάρι, στὸ λαμπερὸ οἰκοδόμημα ποὺ ὁ «Δαυλὸς» προσπαθεῖ νὰ ξαναφέρῃ εἰς τὸ φῶς. Νὰ σηκώσῃ ὀρθιοὺς τὸν ἄρρωστο γίγαντα. Εἶναι αὐτὸ ἔργον, ποὺ ἀπαιτεῖ ἐκτὸς ἀπὸ ἱκανότητες καὶ θάρρος, τόλμη, γενναιοσύνη. Βεβαίως μᾶς ἔχουν ἐθίσει καὶ συνεχῶς μᾶς ἐθίζουν σὲ μιὰ πνευματικὴ ἀδιαφορία. Οἱ ἠλεκτρονικοὶ ὑπολογισταὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ δημιουργοῦν δικό τους ἐνδιαφέρον, εἶναι «τὰ ἡλιθιώτερα πλάσματα», κάνουν ὅ,τι θὰ τοὺς ποῦν, γιατί στεροῦνται κρίσεως. Ἡ κρίσις ὅμως δὲν βλαστάνει στὸ ἔδαφος τῆς ἀδιαφορίας.

Τέλος, γιὰ νὰ κλείσω τὸ θέμα μου, νομίζω ὅτι ἡ κατάργησις τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου ὡς συμβόλων καὶ ἀριθμῶν μᾶς ἐστέρησε ἴσως ἀπὸ σπουδαίας ἀποκαλύψεις.

ΙΩΣΗΦ ΑΡΓΥΡΙΟΥ

Σήψη

Ἀνεμορουφίχτρα τοῦ καιροῦ,
χιλιοχέρα κι' ἀπληστη,
οὔτε πέρασε συντρίμμια ἄφησε.
Τάφος ἢ χώρα τῶν γαλάζιων λουλουδιῶν.
Καὶ ψυχὲς μὲ σπασμένα φτερά,
πεταλοῦδες πνιγμένες στὰ τέλματα.
Σήψη παντοῦ, σὲ πνίγει ὁ ἀέρας...

Ὅμως
θὰ ξεφουσκώσει τοῦ καιροῦ τὸ ποτάμι
κι' ἐλεῆμων θάρθει ἡ Λήθη.
Φάτνες θὰ στηθοῦν στῶν χριστιανῶν τὰ σπίτια
καὶ παιδιῶν χαμόγελα θὰ λάμπουν!

Εἶπε ὁ ὑποκριτής:
«Ἐμοῦ θανόντος πᾶσα γῆ πυρὶ μιχθήτω».
Κι' ἀπάντησε ὁ ποιητής:
«Λαέ μου, εὐκολόπιστε καὶ πάντα προδομένε».

ΣΤΡΑΤΗΣ ΓΙΑΝΝΙΚΟΣ

Τὸ "Ένα, τὸ "Όλον, ὁ "Έλλην

"Ονειρα τετραπήφια.
Ἡ μέρα μὲ βρίσκει
ντυμένο στὰ ἄσπρα
μὲ τὴν εἰκόνα μιᾶς θάλασσας.

Ἀφήνω πίσω τὰ κύματα,
τὶς λόγχες καὶ τὰ δρέπανα τῶν Σταυροφόρων.
Ἀπεγνωσμένα ψάχνω
τοὺς συγγενεῖς μου.
Τὴν ψυχὴ τοῦ Ἐπίκουρου
καὶ τὴ μαγκούρα τοῦ Γιώργη Γεμιστοῦ.
Ὡ Πλήθων, πατέρα τῆς αἰωνιότητος!
Σφαχτάρια θὰ μυρίσουν οἱ οὐρανοί,
τὴν εὐωδιὰ τῆς ἀνοιξης τὴν λογικὴ,
τὴν ψυχὴ,
στέαρ τὸ αἰώνιο.
Μιὰ γλῶσσα.
Ἕνας στρατός.
Οἱ λέξεις κι οἱ σπάθες
τοῦ διαολόπαπα
νὰ ὀδηγοῦν στὴν τετραπήφια θύελλα—
στοὺς κάμπους τοῦ Μωριᾶ,
μπουρλότο στὸ Αἰγαῖο.
Χίος, Ψαρά, Ἑρεσός,
μπουρλότο στοὺς αἰῶνες.
Μαρμάρινες γραφές,
ἀκοῦστε το καλά.
Τὸ Σόι μας κρατᾷ ἀπὸ αἷμα τετραπήφιο.
Στὸ Σόι μας γεννήθηκαν
Μίνως, Ἀρίων.
Σόι μας
Giulianus, Πλήθων.
Μιὰ νύχτα μὲ μακροβούτια
θὰ διαβοῦμε τὴ θάλασσα.
Φωτιά θὰ πάρουν τὰ φεγγάρια,
οἱ ἥλιοι θὰ σβηστοῦν,
τὴν ἴδια ὁδὸ ἀκολουθώντας
μὲ μακροβούτια.
Μέσ' ἀπ' τὴν ἄλα οἱ οὐρανοί.
Μέσ' ἀπ' τὴ θάλασσα τὸ ὄνειρο.

Η.Λ. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

Τὸ φάσμα τῶν σημασιῶν τοῦ «Ζ» ΖΕΥΣ: Ὁ μέγας θεμελιωτὴς τῆς Γλώσσας

Θὰ ξεκινήσω, ὅπως πάντα, θέτοντας ὡς ἀρχὴ τίς περὶ τοῦ γράμματος «Ζ» ἀπὸ ψεῖς τῶν γραμματικῶν, ὅπως αὐτὲς ἀναγράφονται στὸ Λεξικὸν Η. Liddell - R. Scott. Τὴν σειρὰ αὐτὴ, ὅπως γνωρίζουν οἱ ἀναγνώστες, ἀκολούθησα καὶ γιὰ ἄλλα γράμματα («Δαυλὸς» τεύχη 72 ἕως 86).

Ζ: τὸ ἕκτον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου· ζ' = ἐπτὰ καὶ ἑβδομος [τὸ δὲ S, δηλ. F, ὡς Βαῦ, τὸ κοινῶς καλούμενον δίγαμμα, παρελήφθη πρὸς παραστασιν τοῦ ἀριθμοῦ ἕξ, ἕκτος).

Οἱ γραμματικοὶ ἐθεώρουν τὸ ζ ὡς φθόγγον μεμιγμένον, συγκείμενον ἐκ τῶν γραμμάτων «Σ» καὶ «Δ»: ἀλλὰ, ὡς τὰ ἐπόμενα παραδείγματα δεινύουσι, ὁ ἥχος «Σ» δὲν ἠκούετο πολὺ ἰσχυρῶς καὶ ἐνίστε ὀλοσχερῶς ἐκλείπει.

(I) τὸ «Σ» φαίνεται, (I) ἐν τῇ Αἰολ. διαλέκτῳ ἔνθα τὸ «ζ» γίνεται «σδ» ὡς Σδεύς, κωμάσδω, μελίσδω, ψιθυρίσδω ἀντὶ Ζεύς, κωμάζω κλπ. — τὰνάπαλιν παρ' Ἀττ. τὸ «σδ» γίνεται «ζ» ὡς Ἀθήναζε, θύραζε, (2) ἐν τῇ Δωρ. διαλέκτῳ (τῶν Ταραντίνων) ἔνθα τὸ ζ γίνεται σσ ὡς λακτίσσω, σαλίσσω, φράσσω κλπ., (3) ἐν τισὶ λέξεσιν ἔνθα τὸ ζ γίνεται σ, ὡς ζιβύνη = σιβύνη ἀκόμη ζμικρός, ζμῶδιζ, ζμερδαλέος, ζμῆγμα, ζμινύη, ἀναβαζμός, Ζμυρναῖος, Ψήφιζμα κλπ.

(II) Τὸ «Σ» ἐξαφανίζεται πολὺ ἢ ὀλίγον: (I) Παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι ἔνθα ζα = διά, (2) παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, Αἰολεῦσι καὶ Δωριεῦσιν τὸ «ζ» γίνεται «δ» ὡς «Δεύς», «Δάν» ἀντὶ «Ζεύς» «Ζάν», δυγὸς ἀντὶ ζυγός, δᾶλος ἀντὶ ζῆλος, δορκᾶς = ζορκάς, δόη ἀντὶ ζώη, (3) Ἐν τῷ μέσῳ τῶν λέξεων τὸ «Ζ» γίνεται «δδ» θερίζω, θερίδδω.

Παρὰ τοῖς Ἀρκάσι παρ' οἷς ἐνίστε ὑπῆρχε ἀντὶ τοῦ «β» π.χ. ζέλλω ἀντὶ βάλλω, ζέρεθρον ἀντὶ βέρεθρον, βάραθρον κλπ. Ἐπειδὴ τέλος τὸ «Ζ» εἶναι σύμφωνον διπλοῦν, ἐποίει τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν τὸ ἐν τέλει τῆς προηγουμένης συλλαβῆς μακρὸν θέσει· ἀλλ' ὅμως παρὰ τοῖς Ἑπ. ὑπάρχουν τινες ἐξαιρέσεις. Ὁ Ὅμηρος ἔχει τὸ φωνῆεν βραχὺ μόνον πρὸ δύο κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἄλλως δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπαχθῶσι εἰς τὸ ἐξάμετρον ὡς «ἄστυ Ζελεῖης» [Ἰλ. Δ. 103], «οἷτε Ζάκυνθον», «ὕλησσαν Ζάκυνθος» κλπ. ἐν Ὁδυσ.

Αὐτὰ λοιπὸν περὶ τοῦ γράμματος-συμφώνου «Ζ». Συμπληρωματικῶς ἔχουμε τὸ προθεματικὸ μόριον ζα = δα ἐν χρήσει παρ' Ὁμήρῳ στὰ ἐπίθετα ζαῆς, ζάθεος κλπ. Τὸ μόριον ζε σημαῖνον κίνησιν εἰς τόπον κυρίως παριστᾷ τὸ -σδε, ὡς Ἀθήνα-ζε, Θήβα-ζε, θύρα-ζε κλπ. Εἶναι φανερόν ὅτι ὁ φθόγγος «Ζ» ὡς ἀναλυόμενος στὰ γράμματα «Σ» καὶ «Δ» μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ θεωρήσουμε ὅτι ἰσχύουν γι' αὐτὸν τὰ ἰσχύοντα καὶ γιὰ τὰ γράμματα Σ, Δ, τὰ ὅποια ἔχω ἀναλύσει («Δαυλὸς» τεύχη 75 καὶ 78/1988). Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετό. Τὸ «Ζ» ἔχει ἰδιαίτερη ἱστο-

ρία. Θὰ ξεκινήσω τὴν ἀνάλυσι μὲ τὴ λέξι «σίζω», διότι αὐτὴ περικλείει τὴν αἰτία, τὸ ἀκουστικὸ ἐρέθισμα, τὸ ὁποῖο προκάλεσε τὴν ἀρχὴ τοῦ νέου φθόγγου «Ζ». Τὸ Λεξικὸν μᾶς λέγει τὰ ἀκόλουθα: «Τὸ ρῆμα “σίζω” σχηματισθὲν κατ’ ὀνοματοποιίαν σημαίνει ἐκφέρω ἤχον συριστικόν, καὶ λέγεται μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἤχου ὃν ἐκφέρει τὸ θερμὸν μέταλλον ἐμβαπτόμενον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, πρὸς ὃν παρβάλλεται ὁ ἤχος τοῦ καίοντος ξύλου ἐπίσης βυθιζομένου εἰς τὸ ὕδωρ ἢ τὴν σάρκα ζώου ἢ ἀνθρώπου».

“Σίζ’ ὀφθαλμὸς ἐλαϊνίῳ περὶ μοχλῶ”, μᾶς λέει ὁ Ὅμηρος [Ὀδ. Ι 394] γιὰ τὸν ἤχο ποῦ ἔκανε ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Κύκλωπος, ὅταν ὁ πυριφλεγὴς κοντὸς ἐνεπήχθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς σ’ αὐτόν. Ἀπὸ αὐτὴ καὶ μόνο τὴ μαρτυρία ὀδηγοῦμενοι μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ὅτι τὸ σβήσιμο τῆς φωτιᾶς, τῆς ἐστίας τοῦ ἔλλοπος ἢ τοῦ κτηνοτρόφου Κύκλωπος, ἔδωσε τὸν ξεχωριστὸ ἤχο «Ζ» μὲ κάποια σχετικὴ προσωδία πρὸς τὸ Σ+Δ. ἀλλὰ συνδεδεμένον τώρα μὲ τὴν θερμότητα μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἀναφλέξεως (φωτιᾶς) καὶ ἀκόμη μὲ τὸ φῶς ποῦ προκαλεῖ ἡ ἀναφλέξι τῆς ἐστίας διὰ τῶν ξύλων (ἔλλοψ-κύκλωψ). Αὐτὴ ἡ θερμότης, ἡ ὁποία παρατηρεῖται στοὺς ζῶντας ὀργανισμοὺς, (ὁ ἔλλοψ ἦταν εὐκολο νὰ διαπιστώσῃ τὴ θερμότητα ὅχι μόνο στὸν εἰσὶν αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ στὰ ζῶα) ἔδωσε σὰν προέκτασι τοῦ «Ζ» τὴν ἔννοια τῆς Ζωῆς.

Θὰ σταθῶ ἐπ’ ὀλίγον ἐδῶ, γιὰ νὰ τονίσω ὅτι καὶ ἡ ἀνάλυσι τοῦ «Ζ» εἰς Σ+Δ πάλι μᾶς δίνει τὴν παλινδρομο κίνησι (πήγαινε-ἔλα) τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος περικλείει ἐντὸς του κάποια «δύναμις». Θὰ ἔλεγα, ὅτι ἡ κινούμενη πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσι δύναμις χαρακτηρίζει τοὺς ζῶντες ὀργανισμοὺς ὅπως καὶ ἡ θερμότης. Ζέω συνηρ. γ’ ἐν. ζεῖ· ἐκ τῆς ρίζας ΖΕΣ—παράγονται ὡσαύτως: ζέσμα, ζεστός, ζάλη, ζῆλος, ζύμη, ζῦθος: «Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ζέσσειν ὕδωρ ἐπὶ ἡνοπι χαλκῶ» [Ἰλ. Σ 349: Ἀμέσως μετὰ ὅταν τὸ νερὸ ἔβρασε μέσα στὸν χαλκόλαμπρο λέβητα...] ἢ «Ἐξεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὠκεανοῖο ῥέεθρα» [Θεογονία στίχ. 695: Ἐκαίγει δὲ ἡ χέρσος γῆ μέχρι τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ...]. Συνεχίζω μὲ τὴν λέξι Ζωή. Ζωή ἢ ζωά (Δωρ.), Ἴων. ζόη, Δωρ. ζόα, Αἰολ. ζόια = τὸ ζῆν, δηλ. τὰ ὑπάρχοντά τινος, ἡ περιουσία του, ὡς τὸ βίος, βίοτος: «Ἡ γὰρ οἱ ζωὴ γ’ ἦν ἄσπετος» [Ὀδ. Ξ, 96: Ἀλήθεια ἐκεῖνος (ὁ Ὀδυσσεύς) εἶχε πολὺ μεγάλη περιουσία].

Μιὰ ἄλλη σημαντικὴ λέξι ποῦ ἐσχηματίσθη διὰ τοῦ «Ζ» εἶναι ἡ λέξι «ζυγός». Στὴ λέξι αὐτὴ εἶναι φανερὴ ἡ σχέσι Ζ=σ+δ. Ἄς δοῦμε γιὰτί. Ἱστορικὰ ἡ λεγομένη «γεωργικὴ ἐπανάστασις» οὐδεμίαν βεβαίως σχέσι ἔχει μὲ κάποια βίαιη μεταβολή, ποῦ τόσο θέλγει τοὺς ἀνόητους ὁπαδοὺς τῆς ἐξουσίας, οὔτε ἀκόμη εἶναι μετάβασι ἀπὸ μιὰ περίοδο σὲ ἄλλη μὲ ἔντονη ἐμφάνισι αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς. Συντελεῖται βραδέως καὶ ἀκολουθεῖ τὴν ἐξημέρωσι τῶν βοδιῶν καὶ τὴν ἐπινόησι τοῦ ἀρότρου.

Στὸν ἑλληνικὸ χῶρο πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκτατικὴ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν ἡ ἑλληνικὴ «ζεῖδωρος ἀρουρα» ἔδινε στὸν ἄνθρωπο τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἄφθονα δημητριακὰ χωρὶς καμμιά καλλιέργεια. (Ἡσ. Ἔργ. Ἡμ. στίχ. 117 — Ὀμ. Ὀδύσ. Ι 109]. Ποιὰ ὁμως ἡ σχέσι ὅλων αὐτῶν μὲ τὴν λέξι «Ζυγός»; Ζυγός ἢ Ζυγά ἐλέγετο τὸ σταυροειδῶς ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ κείμενο ξύλο, τὸ προσδεδεμένο διὰ τοῦ ζυγοδέσμου πρὸς τὸ τέλος τοῦ ῥυμοῦ καὶ ἔχον ζεύγλας (ἐπιτραχηλίους θέσεις) σὲ ἑκάτερο ἄκρο, μὲ τὸ ὁποῖο οἱ βόες ἔσυραν τὸ ἄροτρο ἢ τὴν ἄμαξα. Ὁ τρόπος αὐτὸς ἐνώσεως τῆς δυνάμεως τῶν δύο ζῶων ἦταν φυσικὸ νὰ μὴν ἐξασφαλίξει καὶ τὴν ἰσόρροπη, ἰσοδύναμη, ἰσοπαλὴ κίνησι. Αὐτὴ ἡ ἀνώμαλη κίνησι, ὁ-

φειλόμενη στήν διαφορὰ τῶν δυνάμεων τῶν βοῶν, ἔφερε προπορευόμενο κατὰ κάποια γωνία τοῦ ζυγοῦ τὸ ἓνα ἐκ τῶν δύο ζώων. Λέγω κατὰ «κάποιαν» γωνίαν, διότι ἡ πρόσδεσι τῶν βοῶν ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ καὶ τοῦ ζυγοῦ ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ (τοῦ ξύλου ρυμουλκήσεως) δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀνεξαρτητοποίησι τοῦ ἑνὸς ζώου ἀπὸ τὸ ἄλλο πέρα αὐτῆς τῆς ἐλάχιστης γωνίας. Ἐὰν τώρα σχηματικά θὰ θέλαμε νὰ παρουσιάσουμε τὴν κίνησι αὐτή, τότε τὸ σχῆμα θὰ ἔμοιαζε μὲ Ζ. Θεωρῶ δὲ ὅτι ὁ ζυγόδεσμος ἐκ λωρίδων δέρματος προκαλοῦσε διὰ τῆς τριβῆς ἤχον πολὺ σχετικὸ μὲ τὴν προσωδία «Σδ» ἢ «Ζι» (ἔτριζε· ρῆμα *τρίζω*).

Αὐτὸ ὅμως τὸ ξύλο τοῦ ζυγοῦ χρησιμοποιήθηκε ἀρχικὰ καὶ ὡς ζυγαριά. Ἄς δοῦμε πῶς: Ὁ Ὀμηρὸς μᾶς ἀποκαλύπτει τὸν πανάρχαιο αὐτὸ τρόπο ζυγίσματος: Μιὰ γυναῖκα σηκώνει ἡ ἴδια τὸ ξύλο, ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐξεύγνυτο ὁ βοῦς ἢ ἄλλο ζῶο ἐπὶ τῆς ἀμάξης· στὰ δύο ἄκρα τώρα τοῦ ζυγοῦ κρεμάει αὐτὴ τὰ *τάλαντα* [*ὥς τε τάλαντα γυνὴ χερνήτις ἀληθῆς ἢ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει ἰσάγουσ' ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρῃται*] [Ἰλ. Μ 434: ὅπως ἀκριβῶς στὰ δύο μέρη τῆς ζυγαριᾶς γυναῖκα χειροβίотος (πὺ ἀλλοὺς πόρους ζωῆς δὲν ἔχει ἐκτὸς ἀπ' τὰ χέρια τῆς) τοποθετεῖ τὰ τάλαντα, εἰς δὲ τὸ ἓνα τὰ ζύγια (σταθμὰ) καὶ στὸ ἄλλο τὸ μαλλὶ καὶ τὰ δύο τὰ ἀνυψώνει προσπαθώντας ἴσια νὰ τὰ φέρη, γιὰ νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν τῆς μ' αὐτὰ πὺ θὰ πληρωθῇ].

Ὁ ζυγός, ὑπὸ τὴν νέα του μορφή, ὡς μέσον δηλαδὴ ἐκτιμήσεως τῆς ἀνταλλακτικῆς ἀξίας ἑνὸς πράγματος μὲθ' ἑνὸς ἄλλου, ἐστρέφετο, κτυποῦσε (σύμβολο Τ) τὴν Ἄτην (Α), δηλαδὴ τὴν σύγχυση τῶν φρενῶν πὺ δύναται νὰ προκληθῇ ἐκ τῆς ἀδικίας, δηλαδὴ ἀπ' τὴν κακονομία, ἀπερὶσκεψία, ἀπάτη, κλοπὴ κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ προϊόντων ἢ τὴν ἀγορὰ καὶ πώλησιν αὐτῶν. Τὴν «Ἄτην», τὴν ὁποία ἀκολουθοῦν αἱ «Λιταὶ» [*κοῦραι Διὸς χῳλαὶ τε ῥυσαὶ τε παραβλῶπες τ' ὀφθαλμῶ, αἱ ῥά τε καὶ μετόπισθ' Ἀτῆς ἀλέγουσι κιούσαι*] [Ἰλ. Ι 503--504: θυγατέρες τοῦ Διός, κουτσές, ζαρωμένες καὶ μὲ μάτια χαμηλωμένα, πὺ ἔρχονται ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἄτη φροντίζοντας νὰ διορθώσουν τὸ κακὸ]. Ἦδη σχηματίσαμε διὰ τοῦ συμβόλου Τ καὶ τῶν λέξεων Ἄτη καὶ Λιταὶ τὴν πρώτη τριάδα γραμμάτων τῆς λέξεως τάλ-αντα. Τὰ ἐπόμενα γράμματα ἐκφράζουν: (Α)= τὸν θαυμασμό, (Ν)= τὸ νέμω, (Τ)= τὸ ἴδιο τὸ ὄργανον ἀλλὰ καὶ τὴν ἔντεχνη ἐπινόησι, ἡ ὁποία ἀποκλείει ἢ κτυπᾷ τὴν Ἄτην (Α). Ὅπως ἀντιληφθήκαμε, ἡ λέξι ἱστορεῖ τὴν ἀνάγκη ἐκ τῆς ὁποίας προεκλήθη ἡ ἐπινόησις τοῦ ζυγοῦ. Ἡ λέξις «τάλαντα» περιγράφει τὴν σκοπιμότητα τῆς ἐπινοήσεως καὶ ὄχι τὸ ἐργαλεῖο. Ἔτσι ἔχουμε τὴν δυνατότητα νὰ συλλάβουμε τὸ ρόλο τῆς ἐπινοήσεως **βλέποντας τὴν εἰκόνα τοῦ ζυγοῦ**. (Βλ. «Δαυλόν» τ. 78). Τὶς λέξεις «ζυγός» καὶ «τάλαντα», δηλαδὴ τὰ δύο μέρη τῆς ζυγαριᾶς, τὰ θεωρῶ σημαντικὰ βήματα πρὸς τὴν κοινωνικὴ «θέμιδα», δηλ. τὴν ἐπικράτησι τοῦ ἀναγκαίου κλίματος γιὰ τὴν ἀνάπτυξι πολιτισμοῦ.

Καὶ οἱ πολιτισμοί, ὅπως ἄλλοῦ τόνισα, δὲν φυτρώνουν ἔτσι ξαφνικὰ μεταξὺ τῶν λαῶν. Κάθε πολιτισμὸς ἔχει διαδεχθῇ κάποιον προηγούμενό του ἢ ἔχει ἀνακοπὴ καὶ ὑποχωρήσει συνεπεία ἐξωτερικῶν ἰσχυρῶν πληγμάτων (φυσικὰ φαινόμενα, καταστροφές κλπ. ἢ πόλεμος). Καὶ θὰ προσθέσω κάτι ἐπίσης γνωστὸ στοὺς ἀναγνώστες, ὅτι τὸ ποιοτικὸ μέγεθος ἑνὸς πολιτισμοῦ εἶναι ἀνάλογο πρὸς τὶς λέξεις πὺ διαθέτει στὸ γλωσσικὸ θησαυροφυλάκιό του. Καὶ εἶναι ἀναγκαῖο νὰ προηγηθοῦν τὰ ὀνόματα τὰ ἀφορῶντα κατὰ κλάδον, τὶς ἐπιστῆμες, γιὰ νὰ δυνηθῇ ἡ ἐπιστήμη νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἔρευνα καὶ νὰ ἐκδώσῃ πορίσματα. Πολὺ ἀπλὰ πράγματα...

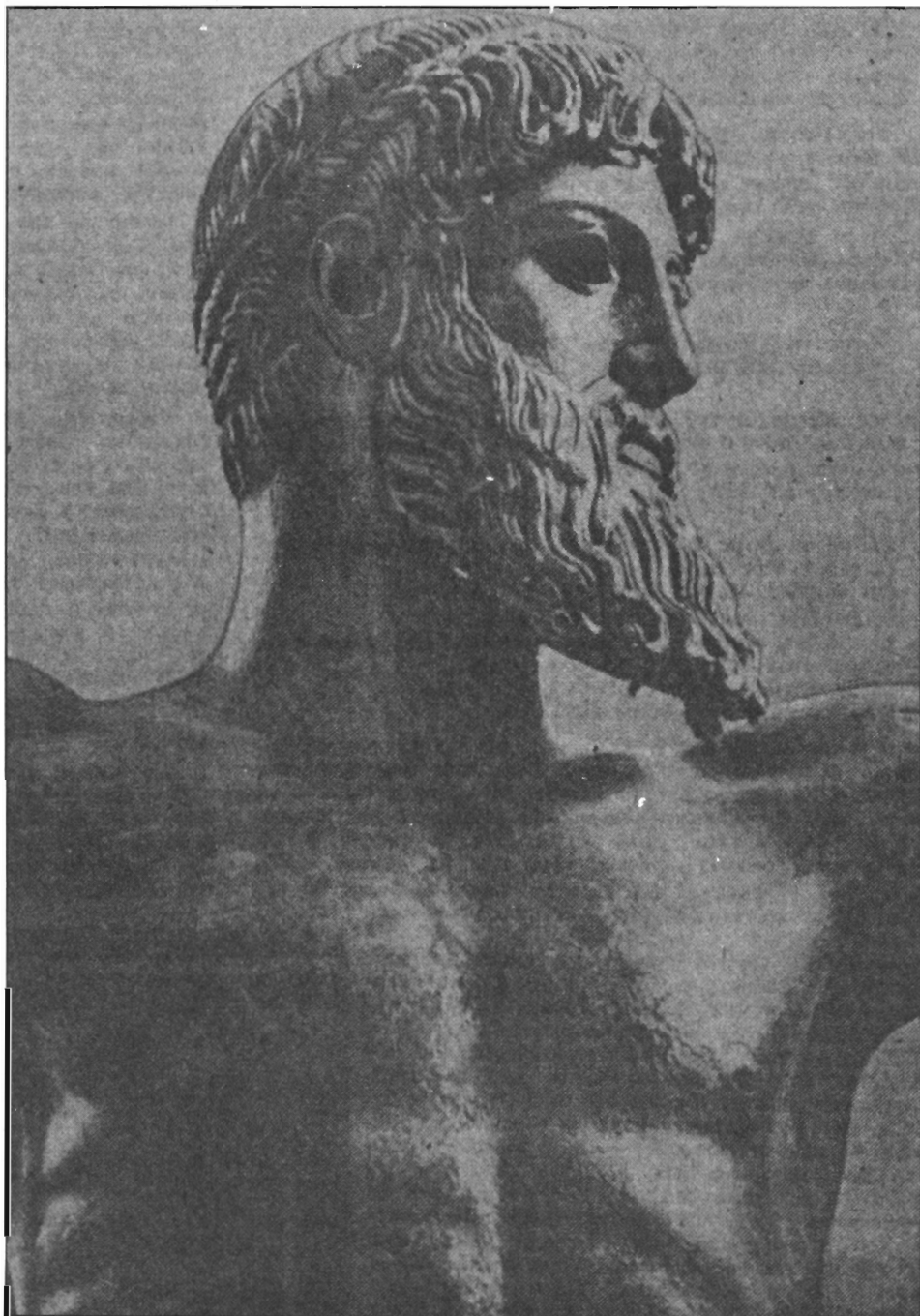
Και είναι επίσης βέβαιο και αναγκαίο ότι η παρουσία τόσων εκατομμυρίων ονομάτων στον Έλληνα λόγον δεν ήταν δυνατόν να είναι υπόθεσις της επίσης εξωλογικής τύχης. Ἐργάστηκαν, τὸ τονίζω αὐτό, σπουδαῖοι «ποιηταὶ ὀνομάτων καὶ λέξεων» ἐντὸς τῶν «Μουσείων Λόγων» καὶ μᾶς ἔδωσαν τὶς ἀναγκαῖες γιὰ τὴν ἐπιστήμη λέξεις. Μὲ ποιὸ τρόπο; Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» ἤδη τὸ γνωρίζουν [«Δαυλὸς»: ὅλα τὰ τεύχη τοῦ 1988].

2. Ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἡ *ζεῦξις* (ζεύγνυμι), ἡ σύνδεσις. Στὰ Ὀμηρικὰ χρόνια ἡ λέξις «*ζεῦγος*» δὲν ἐτίθετο ποτὲ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Ζεύγνυνται δύο ὅμοια πράγματα, ὅπως εἶναι τὰ ζῶα. Ὁ ἄνθρωπος ὡς ἔχων ἀπὸ τὴν φύσιν του ξεχωριστὸ προορισμὸ (ἄρρεν-θῆλυ) δὲν εἶναι νοητὸ νὰ τίθεται στὸν ἴδιον μὲ ἄλλον ζυγόν. Στὸς κλασσικοὺς ὅμως χρόνους ἡ ἔννοια τοῦ γάμου ἐδέχθη τὸ πλῆγμα τοῦ ζυγοῦ. Εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἀνεύθυνον τῶν ἀνθρώπων, ἀποτέλεσμα τῆς παρερμηνείας ἢ χαλαρώσεως τῶν θεσμῶν κατὰ τὴν νέα περίοδο τὴν μετὰ τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμόν, ἔφθασε κάποτε στὴν ἀνάγκη συγκρατήσεως μιᾶς καθαρὰ ψυχοσωματικῆς ἀλλὰ ἐν ταυτῷ καὶ λογικῆς σχέσεως, διὰ τοῦ ζυγοῦ τῶν ζώων. Καὶ θὰ τελειώσω τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ γράμματος διὰ τοῦ μέγιστου ὅλων τῶν ἐποχῶν ὀνόματος τοῦ τόσον παρερμηνευθέντος ὑπὸ τῶν ἐξουσιαστῶν ἢ θρησκολογούντων, τοῦ ὀνόματος τοῦ Διός.

ΖΕΥΣ

Τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, δηλαδὴ τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὁποῖο ἐδίδαξε ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, θὰ μπορούσε καὶ μόνο νὰ τὴν τεκμηρίωση ἀπόλυτα τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου θεμελιωτῆ τῆς γλώσσας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ Διός. Τί ὑπῆρξεν ὅμως ὁ Δίας; Θεὸς μὲ τὴν ἀντίληψιν τῶν θρησκολογούντων; Τὴν προέλευσιν τοῦ ὀνόματος Θεὸς ἔχω ἐπανειλημμένως ἀναπτύξει στὸν «Δαυλόν»: Θεὸς = ἄνθρωπος. Οὐδεμία σχέσις «θεολογίστικη» ὑπάρχει στοὺς παμπάλαιους κατοίκους τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου μὲ Θεοὺς ἢ Θεὸν ὅτι: «κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον» [θέσαντες τὴν τάξιν στὸν κόσμον αὐτό, τὸν ἐκυβέρνησαν ἐπίσης]. Ὅταν λοιπὸν οἱ Πελασγοὶ συνεβουλεύθησαν τὸ Μαντεῖο τῆς Δωδώνης, ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῶν τὶς ἀπόψεις αὐτὰς περὶ Θεῶν ποὺ ἤρχοντο ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, τὸ μαντεῖο —μᾶς λέγει ὁ Ἡρόδοτος— ἐχρησιμοποίησε καταφατικῶς. Ἀπὸ τοὺς Πελασγοὺς —λέγει ὁ Ἡρόδοτος— τὰ ἐπῆραν ὅστερα οἱ Ἕλληνες (Εὐτέρπη 52). Δὲν ἦταν ὅμως ἀνάγκη νὰ μᾶς πῇ ὁ Ἡρόδοτος ἀπὸ ποίους ἐγένετο ἡ ἐκτροπὴ πρὸς τὴν ἀντίληψιν ὑπάρξεως θεοῦ ἢ θεῶν διαπραγματευομένων καὶ ἀντισυμβαλλομένων μὲ φυλές, λαοὺς, ἔθνη καὶ ἀνθρώπους. Ἡ Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι γεμάτη ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοὺς παραλογισμούς, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν στὴν παιδικὴ ἡλικία τῶν λαῶν. Ὁ Ζεὺς, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ὡς βασιλεὺς ἀνθρώπων καὶ βασιλέων ὁ μέγας ἀναμορφωτὴς καὶ θεμελιωτὴς τοῦ οἰκουμενικοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, παρέμεινε μετὰ τὴν μεγάλην ἐπὶ Δευκαλίωνος καταστροφὴ ἡ μόνη δύναμις ποὺ ἐνεθυμοῦντο οἱ λαοὶ ὡς εὐεργετικὴ στὴ ζωὴ των.

Οἱ ἀνελθόντες τώρα στὴν ἐξουσία, κακέκτυπα τῶν μεγάλων βασιλέων (τῶν ἀρίστων καὶ ἀξίων), προκειμένου νὰ στηρίξουν τὴν ἄθλια ἐξουσία τῶν ὑποτακτικῶν τους, ἔγιναν Θεοὶ! Καὶ ἔτσι νὰ θεολογοῦν προσπαθώντας νὰ δώσουν ὡς

ΖΕΥΣ: Ὁ πρῶτος (καὶ τελευταῖος...) οἰκουμενικὸς ἡγέτης — μέγας θεμελιωτὴς τοῦ συστήματος δημιουργίας τῆς ἔντεχνης πανανθρώπινης γλώσσας.

άνοητοι ἀπαντήσεις στὰ σπουδαῖα προβλήματα τοῦ κόσμου δι' ἐπιφοιτήσεως... Ἔτσι ἡ λογικὴ ἐκδιώχθηκε ὡς ...εἰδωλολατρεία καὶ στὴν θέσι της ἐμπήκε τὸ παράλογο τῆς Θεολογίας ὑπὸ τὴν νέα μορφή τῶν κακέκτυπων Θεῶν. Αὐτὰ τὰ ὀλίγα, διότι, ὅπως ἐν ἀρχῇ ἔλεγα, ἡ παρουσία τοῦ Διὸς θὰ μπορούσε νὰ ἀποδειχθῇ καὶ διὰ τῆς ἀρνητικῆς αὐτῆς θέσεως, τῆς ὀνομασίας δηλ. Θεοῦ ὑπὸ τῶν λαῶν — ἐνὸς ὀνόματος, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ αὐτὸ τοῦ Διός. Ὁ Ζεὺς ὅμως δὲν ὑπῆρξε ποτὲ Θεός, καὶ αὐτὸ ἃς τὸ καταλάβουν ὅσοι πασχίζουν νὰ κάνουν καὶ τοὺς Ἕλληνες τῶν πανάρχαιων χρόνων ὡς ἔχοντας τὸ δικό τους δωδεκάθεο. Οἱ Ἕλληνες ἔθεταν πάντοτε στὰ συμβάντα κάποια ἀρχή. Ποτὲ κάποιον Θεό. Αἱ περὶ Θεῶν ἀντιλήψεις εἶναι ἐπακόλουθα ἐκφυλιστικὰ φαινόμενα τῶν χαμένων θεσμῶν. Ἐναντι αὐτῶν ὁ Ἡράκλειτος ἔλεγε:

Ἀπ. 32: *«ἐν τὸ σοφὸν μόνον λέγεσθαι οὐκ ἐθέλει καὶ ἐθέλει Ζηνὸς ὄνομα».*

Ἀπ. 30: *«κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν πάντων οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησε, ἀλλ' ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται πῦρ αἰείζων, ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβεννύμενον μέτρα».*

Ἀπ. 93: *«ὁ ἀναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει».*

Ἀπ. 92: *«Σίβυλλα μαινομένη στόματι ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα φθεγγομένη χιλίων ἐτῶν (χιλιάδων ἐτῶν) ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν θεόν».*

Ἐδῶ τελειώνει ἡ παρέκβασις.

Ἔλεγα λοιπὸν ὅτι ὁ Ζεὺς ἐπέρασε ὑπὸ τὴν ἀπλὴ του ιδιότητα τοῦ θεοῦ-βασιλέως στὴν ἱστορία ὅλων τῶν ἡμιπολίτιστων λαῶν ὡς Θεὸς «ὅστις ἔθεσε τάξιν στὸ σύμπαν μὲ σκοπὸ νὰ τὸν κυβερνήσει». Ὁ Ζεὺς, ὅμως, ὅπως τὸ πανάρχαιο κείμενο τῆς *Θεογονίας* μᾶς λέγει, ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ πλανήτου γῆ καὶ στὴν «Λύκτο» τῆς Κρήτης, ποὺ βρίσκεται ἐπάνω στὰ κατισκοβοῦνια τοῦ Λασηθιοῦ, *«Αἰγαίῳ ἐν ὄρει πεπυκασμένῳ ὕληντι»*. Ἐχω γράψει τόσα πολλὰ σὲ τόσα τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ», φίλε ἀναγνώστη, ὥστε περιτεῦει νὰ ἐπαναλάβω ὅλα ὅσα ὄχι μόνο ἀποδεικνύουν τὴν ἔνσαρκη παρουσία τοῦ Διὸς ἐπὶ τῆς γῆς (τὴν ἄσρακη τὴν χαρίζω στοὺς θεολογοῦντες, διότι ἔτσι ἀποφεύγουν τὶς κακοτοπιές) ἀλλὰ καὶ τὸν τεράστιο πολιτισμὸ ποὺ αὐτὸς ἔδωσε στοὺς λαοὺς.

Μερικοὶ ἐρωτοῦν: ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι μὲ τὸ ὄνομα Ζεὺς στὴν ἱστορία τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου; Πιθανῶς ναὶ καὶ πιθανῶς ὄχι. Τὸ βέβαιο γιὰ μᾶς εἶναι ὅτι: ὁ Ζεὺς, περὶ τοῦ ὁποῖου ἀσχολούμεθα, ὡς ὄνομα εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας. Ἐχομε δηλαδὴ περὶ αὐτοῦ πλήρες σχεδὸν οἰκογενειακὸ δένδρο. Ὁ Ζεὺς δὲν φύτεψε στὶς στέπες οὔτε σὲ ἀλλοῦβιες περιοχὲς ἢ σὲ πετρώδη ὄρη. Εἶναι γέννημα τοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ἔρχεται ἐκ βαθέων τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου.

Ἄς δοῦμε τώρα τὸ ὄνομα «ΖΕΥΣ». Τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπαντηθῇ εἶναι: γιατί στίς πλάγιες πτώσεις ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ΔΙΣ, ποὺ καὶ αὐτὸ μὲ τὴν σειρὰ του τίθεται ἀντὶ τοῦ ΔΥΙΣ, παραγόμενο ἐκ τοῦ ΔΥΟ; Ἐκ τῆς ρίζας ΔΥ-παράγονται ἐκτὸς τοῦ ΔΙΣ καὶ οἱ λέξεις *δεύ-τερος, δοι-οί, δι-σσός, δί-α, δί-χα, δι-πλός*. Ἀναπτύσσοντας τὰ γράμματα Σ καὶ Δ, ὅπως ἔλεγα προηγουμένως, ἐρμήνευσα τὴν ἐμφυτευμένη εἰς ἕκαστον γράμμα κύρια σημασία καὶ τὰς πρὸς αὐ-

τὴν πλαγίας ἐννοίας: π.χ. ἐκ τοῦ «Δ» ὄχι μόνο ὁ «δοῦπος», τὸ «δένδρο» ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις. Ἐκ τοῦ «Σ» ὄχι μόνο ἡ παλινδρομοῦσα κίνησις ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς εἴτε ὡς προερχόμενα ἀπ' τὴν φύσιν π.χ. σεισμός, σέλας κ.ἄ. εἴτε ἐκ τοῦ ἀνθρώπου π.χ. σεύω (κυνηγῶ), σήθω (κοσκινίζω) κλπ. Ἐὰν τῶρα τὸ ὄνομα ΖΕΥΣ σχηματίζεται ἐκ τοῦ ΣΔΕΥΣ, τότε πράγματι ἔχουμε τὴν κίνησιν (Σ) πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἀκολουθουμένη ὅμως ἀπὸ τὴν δύναμιν (Δ) ποὺ ἐκφράζεται διὰ τοῦ «ΕΥ». Ὁ Δημόκριτος δίδοντας τὸ στίγμα τοῦ «ΕΥ» θεωρεῖ τοῦτο ὡς ΕΥ-θυμία. Ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ ζῇ κανεὶς —λέγει— σὲ κατάστασιν εὐθυμίας, πρέπει πολλὰ πράγματα νὰ φροντίζει — μῆτε (μόνο) γιὰ τὸ δικό του (ὄφελος) μῆτε (μόνο) γιὰ τοὺς ἄλλους, μῆτε ἀκόμη νὰ πράττει πράγματα ὑπεράνω ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ καὶ τὴν φυσικὴν τοῦ ἰκανότητα, ἀλλὰ πρέπει πολὺ νὰ προσέχη, ὥστε κι' ἂν ἀκόμη ἡ τύχη ἐπέμβῃ καὶ τὸν ὀδηγήσῃ σὲ ὑπερβολικὰς σκέψεις, ὁ ἴδιος νὰ παραιτῇται καὶ νὰ μὴν ἐπιλαμβάνεται περισσοτέρων ἀπ' ὅσα εἶναι κατορθωτά, διότι ἡ εὐογκία, τὸ μέτρον [ὁ μέτριος ὄγκος] εἶναι ἀσφαλέστερος ἀπὸ τὴν μεγαλοκίην [τὸν μέγαν ὄγκον, τὴν διατάραξιν τοῦ ὁρίου (ἀπ. Β3 11 132,16—133,5 D-K)].

Τὸ «ΕΥ» ἐκφράζει τὰς «χάριτας», οἱ ὁποῖες ἐμφανίζονται στὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ζηνός (Διός). Αἱ χάριτες φέρνουν τὸν ἄνθρωπον στὴ χαρὰ καὶ ἡ χαρὰ ἐκδηλώνεται διὰ τῆς εὐθυμίας, τοῦ γέλιου. Αὐτὸ τὸ γέλιο τῆς χαρᾶς σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἶναι καὶ ὁ δείκτης τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐνάρχου τάξεως σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα ΖΕΥΣ ὡς ἡχητικὸ ἐρέθισμα σχετικὸ πρὸς τὸ πῦρ καὶ τὸν διάπυρο σίδηρον, ποῦ, ἀφοῦ λάβῃ ἐκάστοτε τὴν ποθητὴν μορφή, σβέννυται διὰ τοῦ ὕδατος μεταβαλλόμενος ἔτσι σὲ χρήσιμον ἐργαλεῖο προόδου, ἐρμηνεύει καὶ πάλι τὴν μεγάλην μορφήν τοῦ Ζηνός, ὁ ὁποῖος ἀνύψωσε ὡς τὸ πῦρ τὴν φλόγα τοῦ νοός του καὶ σχημάτισε τὴν ἐννοίαν τῆς πυρ-αμίδος γιὰ τὴν διοίκησιν τῶν λαῶν. Θὰ ἐπαναλάβω καὶ πάλι ὅτι οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθουν περὶ τοῦ Ζηνός, ἅς ἀνατρέξουν στὰ τεύχη τῶν ἐτῶν 1985 - 1986 - 1987 - 1988 τοῦ «Δαυλοῦ». Στὰ τεύχη αὐτὰ ὑπάρχουν οἱ ἀποδείξεις περὶ τοῦ ποιός ἦταν ὁ Ζεὺς, καὶ οὐδεμία σύγχυσις μπορεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ περὶ τοῦ προσώπου του, ὅταν μάλιστα εἰς οὐδεμίαν ἄλλην γλῶσσαν δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσουμε καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ ὀνόματός του.

Τέλος ἅς δοῦμε ἂν ἐννοία ἄγνωστη (χ) ἰσοδύναμη πρὸς τὸ «Σύμπαν» καὶ ὀρίζουσα τὸ γίνεσθαι σ' αὐτὸ ὠνομάσθη (;) Θεός. Στὸν γήϊνον χῶρον τὸ γίνεσθαι τὸ ἐκφράζει ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμός, ὁ ὁποῖος οὔτε ἄγνωστος παραμένει γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ τὸν γνωρίσουν, καὶ γνωστὸν φορέα ἐπίσης ἔχει: τὴν μίαν καὶ μοναδικὴν σοφίαν ποῦ εἴτε ἐθέλει εἴτε δὲν ἐθέλει, ἐκφράζεται διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ζηνός. Ἀνακεφαλαιώνοντας τὸ γράμμα «Ζ» εἶναι, ἔλεγα, σύνθεσις τῶν γραμμάτων Σ+Δ καὶ ξεχωριστὸ σύμβολον τῆς Ζωῆς, τῆς ὁποίας ἐκφρασις εἶναι τὸ θερμὸ καὶ φωτεινόν. Κατὰ τὰς ἀναλύσεις τῶν λέξεων τοῦ λήμματος «Ζ» σὲ προσεχῆς τεύχος, θὰ διαπιστώσουμε τὰς ἐρμηνευτικὰς μεταβολὰς ποῦ τὸ γράμμα αὐτὸ ὑπηρετεῖ, π.χ. στὴν λέξιν «ΖΑΩ»: «ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας / αὐτόν τε ζῶειν καὶ ὄρᾳ φάος ἡ-ελίοιο» [ἐπειδὴ μ' ἄφησες νὰ ζήσω καὶ νὰ χαίρωμαι τοῦ ἡλίου τὴ λάμψην ('Ιλ. Ω 558)]: «ἢ που ζῶει τε καὶ ἔστιν / ἢ ἤδη τέθνηκε καὶ εἶν' Αἶδαο δόμοισιν» [ἂν εἶναι ζωντανὸς ἢ πέθανε πιά καὶ εἶναι στὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἄδου: 'Οδύς. Ω 263)].

Ἄς κλείσουμε μὲ τὴν ἀνάλυσιν τῆς λέξεως ἐκ τῶν γραμμάτων συμβόλων αὐτῆς. Τὸ γράμμα Ζ ἢ ΣΔ, ὅπως ἤδη τὸ ἔχω ἀναλύσει, ἐκφράζει τὴν κίνησιν γενικῶς

στὸν χῶρο, κίνησι δημιουργικὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς μέλους ὅμως τῆς ἀθανάτου (μέχρι στιγμῆς) ἀνθρωπότητος, πρᾶγμα ποὺ διακρίνει αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀπλὴ διαιώνισι τοῦ εἶδους τῶν ἄλλων ζώων. Ἔτσι αὐτὴ ἡ κίνησι ἢ δημιουργικὴ ($\Sigma + \Delta$) = Z τοῦ ἀνθρώπου (Α) στὸν χῶρον (Ο) καὶ στὴν οἰκουμένη Ο (τὰ δύο «Ο» συνθέτουν τὸ Ω μέγα) μᾶς ἔδωσαν τὴν λέξιν ΖΑΩ, μετὰ τὴν σύγχρονη σημασία τοῦ ἀνθρώπινου δημιουργικοῦ κύκλου.

[Στὸ ἐπόμενο τεῦχος: Τὸ φάσμα σημασιῶν τῶν Ξ καὶ Ω]

Ο Ζ' ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

Ὁ Ζ' τόμος τοῦ «Δαυλοῦ» (Ἰανουάριος-Δεκέμβριος 1988, τεύχη 73-84) περιέχει:

- Τὴν πρωτοποριακὴν σὲ παγκόσμιον ἐπίπεδο ἔρευνα γιὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὴ γένεσιν τοῦ Πολιτισμοῦ.
- Τὴν καταλυτικὴν (καὶ σχεδὸν ἀναπάντητη!..) κριτικὴν τῶν γνωστῶν ἀκαδημαϊκῶν δογμάτων γιὰ τὴ γραφὴ καὶ τὴ θεωρίαν τῆς γλώσσας, ποὺ διδάσκουν ὠρισμένοι πανεπιστημιακοὶ μας δάσκαλοι.
- Τὴν καταλυτικὴν (καὶ πλήρως ἀναπάντητη!..) κριτικὴν τοῦ ἔργου διαφόρων «ταγῶν» τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Λογοτεχνίας, ποὺ συνθέτουν τὸ θλιβερὸ πλαίσιο τῆς πνευματικῆς παρακμῆς τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος.
- Τὶς πρωτότυπες ἱστορικῆς-ἐπιστημονικῆς ἔρευνες γιὰ τὸ θαυμαστὸ ἀπώτερον παρελθὸν τῆς ἐλληνικῆς Πρωτοϊστορίας.
- Πληθώρα ὑπερχρονικῆς ἀξίας μελετῶν, δοκιμίων, ἀναλύσεων, ἐρευνῶν καὶ σχολίων, ποὺ προσφέρουν μιὰ σὲ μεγάλο βάθος προσέγγισιν τῆς κοσμοϊστορικῆς καμπῆς τοῦ καιροῦ μας.

Ὁ Ζ' τόμος τοῦ «Δαυλοῦ» δεμένος πολυτελῶς (πανόδετος σὲ ὠραῖο μαῦρο χρῶμα) διατίθεται μόνον στὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ. Ἀποστέλλεται καὶ ταχυδρομικὰ κατόπιν τηλεφωνήματος τῶν ἐνδιαφερομένων (τηλ. 3223957 ἢ 9841655).

ΣΕΛΙΔΕΣ 848 — Δρχ. 5.000.

- Βάλτε στὴ βιβλιοθήκη σας ἓναν τόμο, ποὺ θὰ προσφέρῃ σὲ σᾶς καὶ τοὺς ἀπογόνους σας τὴ δυνατότητα νὰ βλέπετε καὶ νὰ ἐρμηνεύετε σὲ μεγάλο βάθος τὰ συμβαίνοντα τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος!

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ

‘Ο εὐρών ἀμειφθήσεται...

Θὰ ἔχετε ἴσως παρατηρήσει ὅτι ἡ σημερινὴ τρέχουσα «Πολιτική» ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου καλύπτει δύο τομεῖς: Πρῶτον, τὸν ἐξουσιαστικὸν [ἐξοπλισμοὶ ἀφ’ ἐνὸς καὶ ἐξ ἄλλου μέθοδοι καὶ τρόποι ἐλέγχου, διαβουκολήσεως καὶ παραπλανήσεως τῶν μαζῶν κυρίως διὰ τῆς προπαγάνδας καὶ τοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ]· καὶ δεύτερον, τὸν καθαρὰ ὕλικόν [παραγωγή, οἰκονομία, κοινωνικὲς τάξεις, μισθοί, προγράμματα (καθαρῶς ὕλικῆς-οἰκονομικῆς) «ἀνάπτυξης» καὶ ἄλλα ἐντελῶς ὅμοια καὶ ἐντελῶς παρεμφερῆ].

Θὰ ἔχετε ἴσως παράλληλα παρατηρήσει ὅτι ἡ σημερινὴ τρέχουσα (κυβερνητικὴ) πολιτικὴ ὅλων τῶν χωρῶν οὐδόλως ἀσχολεῖται καὶ ἀδιαφορεῖ πλήρως γιὰ ὅ,τι δὲν ἐντάσσεται στοὺς δύο αὐτοὺς τομεῖς, τὸ ἐξουσιάζειν καὶ τὸ παραγίνει-διανέμειν τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ. Καὶ ἐννοῶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν ἔρευνα, τὴν ἐπιστήμη, τὸν στοχασμό, τὴν τέχνη, τὸ βιβλίον, καὶ γενικὰ τὴν Καλλιέργειαν μὲ τὴν εὐρεῖαν σημασίαν τοῦ ὄρου. **[Σημαντικὴ παρέκβασις:** Τυχὸν περιπτώσεις (εὐκαιριακὲς πάντοτε) ἀναμίξεως τῆς ἐξουσίας σ’ αὐτοὺς τοὺς τομεῖς ἔχουν πάντοτε ἓνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ καὶ λόγον: τὴν στράτευση τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ Πνεύματος στὴν ἐξουσιαστικὴν — οἰκονομιστικὴ σκοπιμότητα καὶ τὰ πλεονεκτήματα πού μπορεῖ νὰ προσπορισθῇ ἡ Ἰσχύς ἀπὸ τὴν «Παιδείαν» (μὲ τὴν εὐρύτατη ἔννοια

τοῦ ὄρου) καὶ γενικὰ τὸν Πολιτισμὸν καὶ τὸν Στοχασμὸν — ποτὲ ἡ ἀνάμιξη αὐτὴ δὲν γίνεται χάριν τοῦ Πολιτισμοῦ ὡς αὐτοτελοῦς, αὐτονόμου καὶ ἀπαραιτήτου στοιχείου ἐπιβιώσεως καὶ προαγωγῆς τῆς ἀνθρωπότητος].

Τί συμβαίνει; Ἡ Ἰσχύς πράγματι «περιφρονεῖ» τόσο τὸ Πνεῦμα καὶ τὸν Πολιτισμὸν, ὥστε γιὰ τὶς κυβερνήσεις πού τὴν ὑπηρετοῦν καὶ ἐκτελοῦν τὶς θελήσεις τῆς νὰ εἶναι περίπου τὰ δύο αὐτὰ πράγματα ἀνύπαρκτα ἢ δραστηριότητες πού βρίσκονται τελείως ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντά τους;

Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτὸ — καιριώτατο γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ τί συμβαίνει γύρω μας — προϋποθέτει ἐμβάθυνση τέτοια, πού νὰ «φθάνῃ στὸ κόκκαλον», δηλαδή νὰ ἐντοπίζῃ πού ἀκριβῶς βρίσκονται οἱ ἐστίες καὶ ἡ πηγὴ τῆς πραγματικῆς Ἐξουσίας τοῦ καιροῦ μας.

Θὰ ξεκινήσω ἀπὸ ἓνα γεγονός, «δικό» μας καὶ πρόσφατο. Ὅλοι λίγο πολὺ παρακολουθοῦμε τοὺς λόγους, τὰ προγράμματα, τὴν πολιτικὴν, τὰ «ὁράματα», τὴν ἰδεολογία, τὶς διακρατικὲς σχέσεις, τὶς «θέσεις» καὶ ὅπως ἀλλιῶς ὀνομάζουν τὰ κόμματα αὐτὰ τὰ κούμαρα μὲ τὰ ὁποῖα περιγράφουν τὸν ἑαυτό τους ἢ «ἐκφράζουν» τὰ «ὄνειρα» καὶ τὶς «προσδοκίες» τοῦ λαοῦ. Ἀκούσατε ποτὲ μέσα στὸ χεῖμαρρον, τὴν πλημμυρίδα, τὸν καταιγιισμό τῶν πολιτικῶν καὶ προγραμματικῶν αὐτῶν «μπουρμπουλη-

θρῶν» νὰ διατυπωθοῦν στοιχειώδεις ἔστω θέσεις ἐπὶ ἑνὸς πρωτεύοντος · δὲν ὑπάρχει σημαντικώτερο ἀπ' αὐτό, καὶ μὴ γελιέστε! · ζητήματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιβίωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐννοῶ τοῦ καυτοῦ, ζωτικοῦ καὶ *ἱεροῦ* γιὰ τὴν Ἑλλάδα (καὶ τὴν ἀνθρωπότητα!..) θέματος τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας; Ὁχι βέβαια. Γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Δεξιὰ, γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Κέντρο, γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀριστερὰ τὸ θέμα Ἑλληνικὴ Γλῶσσα... · δὲν ὑπάρχει ἢ ὑπάρχει;

Ἔ, φίλε ἀναγνώστη, ὑπάρχει! Καὶ συντριπτικὴ ἀπόδειξη τοῦ ὅτι ὑπάρχει εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ὕπουλα, αἰφνιδιαστικά, «στὸ ντούκου» τὰ κόμματά μας κατὰ τὴν τελευταία μόνο δεκαετία «πέρασαν» δύο νόμους (ἀπαγόρευση τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἀνεπανάληπτης ἀρχαίας γλώσσας μας καὶ κατάργηση τῶν τόνων), μὲ τοὺς ὁποίους νόμους κατάφεραν δύο ἰσχυρότατα πλήγματα κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, πλήγματα τόσο δεινὰ καὶ ὀλέθρια, πὺ αἰῶνες μακροὶ ξένων κατακτήσεων καὶ ἀνυπαρξίας ἑλληνικοῦ κράτους καὶ ἑλληνικῆς πολιτικῆς δὲν κατάρθωσαν καὶ δὲν τόλμησαν νὰ καταφέρουν. Ὑπάρχει, λοιπόν, γιὰ τὴν τρέχουσα πολιτικὴ τὸ πρόβλημα τοῦ πῶς θὰ καταστραφῇ καὶ θὰ ἐξαφανισθῇ γιὰ πάντα ὁ θησαυρὸς αὐτὸς πὺ εὐεργέτησε καὶ εὐεργετεῖ τὸν Ἑλληνικὸ καὶ Παγκόσμιον Πολιτισμὸ ἐπὶ ἀνυπολογίστου ἀριθμοῦ χιλιετίες.

Τί ἐξήγηση νὰ δώσουμε ἀφ' ἑνὸς στὴ συνωμοτικὴ ἀποσιώπηση ἀπὸ τὰ προγράμματα καὶ τὶς ἐξαγγελίες τῶν κομμάτων οἰασδήποτε

ἀναφορᾶς, προθέσεως ἢ «πολιτικῆς» στὸν τομέα Γλῶσσα καὶ ἀφ' ἑτέρου στὸ δολοφονικὸ καὶ αἰφνιδιαστικὸ μαχαίρωμα τῆς Γλώσσας διὰ *κυβερνητικῶν Νόμων*, δι' ἐξουσιαστικοῦ δηλαδὴ ἐξαναγκασμοῦ; Μήπως πρέπει νὰ ἀποδώσουμε τὸ μέγα καὶ εἰδεχθὲς αὐτὸ ἔγκλημα κατὰ τοῦ Πολιτισμοῦ στὴν δημαγωγικὴ λαοκολακεία, δηλαδὴ στὴν γνωστὴ προθυμία τῶν ἐκάστοτε «Κλεόνων» μας νὰ ἱκανοποιοῦν καὶ τὶς πὺ χαμερπεῖς ἀπαιτήσεις ἑνὸς βάρβαρου ὄχλου; Ἀλλὰ πότε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπαίτησε τὴν ἀπαγόρευση τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ γιγαντιαίου γλωσσικοῦ μας θησαυροῦ (ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀντλοῦσε καὶ ἀντλεῖ λέξεις καὶ ἔννοιες ἢ παγκόσμια Ἐπιστήμη καὶ Καλλιέργεια) ἢ τὴν ἐξοστράκιση τοῦ πατροπαράδοτου τονισμοῦ τῆς Γλώσσας μας;

Δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ «ἑλληνικὸς λαός», τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ὁποίου ἱκανοποιεῖ ἢ τρέχουσα πολιτικὴ «μας», γιὰ νὰ ἀκρωτηριάση καὶ καταστρέψῃ τὴ Γλῶσσα μας. Οὔτε ἡ «πολιτικὴ βούληση» τῶν κυβερνήσεων μας νὰ ἐφαρμόσουν τὸ «πρόγραμμά» τους στὸν τομέα «Πολιτισμός», γιατί, ὅπως ἀποδείξαμε στὴν ἀρχὴ τοῦ παρόντος σημειώματος, ὁ τομεὺς «Πολιτισμός» εἶναι «ἄβατον» καὶ ἀπαγορευμένος καρπὸς γιὰ τὰ προγράμματα, τὶς ἀποφάσεις καὶ τὶς ἀρμοδιότητες τῆς (ὑπόδουλης καὶ ἐξαρτημένης) τρέχουσας πολιτικῆς....

Κάποιος ἄλλος — μαθηματικὰ συνάγεται καὶ τοῦτο, διὰ «τῆς τοῦ τρίτου ἀποκλείσεως» — ἀπαιτεῖ καὶ ἐπιβάλλει (καὶ ἔχει ὄργανα καὶ ἐκτελεστὲς σ' αὐτὸ) τὴν καταστροφή τοῦ Πολιτισμοῦ μας, μὲ

κύριο καὶ πρῶτιστο στόχο του τὸν ἀκρογωνιαίῳ λίθῳ μας, τὴν πάνσεπτη καὶ πανίερη καὶ πανόσια Ἑλληνικὴ (καὶ Οἰκουμενικὴ) μας Γλῶσσα.

Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ «ἄλλος», ὁ ὁποῖος (ἐξυπνοεῖται, τοῦτο πάλι μαθηματικὰ) πρέπει νὰ ἐντοπίζεται

στὴ ρίζα καὶ τὴν πηγὴ τῆς Ἰσχύος, ἀφοῦ ἡ θέλησή του ἐκτελεῖται ἀμέσως ἀπὸ τὴν τρέχουσα πολιτικὴ μας «ἐξουσία»; Ὁ εὐρών ἀμειφθήσεται μὲ ρέοντας μέλι καὶ γάλα ποταμούς...

Μετέωρος

ΔΙΑΛΕΧΤΗ ΖΕΥΓΩΛΗ—ΓΛΕΖΟΥ

Τὸ παράπονο τῆς γῆς

Δὲν μὲ πονᾶτε ἀληθινὰ κι ἐσεῖς ποὺ μὲ ἀγαπᾶτε.
Ἐσεῖς τρῶτε καὶ πίνετε καὶ λιανοτραγουδᾶτε,
καθὼς τὸ λέει τὸ κλέφτικο, τὸ ἑλληνικὸ τραγοῦδι,
κι ἐμένα μὲ λιανίζουτε καὶ μὲ κορφολογᾶτε
τοῦ κόσμου οἱ ἀσυλλόγιστοι κι οἱ χαραιοφαγᾶδες.
Μοῦ τρῶνε τὰ ψηλὰ βουνά, τοὺς χαμηλοὺς μου λόφους,
τὰ καταπράσινα δεντρά καὶ τὰ σγουρὰ ρουμάνια,
μοῦ τρῶνε τὰ σπλάχνα τ' ἀκριβὰ καὶ τὰ νερά μου πίνουν,
καὶ χύνουνε ἀπ' τὶς φλέβες μου τὸ ζωντανό μου τὸ αἷμα.
Μὲ ξεφλουδᾶνε ὀλημερίς καὶ μὲ καταπληγώνουν,
χάνονται ἡ ὁμορφάδα μου, ἡ ἀγνὴ χαρὰ τοῦ ἀνθρώπου,
χάνονται οἱ σπόροι καὶ τὰ ζᾶ, μολεύεται ὁ ἀγέρας,
μολεύεται καὶ ἡ θάλασσα, τοῦ κόσμου τὸ ἀγνιστήρι.
Δὲν ἔχω δόντια κοφτερά κι οὔτε γαμψὰ ἔχω νύχια,
δὲν ἔχω χέρια δυνατὰ καὶ πόδια γιὰ τρεχάλα,
νὰ τοὺς χτυπᾶω τὸ πρόσωπο, κυνῆγι νὰ τοὺς παίρνω,
ὅσους μὲ πιλατεύουνε καὶ μὲ καταξεσχίζουν.
Ὅμως καὶ ἡ Φύση, ὡς ὁ Θεός, ἀργεῖ μὰ δὲν ξεχνάει.
Ὅταν ξαναγυρίσετε κοντά μου οἱ πεινασμένοι,
οἱ διψασμένοι καὶ οἱ γυμνοί, χωρὶς φωτιὰ καὶ στέγη,
δὲν θᾶχω ἐγὼ ἐλεημονιὰ γιὰ νὰ σᾶς ἐλεήσω,
σταλιά νερό γιὰ τὸ στεγνό, γιὰ τὸ ξερό λαρύγγι,
σπηλιά γιὰ νὰ ξεφύγετε τὸ δούρδουλα τοῦ ἀγέρα,
οὔτε λαδάκι μαλακὸ γιὰ τ' ἀκριβὸ λυχνάρι.
Κι ἂν ἔχετε γιὰ σπάρσιμο στὴ χούφτα κᾶνα σπόρο,
θὰ τὸν κρατᾶω στὰ σπλάχνα μου χωρὶς νὰ τὸν καρπίζω.

Σ. Γ. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

Περὶ τὴν 4η 'Ανθολογία τοῦ «Δαυλοῦ»

Προσέχοντας τὰ βιογραφικὰ στὸν Δ' τόμον (1988) τῆς 'Ανθολογίας τοῦ «Δαυλοῦ», εὐκόλα διαπιστώνει κανεὶς, πὼς περίπου **δίχως ἐξαιρέσι** οἱ ἀνθολογηθέντες εἶναι **ἐπιστήμονες**. Μαρτυρία ἀξιόλογη — κυρίως γιὰ τὸ **ἐπίπεδο** τοῦ κύκλου ποὺ **διαβάζεται ὁ «Δαυλός»**.

Σ' ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ (αὐτόκλητος βέβαια, ἂν μὲ κλητοὺς δὲν λειτουργεῖ ἡ ποίησις...), ἐπιφορτιζόμενος εὐθύνες τῶν... μεγάλων κι **ἀμειβομένων** ποιητῶν μας (μαίτρ, ἀλίμονον...) καὶ πιάνοντας **ἀπ' τὸ τέλος τῆς 'Ανθολογίας** αὐτὴ τῇ φορᾷ (θὰ ἦταν ἄδικο νὰ ἐνδίδουμε πάντοτε στὶς ἴδιες πρακτικές...), σημειώνοντας ἐξ ἄλλου τὸ ἔργο τοῦ **Κύπρου Χρυσάνθη** μὴ ἔχον ἀνάγκη ἰδιαίτερης μνείας, ἀναφέρομαι **κατὰ σειράν** στοὺς:

α) **ΦΡΟΝΙΜΑΔΗ-ΜΑΤΑΤΣΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ**, ἀρχιτέκτονα — μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ, ἀρκετὲς διακρίσεις. "Ἄν ἡ ποιήτρια μοῦ ἐπιτρέπει (διόλου δὲν εἶμαι βέβαιος γιὰ τὴν ὀρθότητα τῶν παρατηρήσεών μου...), σημειῶνω πὼς ὁ δόκιμος ὄντως «ΠΟΘΟΣ» τῆς, θὰ 'λεγε πολλὰ περισσότερα, ἂν **δίπλα σ' αὐτὸν** ὑπῆρχε καὶ **μαρτυρικὴ κοσμοθεωρίας** ποίησις. [Ζοῦμε σ' ἐποχὴν ποὺ λόγῳ **μακρότητας** τῶν ἀποστάσεων (λόγῳ χάριν τοῦ... μονότουβλου —δρομικοῦ— τοῖχου ποὺ μᾶς χωρίζει ἀπ' τὸν γείτονα, ἢ τοῦ... ἑκατοστοῦ ἀπ' τὸν κολλητό μας τοῦ λεωφορείου!...) μοιάζει φυσικὸ οἱ λοιποὶ νὰ δίδουν «σημασίαν ἄλφα» ἐκεῖ ποὺ ἐμεῖς δίδουμε «σημασίαν ὠμέγα» ἴσως — νὰ εἴμαστε ὁλότελα ξένοι ἀκόμα καὶ τῶν πλέον δικῶν μας...]. Σέβομαι (εἰλικρινὰ) τῇ θερμῇ ὑποδοχῇ τοῦ «Γόρδιου Δεσμοῦ» τῆς κ. Φρονιμάδης. "Ὅμως ἀκόμα πιὸ πολὺ σεβόμενος τὴν **Γυναῖκα** (ἡ ποιήτρια πιθανῶς τὸ γνωρίζει αὐτὸ ἀπ' τὰ δημοσιεύματά μου) καὶ τονίζοντας ἰδιαιτέρα πὼς ἡ ἴδια, ὅ,τι θέλει νὰ εἰπεῖ, **ξέρεي νὰ τὸ λέει**, τὴν παρακαλῶ νὰ σκεφθεῖ πὼς στὰ πλαίσια τῆς **Ζωῆς ποὺ τελειώνει** δὲν μπορεῖ νὰ 'χει πρωτεύουσα σημασίαν ὁ λόγος:

Θωρῶ, θωπεύω, ριγῶ

στὸν πυρωμένο σου πόθο φλεγόμενη βάτος.

Σημειώνοντας πὼς ὁ ἀνθολόγος κρίνει τὸ ποίημα **καθ' ἑαυτό**, προσθέτω πὼς ἡ (πολὺ νέα) ποιήτρια μπορεῖ νὰ διατηρεῖται ἀκόμα **μακρὰν ὥσων συνθλίβουν**, ἔχει καιρό, δὲν θὰ λείψει, εἶμαι βέβαιος. "Ἐτσι κι ἄλλιῶς δὲν νομίζω πὼς θ' ἀπορρίψει τὴν δι' ἐνὸς πολὺ ἐκλεπτυσμένου «**μιθριδατισμοῦ**», ἐδῶ, «ιδέασιν» — δὲν θὰ συνθλιβεῖ τελικὰ, θὰ νικήσει, δὲν ἀμφιβάλλω...

β) **ΦΛΟΥΔΑ ΔΗΜΗΤΡΗΝ** — νομικά, εἴκοσι μόλις χρονῶν! Πολὺ ἐνδιαφέρων λόγος, προοιωνίζεται... Μπράβο.

Σὰν θερισμένο στάχυ (...)

*ξάπλα **σαπίζω** κάθε νύχτα.*

...

στὰ ὀξειδωμένα

μάτια μου φωτίζουν

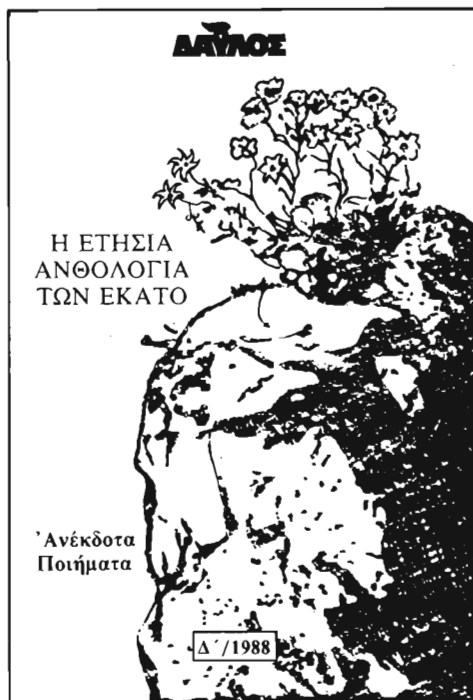
ψηλά

τὰ ἄστρα

τὰ λαμπρά, τὰ αἰώνια.

Η ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ 100

Ἡ 5η «ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟ» τοῦ «Δαυλοῦ» θὰ ἐκδοθεῖ στὶς ἀρχὲς τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου καὶ θὰ περιέχει ἀποκλειστικῶς ἀνέκδοτα ποιήματα 100 ζώντων Ἑλλήνων ποιητῶν, ποὺ θὰ ἐπιλεγοῦν εὐθύνη τοῦ Περιδοικοῦ μὲ κριτήρια καθαρῶς ποιητικά, ἀντικειμενικά καὶ ἀπροσωπώληπτα.

Ἄν γράφεις ποίηση, μὴ διστάσεις καθόλου, εἴτε εἶσαι γνωστὸς καὶ καταξιωμένος εἴτε ἄγνωστος καὶ νέος, νὰ ἐμπιστευθεῖς τὸν «Δαυλό» καὶ νὰ συμμετάσχεις στὴν κρίση τοῦ 1989: Ἡ «ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟ» τοῦ «Δαυλοῦ» ἔχει ἤδη δημιουργήσει ἀναμφισβήτητη παράδοση ἀντικειμενικότητος, δικαιοκρισίας καὶ ἀπροσωποληψίας στὸ χῶρο τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς Ποιήσεως.

Ὁ «Δαυλός» δέχεται ἀπὸ τώρα συμμετοχές.

- 1) Ἀνώτερος ἀριθμὸς ὑποβαλλομένων ποιημάτων: Τρία (3).
- 2) Ὑπεύθυνη δήλωση τοῦ ποιητῆ ὅτι τὰ ποιήματά του δὲν ἔχουν δημοσιευθεῖ καὶ δὲν θὰ δημοσιευθοῦν μέχρι τέλους τοῦ 1989.
- 3) Σύντομο αὐτοβιογραφικὸ σημείωμα, ὄχι μεγαλύτερο τῶν 10 γραμμῶν γραφομηχανῆς, γραμμένο σὲ α' πρόσωπο.

Τὰ ποιήματα, οἱ δηλώσεις καὶ τὰ αὐτοβιογραφικά νὰ ταχυδρομοῦνται στὴ διεύθυνση:

Δημ. Ι. Λάμπρου, Ἀχιλλέως-Μουσῶν 51
175 62 ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ, μὲ τὴν ἐνδειξη
«Γιὰ τὴν Ἀνθολογία τοῦ ΔΑΥΛΟΥ»

γ) **ΤΣΙΝΙΚΟΠΟΥΛΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ** --- δικηγόρον. Τὸ ποίημά του «ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ» με συνεκίνησε σὲ βαθμὸ πού νά φέρω ἐμαυτὸν στὴν δοκιμασίαν νά **τὸ ξαναγράψω**. («Ένας ἐκ τῶν λόγων πού ἀρνοῦμαι νά γράψω κριτικὴν, εἶναι πῶς παγιδεύομαι, πῶς ἡ ποίησις με καλεῖ σὲ **ἀτέρμονα ἐπαλήθευσιν** τοῦ ποιητικοῦ ἐαυτοῦ μου: πῶς νά μιλήσω ὑπεύθυνα, σοβαρὰ γιὰ ποίημα πού μοῦ διαφεύγουν οἱ ὁδύνες τοῦ τοκετοῦ · τῆς γέννησής του); Θὰ παραθέσω λοιπὸν ἐδῶ **τὰ δυὸ ποιήματα** παρατηρώντας μόνον πῶς οἱ **ὀκτὼ τελευταῖοι στίχοι** τῶ κ. Τσινικόπουλου «μικραίνουν» τὸ ποίημά του — εὐλόγως, ἀφοῦ τὸ πισωγυρίζουν (περιορίζουν) στὸ **συναισθηματικὸ ἐπίπεδο**: ἡ μοναξιά, θαρρῶ, κ. Τσινικόπουλε («μένουν μόνοι τους»), εἶναι ὄχι ἡ ἀδικη, ἡ μοιραία κατάληξις ἀναξιοπαθοῦντος, μὰ ἀπόρροια ἐπιλογῶν! Δὲν ἔχει θέσιν συνεπῶς τὸ παράπονο ἐδῶ, ἀφοῦ ἡ πικρία (μέθεξις) πῶς «δὲν ἔλλαξαν τὴ ζωὴ με στίχους οἱ ποιητές» (πού σημαίνει πῶς δὲν ἔλλαξαν τὴ **σάπια** ζωὴ — ἂν ἦταν ὑγιής, γιατί νά τὴν ἔλλαζαν;) εἶναι φυσικὸ νά φέρει ὄχι στὸν συναγελασμὸ-συγχρωτισμὸν, μὰ στὴν **μοναξιά**: θεριὸ στὴ **μονιά** του εἶναι ὁ ποιητής, ἂν βέβαια δὲν μιλάμε γιὰ ὑποκριτὴ, γιὰ σκοτεινὸ ἐξουσιαστὴ ἢ γελοῖο συνταξιθῆρα...

Ἀκόμα ἀπορῶ, πῶς ὁ κ. Τσινικόπουλος καταδέχθηκε τὸ ἄνισο «**ἀκάνθινο στεφάνι**» τοῦ πόνου, ἔστω κι ἂν τὸ σώζουν τὰ εἰσαγωγικά...

Ἀπ' τοὺς ἀναφερθέντας δὲν γνωρίζω κανέναν.

Τέλος σημειῶνω πῶς τοῦτο τὸ κείμενο (καὶ ὅσα ἀνάλογα) ἐγράφη εἰς βοήθειαν τῶν ποιητῶν πού **τὴ θέλουν** — πού δὲν ἀποστέργουν τὴν καλοπροαίρετη συμβουλή...

Οἱ ποιητές — τοῦ Δ. Τσινικόπουλου

«Ἡ ζωὴ δὲν ἀλλάζει με στίχους, καθὼς τὸ πιστεύαμε». Κλ. Κύρου

Ἐπειδὴ πολλοὶ τὸ εἶπανε,
ἐπειδὴ πολλοὶ τὸ πιστέψανε πῶς οἱ ποιητές
μποροῦν με στίχους
νά γράψουν τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου,
πῶς μποροῦν οἱ ποιητές νά μεταπλάσουν τὴ ζωὴ,
γίναν πολλοὶ οἱ ποιητές.

Ἡ ποίησις δὲν ἔλλαξε τὰ πράγματα ὥστος οὕτε ὁ κόσμος ἔλλαξε με στίχους — δὲν ἔλλαξε —
καὶ σχεδὸν ὅλα παραμένουν ἀπαράλλαχτα
ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Ἀπὸ τὴν Ἐχενδουάννα μέχρι τὸν Γκίςμπεργκ,
ἀπὸ τίς Βέδες μέχρι τὸν Ρίλκε καὶ τὸν Ζάιφερ,
ἀπὸ τὸν Ὅμηρον μέχρι τὸν Ἐλιοτ
καὶ ἀπὸ τὸν Βιργίλιο μέχρι τὸν Δάντη καὶ τὸν Μπρόνντσκι
δὲν ἔλλαξαν τὴ ζωὴ με στίχους οἱ ποιητές,

μ' ὅλο πού πολλοὶ τὸ εἶπανε,
παρ' ὅλο πού πολλοὶ τὸ πιστέψανε πῶς ὁ κόσμος ἀλλάζει με στίχους.
Οἱ ποιητές γράφοντας ποιήματα
καὶ στήνοντας στίχους
στὸ τέλος μένουν μόνοι τους

παρέα μὲ περγαμηνές καὶ κότινους
καὶ λίγους θαυμαστές
ἔχοντας συντροφιά τοὺς στίχους τους,
τὴν ἀγωνία
καὶ τὸ «ἀκάνθινο στεφάνι» τοῦ πόνου.

Οἱ ποιηταὶ --- τοῦ ἐπιγραφομένου

Κάτω ἀπ' τὸ ποίημα εἶναι ἡ ἀλήθεια, κάτω ἀπ' τὸ ποίημα, τὸ ποίημα...

Πάρα αὐγατίσαμε οἱ ποιηταί,
πὺ πίσω ἀπ' τὴν ἀπόφασιν ν' ἀλλάξουμε τὸν κόσμο
κινᾶμ' ἐνθουσιώδεις,
σχεδὸν εἰλικρινεῖς,
μὲ προῖκα, ἐν πάσῃ περιπτώσει,
«τὰς καλυτέρας τῶν προθέσεων».
Ὅμως ποτὲ δὲ 'στάθῃ κάτι ἀνάλογο,
παρ' ὅλο πὺ ὅλοι τὸ πιστεύουμε
πὺ τάχα οἱ στίχοι ἀλλάζουνε τὸν κόσμο,
πὺ τάχα ἡ ποίησις,
πὺ τάχα οἱ ποιηταί...
Ὡστόσο κάποτε, θὰ εἰπῶ,
ώσπου, σταυροφόροι πὺ ξεμείναμε,
βουλές πὺ **ναρχισεύθηκαν τὸ «ἀρνητικὸ» τους,**
διάττοντες,
πουκάμισ' ἅ λὰ Μπάϋρον,
γνωρίζουμ' ἐπὶ τέλους ἑμαυτούς:
Εἴμαστε, ἀλίμονο, σφετερισταὶ
προθέσεις φροῦδες, σκοτεινές
ἀγεωμέτρητ' εἴσοδοι,
ἐνδόσεις (α) σ' ἐπελεύσεις πὺ ἀκλουθοῦνε (β),
λυγμοὶ πὺ ἐπάγωσαν **ἐντεῦθεν.**
Μὰ πάνω ἀπ' ὅλα, λέω, εἴμαστε
οἱ λάθρα.
Οἱ ἐπιβάτες **ξένου ὀνείρου** παναπεῖ,
πὺ ἐμβρόντητοι
σὰν **ἀπὸ κλειδαρότρυπα** θωροῦμε
σὲ Θηβαῖδα ἀπώτατη νὰ φεύγουν
οἱ ποιηταί.
Πὺ εἶναι ὄντως.
Πὺ σιγοῦν.
Πὺ **ἀλλάζουν τὸν κόσμο.**
...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

α) Ὑπόδοσις = ὑποχώρησις.

β) Ὑπέλευσις = ἐπίθεσις, ἐχθρική κίνησις κατὰ τινος... Ὅμως τί... ἐχθρικές εἰν' αὐτές, στίς ὁποῖες

ὑποχωροῦμε («παραδινόμαστε») πρὶν μᾶς... φθάσουν — ποὺ μόνον «ἀκλουθοῦνε»;.. Ψέματα ὅλα - λόγια, λόγια, λόγια!.. Ξεκινᾶμε «ἀγωνιστάδες γιὰ τὸ ψωμί καὶ τὴ λευτεριά τοῦ λαοῦ» (τάχα μου δηλαδὴ **πολεμῶντας** τὴν ἐξουσία ποὺ **τοῦ τὰ στερεῖ...**) καὶ καταλήγουμε... συνταξιῶχοι ποιητὰί κι ἀκαδημαϊκοὶ - διορισμένοι καὶ ἐμμισθοὶ τῆς ἴδιας μανδᾶμ, ἀπ' τὴν ὁποία θέλαμε νὰ ἐλευθερώσουμε τὸ λαό.

Μέρντ **καὶ σκ...**, τὰ πάντα, ἀφήστε μας ἡσυχους, κ. Βρεττάκο, ὑπέρμαχε τοῦ «δίκιου τοῦ λαοῦ», τὴν ταραξάτε τὴν ἐξουσία μὲ τίς φοβερὲς λιμπελοῦλλες σας, τὴν ἀφανίσατε, τὴν ἀνασκολοπίσατε, τὴν ἐξουθενώσατε — ἐφ' ὧ καί... σᾶς πληρώνει τρία ἑκατόμ τὸ χρόνο, θεοχάζεψε ἡ κακομοίρα, δὲν ξεχωρίζει τοὺς ἐχθροὺς ἀπ' τοὺς φίλους...

Φορμαλισταὶ ποὺ ψεύδονται εἴμαστε, σκοτιστήκαμε ν' ἀλλάξουμε τὸν κόσμο, **ἐντὸς τοῦ** πᾶμε νὰ βολευτοῦμε, στὴ συνθήκη του ζητᾶμε κάλ·φι... Γιὰ νὰ χωνευτοῦμε στὶς αἰώνιες φόρμες του, προάγουμε ἑμαυτοὺς εἰς ὁμοίωσιν, καταλλήλότητα, συμμετρία — δὲν κολλᾷει, φίλε κ. Τσινικόπουλε, διεκδικητῆς (κονόμας) μὲ «ἀκάνθινο στεφάνι» τοῦ πόνου...

— Καλὰ, μ' ἂν ὑποθέσουμε πὼς **ὑπάρχουν** οἱ ποιητὲς ποὺ **ἀλλάζουν τὸν κόσμο**, ποῦ θὰ τοὺς βροῦμε, πὼς θὰ τοὺς γνωρίσουμε;

— Μήτε θὰ τοὺς βρῆτε, μήτε θὰ τοὺς γνωρίσετε! Ἐὖν κ'ὶ πέσετε σ' **ἐπαναστάτην ἐκδότην**, σὲ ἀσυμβίβαστον καὶ πάλι...

— Ὡραῖα. Ἄς ὑποθέσουμε τώρα καὶ πὼς **πέσατε** καὶ πὼς ξεπεράσατε τὸ «καὶ πάλι»... Τὶ γίνεται;

— Τότε θὰ τοὺς γνωρίσετε, ἐπειδὴ **δὲν θὰ θέλουν ν' ἀλλάξουν τὸν κόσμον!** Μόνε θὰ κλείνονται στὸν ἑαυτὸ τους ἀδιάφοροι γιὰ τὸν κόσμον, θὰ τὸν **παλέβουν ἀπὸ μέσα**, θ' ἀρτιώνουν τὸν ἑαυτὸ τους **ἀπὸ μέσα...**

— Δὲν κατάλαβα: ὁ **κόσμος** πὼς θ' ἀλλάζει;

— Πόσος ὁ πληθυσμὸς τοῦ πλανῆτη; Νὰ εἰποῦμε δέκα δῖς;

— Γκούτ.

— Θ' ἀλλάζει λοιπόν, ἕκαστος τῶν ποιητῶν ποὺ ἀλλάζουν τὸν κόσμον, τό... **1/10.000.000.000 τοῦ κόσμου.**

— Μά...

— Κατάλαβα, ἐσὺ θέλεις ν' ἀλλάξεις τό... **9.999.999.999 / 10.000.000.000 τοῦ κόσμου.** Δὲν πρωτοτυπεῖς. Μπαῦ.

Αὐτονόητο πὼς ἐδῶ ὁ συνομιλητῆς εἶναι ὑποθετικός, ὄχι ὁ κ. Τσινικόπουλος.

γ) Πολὺ σωστά. Ὁ χῶρος μᾶς εἶναι ἀπαγορευμένος, εἵμεθα **πολὺ φτηνοὶ** γιὰ νὰ τὸν ἀξιωθοῦμε, οἱ πόρτες του θὰ ἔναι **πάντα σφραγισμένες γιὰ μᾶς...** Ὅχι ἐμεῖς! Ποτὲ ἐμεῖς.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΕΛΙΣΣΙΝΟΣ

Ἐξουσία

*Τὴν Ἐξουσία θηρεύοντας Κλέωνες δημαγωγοὶ
(μ' ἐπιμονὴ καὶ πονηριά...) πιάνουν σὰν περιστέρι,
μὰ ἀνόσια κατακτημένη αὐτὴ ἀντιδρᾷ μ' ὀργή
καὶ ἡ πνίγεται στὰ χέρια τους ἢ ἄλλου πετάει γιὰ ταίρι...*

Εὐρώπη

*Εὐρώπη: ὦ Κόρη τρυφερή: Μ' αὐτὸ τὸ «Εὐρὺ σου Βλέμμα»,
ποὺ ἀπὸ τὰ μάκρη κίνησε καὶ ἀπλώθηκε στὰ μάκρη,
φρικτῶ ἀναλογιζόμενος «Σάρκα» σου ὅτ' εἶμαι καὶ «Αἷμα»...
Πνεῦμα τοῦ Δία ποὺ Σέλας -- Γέει σὲ κόσμους δίχως ἄκρη...*

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Προεόρτια του 1789

Ο καθηγητής κ. Μανώλης Ανδρόνικος σέ ἄρθρο του, πού δημοσίευσε στὴν ἐφημερίδα «Βῆμα» (12-2-89) ὑπὸ τὸν τίτλο «*Alons enfants de la patrie*», ἀναφέρθηκε στὸ «γκρέμισμα τῆς Βαστίλλης» καὶ στὶς «ἐννοιες» τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως πού «μένουν πάντα οἱ ἰδανικοὶ στόχοι μιᾶς ἀνθρώπινης κοινωνίας». Ἐκανε μάλιστα καὶ ἕναν παραλληλισμὸ γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ναυμαχίας τῆς Σαλαμίνας.

Πρὸς ἀποκατάστασι τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας πρέπει νὰ ποῦμε τὰ ἑξῆς:

Πρῶτον, γιὰ τὴν Βαστίλλη. Στὸ φρούριο αὐτὸ φυλακίζονταν ἄνευ δίκης MONON εὐγενεῖς κατόπιν «ἐνσφραγίστων διαταγῶν» τοῦ Βασιλέως. Ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου τοῦ 12ου ἡ Βαστίλλη χρησιμοποιοῦντο ὡς σὴν φυλακὴ γιὰ καταδίκους τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου. Ὄταν τὴν νύχτα τῆς 14ης Ἰουλίου 1789 ὁ Παρισινὸς ὄχλος κατέλαβε τὴν Βαστίλλη, δὲν βρῆκε οὔτε ἕναν πολιτικὸ κρατούμενο. Ὑπῆρχαν ἑπτὰ κατάδικοι ἐγκληματίες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ διαβόητος Μαρκήσιος ντὲ Σάντ («σαδισμός»). Μάλιστα οὔτε μάχη διεξήχθη. Ἀπλῶς ὁ διοικητὴς τῆς φρουρᾶς Λωναὶ κατέβασε τὴν γέφυρα καὶ παρέδωσε τὸ φρούριο στὸν «λαό», ὁ ὁποῖος ἔσφαξε τοὺς παραδοθέντες.

Δεύτερον, «τὴν θρυλικὴ ἐκείνη χρονιά πού γκρέμιζε τὴν Βαστίλλη», ὅπως γράφει ὁ κ. καθηγητής, δὲν ἐγκαθιδρύθηκε ἡ δημοκρατία, ἀλλὰ συνεχίσθηκε ἡ βασιλεία μέχρι τὸ 1793, ὁπότε καὶ ἀπεκεφαλίσθη ὁ Λουδοβίκος ὁ 1ΣΤ΄. Μετὰ τὸ 1789 συνέβησαν ἀποτρόπαια γεγονότα, ὅπως οἱ «Σφαγὲς τοῦ Σεπτεμβρίου» (1792), κατὰ τίς ὁποῖες ὑπολογίσθηκε ὅτι κάθε μέρα σφάζονταν τέσσερις χιλιάδες (!) ἡ περίοδος τῆς «Τρομοκρατίας» (1794), κατὰ τὴν ὁποίαν ἄγνωστος ἀριθμὸς χιλιάδων ἀνθρώπων καρατομήθηκε. Ἐξ ἄλλου εἶναι περίφημες οἱ παρελάσεις, ὅπου τὰ πλήθη φέρνανε στὶς αἰχμὲς τῶν λογχῶν τὰ κομμένα κεφάλια. Ποιὸς ἄλλως τε δὲν διαβάξει μὲ ἀνατριχίλα τίς «δίκες», στὶς ὁποῖες ἀπαγορευότανε οἱ μάρτυρες ὑπερασπίσεως καὶ ἡ ἀπολογία τοῦ κατηγορουμένου. Σημειώσατε καὶ τοῦτο: ὅταν δὲν ὑπῆρχαν στοιχεῖα, τὸ «δικαστήριον» ἀπεφάσιζε ἀνάλογα μὲ τὴν ἐμφάνιση (!) τοῦ κατηγορουμένου. Σὲ μιὰ τέτοια δίκη ἀποφασίσθηκε ἡ θανάτωσι (8 Αὐγ. 1794) τοῦ ἱδρυτῆ τῆς νεωτέρας χημείας Λαβουαζιέ. Κατόπιν ἄρχισε ἡ ἀλληλοσφαγὴ τῶν ἐπαναστατῶν (π.χ. Ροβεσπιέρος, Δαντών, Ντεμουλὲν, Μπαυπέφ κ.τλ.), πού συνεχιζόταν, μέχρις ὅτου ὁ Ναπολέων κατάργησε τὴν Δημοκρατία καὶ ἐπέβαλε τὴν Αὐτοκρατορία, ἡ ὁποία δόξασε τὴν Γαλλία.

Τρίτον, δὲν ἦταν ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐκείνη πού διεκήρυξε τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη, ἀλλὰ ἡ ἀμερικανικὴ, στὶς 4 Ἰουλίου 1776. Εἶναι πασίγνωστο, ὅτι τὰ συνθήματα, τὰ αἰτήματα καὶ τίς ἰδέες τῆς διακηρύξεως τῆς ἀμερικανικῆς ἀνεξαρτησίας παρέλαβε ὁ Γάλλος μαρκήσιος Λαφαγιέτ, ὁ ὁποῖος πολέμησε ὡς ἐθελοντὴς στὴν Ἀμερικὴ κατὰ τῶν Ἀγγλῶν καὶ τὰ εἰσηγήθηκε στὴν Γαλλικὴ Συνέλευσι, ἡ ὁποία τὰ ψήφισε. Τὸ ὥραϊο εἶναι, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Λαφαγιέτ δὲν ἦταν δημοκράτης, ἀλλὰ φανατικὸς βασιλόφρων. Μόλις δὲ καὶ μετὰ

βίας κατόρθωσε νὰ δραπετεύσει, γιὰ νὰ μὴ τὸν κατατομήσουν. Ἐπέστρεψε μὲ τὴν παλινόθρῳσι τῶν Βουρβόνων καὶ ἐκλέχθηκε βουλευτής. Εἰλικρινὰ —τὰ γράφει καὶ ὁ Λε Μπὸν— δὲν ὑπάρχει οὔτε μία πράξι τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1789, ποὺ μπορεῖ νὰ ἐνταχθῇ μέσα στὶς ἀρχές τῆς «ἐλευθερίας-ισότητος-ἀδελφότητος».

Τέλος, ὁ παραλληλισμὸς Σαλαμίνας—γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὅπωςδὴποτε δὲν εἶναι ἐπιτυχής γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ κυρίως, διότι στὴ Σαλαμίνα ἀντιμετωπιζότανε ἓνας ἐξωτερικὸς ἐθνικὸς ἐχθρὸς, ποὺ, ἂν νικοῦσε, θὰ ἐξαφάνιζε τοὺς Ἕλληνες, ἐνῶ ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασι στρεφότανε κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος.

Μὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ ἀναφερόμαστε στὸν καθηγητὴ κ. Ἀνδρόνικο, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε μεγάλη δημοσιότητα χάρις στὶς ἀνασκαφές τῆς Βεργίνας, εἶναι χρήσιμο νὰ ὑπενθυμίσωμε, ὅτι ὁ πρῶτος ποὺ ἀνέσκαψε τὴν Βεργίνα ἦταν ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Λεὸν Ἐζέ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἀρχιτέκτονος Ντομέ βρῆκε Μακεδονικὸ τάφο, ἀνέσκαψε ἀνάκτορο κτλ. ἀπὸ τὸ 1855 (!) καὶ μετέφερε τὰ εὐρήματα στὸ Λοῦβρο. Ἦδη ἀπὸ τότε τὰ ἀνάκτορα εἶχαν ἀρχίσει νὰ φαίνονται. Ἰδιαίτερα ὅμως στὰ ἔτη 1937-8 ὁ ἀρχαιολόγος Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος προχώρησε τίς ἀνασκαφές καὶ εἶχε ἀξιόλογα εὐρήματα. Ἀργότερα τὸ 1968 ὁ Ἕλληνας ἱστορικὸς καὶ ἀρχαιολόγος Νίκολας Χάμοντ ὑπεστήριξε, ὅτι στὴν Βεργίνα βρισκόταν ἡ πρωτεύουσα τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀνδρόνικος, λοιπόν, ἐβάδισε στὰ ἐμφανῆ ἵχνη τῶν προκατόχων του. Τοῦ εὐχόμεστε στὸ μέλλον ἡ ἐγνωσμένη ἐπιστημονικὴ του ἱκανότης νὰ τὸν ὀδηγήσῃ καὶ σὲ δικές του ἀρχαιολογικὲς ἀνακαλύψεις.

Αἶσα

ΘΕΟΠΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀνωνυμία

Ἡ ὕλη κι ὁ νοῦς
δὲν μπόρεσαν
ν' ἀναγνωρίσουν
τοὺς τύπους
τῶν ἡλῶν
τῶν ἐρωτηματικῶν.

Κάποτε ἀνώφελα
πίστευαν νὰ γιатρευτοῦν
στὴ Κολυμβήθρα τοῦ Σιλῶαμ
ἀπ' τὴν ἀναπηρία τους.

Κι ὅμως ἐπιμένω
νὰ διάβασω
τὴ Γραμμικὴ Α
Γραφή τους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΝΑΣ

Νεώτερα στοιχεῖα γιὰ τὴν πανάρχαια παρουσία τῶν Ἑλλήνων στὸν Εἰρηνικὸ

Σὲ συμπλήρωσι τοῦ ἄρθρου μου τοῦ Ἰανουαρίου 1989 («Δαυλός», τ. 85) γιὰ τὴν πανάρχαιη ἑλληνικὴ παρουσία στὶς χῶρες καὶ νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ἔχω τὴ χαρὰ σήμερα νὰ προσκομίσω φωτογραφικὲς ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις ἀπὸ ἄλλο-
δαπὲς ἐκδόσεις, πού πράγματι, ὅπως μὲ συγκλόνισαν προσωπικά, εἶμαι βέβαιος
ὅτι θὰ συγκλονίσουν καὶ τοὺς ἄλλους, πού ἱχνηλατοῦν τὴν παρουσία τῶν Ἀρ-
γοναυτῶν προγόνων μας.

Στὸ περιοδικὸ “*National Geographic*”, τεύχος Ἰανουαρίου 1989, στὸ ἄρθρο
γιὰ τὴν Ἰνδονησία καὶ στὸ χάρτη τῆς Νέας Γουινέας σημειώνεται στὴν περιοχὴ
Irian Jaya ἢ τοποθεσίᾳ Wamena (σ. Βαμέννα). Στὴν Irian Jaya ζοῦν στὴ ζούγκλα
τὰ μέλη τῆς φυλῆς Μοσκόνα, πού κατοικοῦν σὲ περιοχὴ γνωστὴ σὰν «Τὸ κεφάλι
τοῦ Πουλιού», πού περιγράφονται ὡς «οἱ πλέον πρωτόγονοι ἄνθρωποι τῆς ἐπαρ-
χίας. Ἡ γῆ τους εἶναι ἀδιαπέραστη ζούγκλα... ὁ μόνος τρόπος νὰ φθάσῃς στὴ
φυλὴ εἶναι ἀεροπορικῶς μὲ τὸ ἐλικόπτερο... Ὁ Μούζα Ροκόμα εἶναι ὁ... μὲ φυ-
λετικὸ τατουάζ *Kerala* = ἀρχηγός (Kerala: ἴσως ἀπὸ τὴν κεφαλὴ — ὁ ἐπὶ κε-
φαλῆς-...).... Ἕνας νέος μὲ λάμπον βλέμμα 16 ἐτῶν, ὀνόματι *Efradus*» (=Εὐ-
φραδῆς, προφανῶς *εὐφραδῆς*), ὄνομα καὶ πρᾶμα, «ἔκανε χρῆν συνομιλητοῦ,
spokesman τοῦ γκρουπ... τὸν ρώτησα, ποιὸς ἦταν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἰνδονη-
σίας, “ὁ Pak Suharto”, ἀπήντησε ἀμέσως χρησιμοποιῶν τὸν οἰκεῖο τύπο τοῦ
barak, τὴν ἐπίσημη λέξι γιὰ τὸν πατέρα (σημ. *barak* = *μπαμπάκ-ας, τὸ ἑλ-
ληνικὸ ἀντίστοιχο). Τὸ χαμόγελό του ἐφώτισε τὴν καλύβα. “Εἶναι ὁ μεγάλος
Kerala», ἀρχηγός» (ἡ μεγάλη κεφαλὴ ἑλληνικά). (Σελ. 125—126).

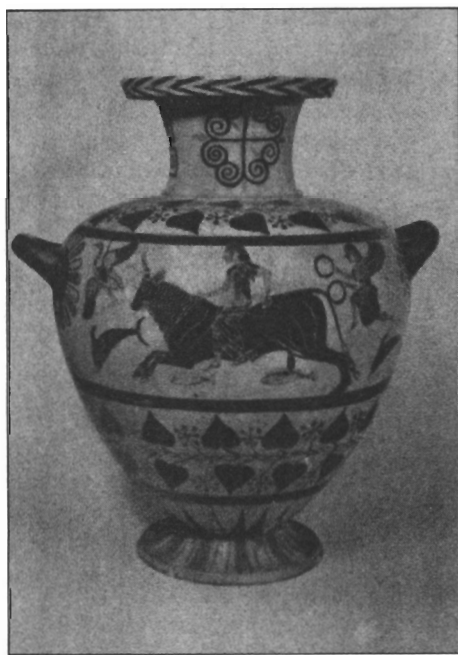
Στὸ βιβλίον τοῦ συγγραφέα (γνωρίζω καὶ ἐξήτασα σὲ βιβλιοπωλεῖο τῆς Αὐ-
στραλίας περὶ τὰ 28 βιβλία του) καὶ πρώην ναυτικοῦ Ion L. Idriess ὑποσημειώνω
καὶ τὸ ὄνομα *Ion* = Ἴων καὶ τὸ *Idriess*, πού μπορεῖ νὰ σχετίζεται μὲ τὴν ὕ-
δρια. Κύριο θέμα του εἶναι ἡ Αὐστραλία καὶ τὰ νησιά της, καὶ ἐπιγράφεται “*The
wild white Man of Badu*”, «Ὁ Λευκὸς Ἀγριὸς τοῦ Μπαντού», Α΄ ἔκδοσι 1950.
Παραθέτει καὶ φωτογραφίες πού ὁ ἴδιος τράβηξε στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ὅ-
πως κάνει καὶ στὰ ἄλλα βιβλία του, καὶ στὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ βιβλίου δισέ-
λιδους χάρτες, ὅπου ἀποτυπώνει τοὺς πλόες πού περιγράφει. Στὴ φωτογραφία
τοῦ χάρτη τῶν δύο τελευταίων σελίδων φαίνεται ἡ νήσος Badu βόρεια τοῦ New-
castle Bay, πού εἶναι στὸ ἄκρο τοῦ ἀκρωτηρίου καὶ τῆς χερσονήσου York καὶ ἀ-
ποτελεῖ τὸ βορειότατο σημεῖο τῆς Αὐστραλίας.

Μεταξὺ τῶν σελίδων 178 καὶ 179 ἡ πρώτη ἀπὸ τίς δύο ἐνθετες φωτογραφίες
ἐπιγράφεται “*The pipe of Pan*”=ἡ σύριγγα τοῦ Πανὸς καὶ εἰκονίζει ἕναν ἰθαγενῆ
νὰ παίζει τὸ πανάρχαιο πνευστὸ τῶν βουνῶν τῆς Ἀρκαδίας (ἔδρας τοῦ Πανός).
Ἐρώτημα γεννᾶται γιὰ τοὺς ἀδαεῖς, πῶς στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος βρέθηκε ὁ ἰθαγε-
νὴς τοῦ Badu νὰ παίζει τὴ σύριγγα τοῦ Πανός, ἕνα μουσικὸ ὄργανο πού μέχρι σή-

μερα συναντάται σὲ γλυπτὰ ἀρχαιοελληνικά, κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικό. Γιὰ τὸν μελετητὴ ὅμως ποὺ ἔχει στὰ χέρια του τὴ χιονοστιβάδα τῶν ἀποδείξεων τῆς ἑλληνικῆς παρουσίας καὶ εἰδικὰ στὸν Εἰρηνικό Ὠκεανό, ποὺ σήμερα μᾶς ἀπασχολεῖ, ὅπως καὶ στοὺς ἀνωτέρω ἰθαγενεῖς τῆς Ἰνδονησίας, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴ ζωντανὴ ἀπόδειξι τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ διελεύσεων τῶν τολμηρῶν Ἑλλήνων ὠκεανοπόρων ἐξερευνητῶν Ἀργοναυτῶν.

Στὸ βιβλίο *"Oceanic Mythology"* τῆς Roslyn Poignant, 1967, ποὺ εἶναι πλούσια εἰκονογραφημένο καὶ περιγράφει τοὺς μύθους τῶν Πολυνησίας, Μικρονησίας, Μελανησίας καὶ Αὐστραλίας, βλέπουμε στὴ σελ. 52 μία φοβερὴ εἰκόνα ἐνὸς εἰδωλίου ἀπὸ ξύλο ἐπιχρισμένου μὲ τάπα. Τὰ δόντια του εἶναι τὰ ἄνω ἀνθρώπινα καὶ τὰ κάτω ψαριοῦ, τὸ πλεόν ἐνδιαφέρον ὅμως εἶναι ἡ... ἑλληνικὴ του περικεφαλαία. Στὴ σελ. 42 τοῦ βιβλίου εἰκονίζεται ὁ Ku-Kaili-Moku, θεὸς τοῦ πολέμου, ἀπὸ σκελετὸ καλαθόπλεκτο μὲ ἐπένδυσι πτερῶν τοῦ λοφίου τῆς περικεφαλαίας ἐκ πολυτίμων κιτρίνων, ποὺ μοιάζει μὲ τὸ λοφίο τῶν πτερωτῶν περικεφαλαιῶν τῆς Χαβάης. Τὰ ὑπόλοιπα εἶναι πορφυρᾶ, τὸ -- ἱερὸ χρῶμα ὅλης τῆς Πολυνησίας.

Στὴ σελ. 25 ἔχει τὸν πιὸ φημισμένο ἥρωα τῆς Πολυνησίας. Οἱ ἱστορίες του ἔχουν σχέσι μὲ τὶς ἀνάλογες τῶν ἡμιθέων στοὺς πολιτισμοὺς ὅλων τῶν φυλῶν.

Ἀριστερά: Ἴωνικός ἀμφορεὺς τοῦ 540 π.Χ. ἔχων στὸν «λαϊμό» του τὸ ἱερὸ ἑλληνικὸ σύμβολο τοῦ σταυροῦ τῶν ἐλικοειδῶν ἄκρων (Pierre Devambez, *"Greek Painting"*, σ. 52). **Δεξιά:** Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ἱερὸ σύμβολο σὲ δύο ἀκροκέραμα τῆς Ἀνατ. Κίνας (ἐποχὴ δυναστείας Κίν). (Ὑπ. Πολιτισμοῦ, «Ὁ πῆλινος στρατὸς τοῦ αὐτοκράτορα Κίν», σελ. 28).

Ἀνάγλυφο ἐγχρωμο τοῦ μεγίστου ἥρωος τῶν Μαορί Μάουϊ (Νέα Ζηλανδία) θεωρουμένου ὡς «ἡμιθέου». Τὰ σχέδια καὶ οἱ συμβολισμοί του εἶναι καθαρῶς ἀρχαιοελληνικά (μαϊάνδροι καὶ ρόμβοι). (Βλ. Roslyn Poignant, "Oceanic Mythology", Paul Hamly eds., London, p. 25).

Αὐτὸ τὸ πλαίσιο ἀπὸ ἓνα τόπο συναντήσεων τῶν Μαορί ἀφορᾷ σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἀ-
λευτικά του κατορθώματα. Ἐντυπωσιακὲς εἶναι οἱ δύο πλευρές, πού εἶναι διακο-
σμημένες ἀντιστοίχως μὲ μαιάνδρους καὶ ρόμβους, καθὼς καὶ τὰ ξυλόγλυπτα μὲ
τὶς διπλὲς σπεῖρες, ἐλληνικοὺς συμβολισμοὺς καὶ ὄχι ἀπλὲς διακοσμήσεις, ὡς ἔ-
χουμε ἀναλύσει σὲ προηγούμενα ἄρθρα.

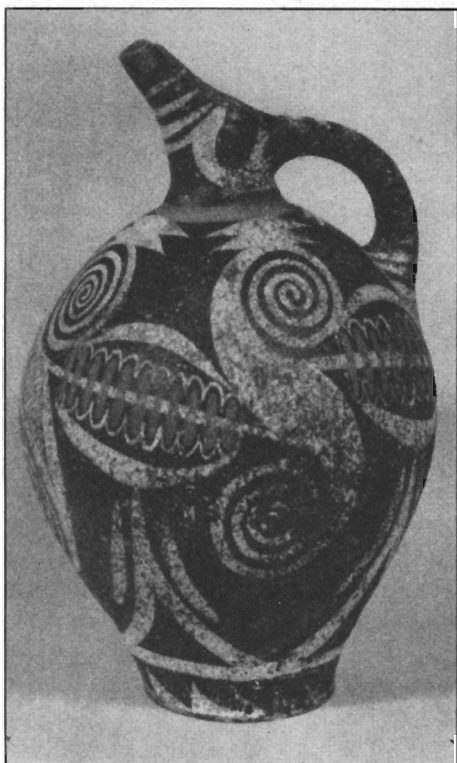
Τέλος στὴ σελ. 31 ἔχει ἓνα ὑπέροχο πορτραῖτο, πὺ κοσμεῖ τὴν πασίγνωστη
Πινακοθήκη Πορτραίτων τοῦ Λονδίνου, πὺ εἰκονίζει ὄχι ἀρχαῖον ἔλληνα, ὅπως
θὰ νόμιζε κανεὶς, ἀλλὰ τὸν μὲ περικεφαλαία μὲ πτερωτὸ λοφίο καὶ μανδύα ἀπὸ
πτερὰ (πὺ ἦσαν ἔνδειξις εὐγενείας τῆς Χαβάης τοῦ Tawhaki), πὺ τὸν ζωγράφι-
σε ὁ J. Webber κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τρίτου ταξιδιοῦ τοῦ Κούκ. "Ὅλα αὐτὰ μὲ τὶς
ἀμιγεῖς ἐλληνικὲς λέξεις πὺ χρησιμοποιοῦν στὴ Χαβάη, ὅπως *ἀετός*, *λαός*, *μαν-
θάνω* κλπ., ἐνισχύουν τὶς ἀποδείξεις μας περὶ τῆς ἐλληνικῆς πολιτιστικῆς ἐξα-
πλώσεως.

Ἀπὸ τὴν Κίνα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ τῆς περιοχῆς τοῦ Μανσολεῖου τοῦ Κίν
Σιχουάγκ στὴ Λιντόγκ τὸ 1976, Μουσεῖο Πήλινων Πολεμιστῶν καὶ Ἀλόγων τῆς
Δυναστείας Κίν, Λιντόγκ, Σαάνσι, εἶναι καὶ τὰ παρατιθέμενα δύο κυκλικά ἀκρο-
κέραμα τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνα, πὺ φέρουν τὶς διπλὲς σπεῖρες μὲ τὸ σταυρὸ, ἀρ. 21
τοῦ «Πήλινου Στρατοῦ τοῦ Αὐτοκράτορα Κίν Σιχουάγκ», ἔκδοσις Ἐθνικῆς Πι-
νακοθήκης 1988. Κατὰ τὴν συγκλονιστικὴ ἀντιπαράθεσι βλέπουμε τὶς ἴδιες
σπεῖρες μὲ τὸ σταυρὸ στὸ «λαϊμὸ» τῆς περίφημης Ἰωνικῆς Ὑδρίας τῆς Βίλλα
Τζούλια, πὺ φέρει τὸν ἀρ. 52 στὸ βιβλίο τοῦ Pierre Devambez "*Greek Painting*"
πὺ ἔχει παράστασι τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τοῦ Ταύρου καὶ χρονολογεῖται κατὰ τὴ λε-
ζάντα τὸ 540-520 π.Χ., δηλ. προηγεῖται δύο αἰῶνες τοῦ περιφήμου Κινέζου αὐ-
τοκράτορα Κίν Σιχουάγκ, πὺ ἔκτισε τὸ Σινικὸ Τεῖχος.

Ἀλλὰ αὐτῆς τῆς ἐλληνικῆς πολιτιστικῆς δραστηριότητος δὲν ἔμεινε ἄμοι-
ρος καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ Ἠπειρος, μάλιστα δὲ ἡ Δυτικὲς ἀκτὲς τῶν Η.Π.Α., πὺ
βρέχονται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. Μαρτυρίες αὐτοῦ παρουσιάζω ἀπὸ τὸν
11ο τόμο τοῦ "*The World of Man*" (16τομου Γεωγραφικοῦ Ὁδηγοῦ), πὺ περι-
λαμβάνει τὴ Βόρειο Ἀμερικὴ καὶ στὴ σελ. 77 εἰκονίζει ἓνα μικρὸ Ἰνδιάνο. Στὴ
λεζάντα γράφει ὅτι, ὅπως μερικοὶ Pueblos, ἔχει χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου
ἐμφανῶς Εὐρωπαϊκά. Παραπλευρῶς ἔχει μία ἐντυπωσιακώτερη μαρτυρία, ὅτι ἐ-
κεῖ ἔζησαν πρὸ ἀρκετῶν χιλιετιῶν (καὶ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους) ἄν-
θρωποι τῆς ἐλληνικῆς παιδείας μετέχοντες, δηλ. ἔλληνες κατὰ Ἰσοκράτη. Αὐτὴ
εἶναι ἡ ἐγχρωμὴ εἰκόνα (ὅλες του οἱ φωτογραφίες εἶναι ἐγχρωμες) ἐνὸς ζωγρα-
φισμένου κουταλιοῦ ἀπὸ ὀπτὴ γῆ (terra-cotta) πὺ ἀνήκει στὸν πολιτισμὸ τῶν
κατοίκων τῶν βράχων (Cliff-dwellers), πὺ ὠνομάσθηκαν ἔτσι, διότι ἔκτιζαν τὶς
κατοικίες τους σὲ ἀπόκρημνους βράχους. Αὐτὴ ἡ παλιὰ τεχντροπία ἀντιγρά-
φθηκε ἐπιτυχῶς ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς κεραμιστὲς Pueblos, ὅπως ἀναγράφει ἡ λε-
ζάντα, καὶ στὸ ἐσωτερικὸ ἔχει παράστασι διπλῆς σπεῖρας μὲ γαλάζιες ἀποχρώ-
σεις. "Ὅταν ἀντίκρυσαι αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ἦλθαν στὸ νοῦ μου συνειρμικά οἱ εἰκό-
νες τῶν περιφήμων Καμαραϊκῶν ἀγγείων τῆς Κρήτης καὶ ἔσπευσα νὰ ξεφυλλίσω
τὸ βιβλίο τῆς σειρᾶς "*The contact History of Art*" μὲ τίτλο "*Greek Painting*" τοῦ
Pierre Devambez, ἐφόρου τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Λού-
βρου, ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων Καμαραϊκῶν ἀγγείων, ὅπου κυριαρχεῖ τὸ γαλάζιο
χρῶμα, ἀντίκρυσαι τὸ ὑπ' ἀρ. 9 πὺ φέρει παρόμοια παράστασι διπλῆς σπεῖρας.

Ὁμοίωμα εὐγενοῦς τῆς Χαβάης με ἐλληνικώτατη περικεφαλαία ἀλλὰ καὶ ἀρχαιοελληνικὰ φυσιογνωμικὰ χαρακτηριστικά, ποὺ ἀνθρωπολογικῶς χαρακτηρίζουν μόνο τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ. Ἐτοποθετεῖτο στὰ σπίτια τῶν ἰθαγενῶν ὡς προστάτης τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας. (Roslyn Poignant, "Oceanic Mythology", σελ. 31).

Ἀριστερά: Πανάρχαια Καμαραϊκή ύδρία (1900—1800 π.Χ.) με κύρια διακόσμησή της τὸ ἱερὸ ἀρχαιοκρητικὸ σύμβολο τῆς «διπλῆς σπείρας» (Μουσεῖο Ἡρακλείου Κρήτης). *Δεξιά:* Κεραμικὸ κουτάλι τῶν Πουέμπλος, τῶν Ἰνδιάνων τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς, πού θεωρεῖται παλαιότερο τοῦ 1300 μ.Χ. Εἶναι διακοσμημένο με πανομοιότυπες πρὸς τὴν μινωϊκὴ ὑδρία ἱερὲς ἐλληνικὲς «διπλές σπεῖρες» (Παρίσι, Μουσεῖον τοῦ Ἀνθρώπου. Βλ. "The World of Man. — North America, Midwestern, Southwestern", Creative World Publications Inc., Chicago).

Στὴ λεξάντα του ἀναγράφεται: «9. Κρητικὴ στάμνα. Καμαραϊκὸς ρυθμὸς 1900—1700 π.Χ. Μουσεῖον Ἡρακλείου». Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο μπορούμε ἀσφαλῶς νὰ χρονολογήσουμε καὶ τὸ κουτάλι τῶν κατοίκων τῶν Βράχων περὶ τὸ 1900 π.Χ., δηλαδὴ πρὸ 4 χιλιετιῶν. Εὐρίσκεται σήμερα στὸ Μουσεῖο τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Παρίσι.

Περὶ τῆς φυλῆς τῶν Pueblos στὸ κεφ. «Οἱ Ἰνδιάνοι Πουέμπλος: Ζῶσα Ἀρχαιολογία» ἡ ἀνθρωπολόγος Ruth Benedict, στὸν ὡς ἄνω 11ο τόμο, γράφει: «ὁ Francisco Vasquez de Coronado, ὁ πρῶτος Ἰσπανὸς ἐξερευνητὴς πού συνήντησε τοὺς Ἰνδιάνους Τάνος, Ζούνις καὶ Χόπις, παρατηρῶν ἓνα ἀπὸ τὰ χωριά τους σκαρφαλωμένο πάνω σὲ βράχο, τὸ ὠνόμασε Pueblo, τὴν Ἰσπανικὴ λέξι γιὰ τὸ χωριό... Ἡ περιοχὴ, πού κατοικήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἰνδιάνους Πουέμπλο, ἀποτε-

λεῖται ἀπὸ τοὺς βραχώδεις ὑψηλοὺς τόπους καὶ τὶς κοιλάδες ποὺ βρίσκονται με-
ταξὺ τῶν ποταμῶν Colorado καὶ Rio Pecos... Σ' ὅλη αὐτὴ τὴν περιοχὴ ὑπάρχουν
κατάλοιπα τῶν πολιτισμικῶν προγόνων αὐτῶν τῶν Ἰνδιάνων, τῶν κατοίκων τῶν
βράχων (Cliff-dwellers)».

Μεταξὺ τῶν εἰκόνων αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου ἐξεπλάγην ἰδὼν στρογγυλοὺς
φούρνους τοῦ Τάαος, γιὰ ψωμί, ἀπαράλλακτους μὲ τοὺς δικούς μας στὰ χωριά,
καθὼς καὶ τὴ φωτογραφία 107έτιδος γρηᾶς τοῦ ἴδιου χωριοῦ, ποὺ μοῦ θύμισε τὴ
γιαγιά μου καὶ τὶς γερόντισσες στὰ ἑλληνικὰ χωριά μὲ τὸ τσεμπέρι τους, τὸ μαῦ-
ρο ἢ τὸ σκούρο μπλέ.

Τέλος στὴ σελ. 85 εἶναι ἡ φωτογραφία ἑνὸς Ἰνδιάνου Zuni καὶ ἑνὸς ἀγοριοῦ,
ποὺ παρουσιάζουν μέρος τοῦ χοροῦ τοῦ Ἀετοῦ, εἶναι δὲ τόσο ἐκφραστικὴ αὐτὴ
ἡ φωτογραφία, ποὺ σ' ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες κυριολεκτικὰ ἀναπλάθει τὴν ἀνάλογη
σκηνὴ τοῦ Δαιδάλου καὶ Ἰκάρου. Ἀλλὰ καὶ ὁ στὴν ἴδια σελίδα περιγραφόμε-
νος χορὸς τοῦ φιδιοῦ μᾶς ζωντανεῦει τὴν περίφημη «θεὰ μὲ τὰ φίδια» ἀπὸ τὴν
Κρήτη καὶ μᾶς θυμίζει πόσο σεβαστὸ καὶ σπουδαῖο εἶναι στὶς ἀλληγορίες, στὴν
ιατρικὴ, στὴ θεολογία καὶ στὴν τέχνη τὸ φίδι γιὰ τοὺς προγόνους μας. Ὅλα αὐ-
τά, νομίζω, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς ἀφήνουν ἀδιάφορους, πολὺ περισσότερο τώρα,
ποὺ διαπιστώνουμε τὴν περὶ τούτων ἔνοχη σιγὴ τόσων αἰώνων. Πλησιάζουμε
τὴν ἀλήθεια.

ΧΑΡΗΣ ΧΡΟΝΗΣ Κόντρα στὴ θάλασσα

Πρὸ πολλοῦ ἡ νύχτα λέει στὸ φεγγάρι,
νὰ μάθει· λύθηκαν τῶν βράχων οἱ χρησιμοί;
Ἦ τὴ γοργόνα δὴθεν ἔχουν πάρει,
κάποιοι ἀλαφροῖσκιωτοι κυματισμοί.

Μακρὺς γιαλὸς τ' ὄνειρο ποὺ σαλπάρει.
Δέκα φιλιὰ σὲ καθ' ἀντίο· πῶς νὰ μὴ
κάνει τὸ ἀρχιπέλαγος τὴ χάρη,
τρικάρταρτοι νὰ ταξιδέψουνε καημοί.

Ἀγραφος πόνος ἡ ψυχὴ ποὺ κλαίει,
σύννεφο ἄγριο στοῦ γλάρου τὸ φτερό.
Κόντρα στὴ θάλασσα ὅ,τι ἐπιπλέει

προετοιμάζει αἰσιόδοξο καιρό.
Πρὶν τὶς σπηλιὲς τοῦ τρόμου ὁ βυθός μου
«ἄκουγε» μουσικὲς τούτου τοῦ κόσμου.

ΔΕΙΝΙΑΣ ΕΚΡΗΓΝΥΟΜΕΝΟΣ

Νὰ τὶ θὰ εἰπεῖ Ἑλλάδα...

Γ. Π. Σαββίδης: **«ἀνίδεοι ἢ ἀσυνείδητοι κομπάρσοι οἱ:**

- 1) Δ. Κλητοράκης, ἐκπρόσωπος τῆς Κτηματικῆς Τράπεζας,
- 2) Γ. Ἀνωμερίτης, Διοικητὴς τῆς Κτηματικῆς Τράπεζας,
- 3) Γ. Θωμᾶς, ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ,
- 4) Γ. Χριστόπουλος, ἐκδότης,
- 5) Ἡ. Σιμόπουλος, **Πρόεδρος τῆς Ἑτ. Ἑλλ. Λογοτεχνῶν.**

Ἐγκαλύπτομαι, μὲ συνθλίβει, μὲ παγώνει τὸ ὅτι νιώθω μέρος τούτης τῆς βούρκινης, ὑγρῆς, γλινερῆς ἀτμόσφαιρας... Πάει νὰ εἰπεῖ ποὺ ντρέπομαι, ὅταν, φοῦλ προφέσσορ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, ὁ κ. **Γ. Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ** (Ἀριστοτέλειον), οἶονεῖ ἐπαῖων, οἶονεῖ ἀρμόδιος, οἶονεῖ ἐπαρκὴς νὰ διδάσκει **ἐπιστήμην, ἡθος, φρόνημα**, ἐνῶ θὰ καταγγελλθεῖ ἐδῶ, ἀπὸ μᾶς, τώρα, **ἀνίδεος ἢ ἀσυνείδητος ἢ εὐτελῶς** (ἂν μὴ σκοτεινά...) **«τεθλασμένος» πρωταγωνιστῆς**, θὰ σιωπήσει σιωπὴν ποὺ ἀπάδει πρὸς τὴν ὑπευθυνότητα (σοβαρότητα, σπουδαιότητα) Δασκάλου — ἀνεκτὴ μόνο σὲ κάλφان μπαρμπέρικου (τοῦ πρὸ πεντηκονταετίας Βούθουλα) ἀμηχανοῦντα καθῶς, τάχα μου, ἀντιλαμβάνεται πῶς... «ἐκδηλώθηκε»... Ποῦ πᾶς; Ἑρμῆ πατρίδα καὶ σκότεινη, **ποῦ πᾶς;**

— Ἄλλ' ἀπὸ ποῦ βγαίνουν τὰ φοβερά καὶ τρομερά αὐτά;

Ἐχ... Τί ν' ἀπαντήσεις σ' αὐτὸ τὸ **(μαρτυρικὸ τῆς φυλετικῆς ἄμβλυνσης** — μηδενισμένης εὐαισθησίας) ἐρώτημα; Ν' ἀπαντήσεις, πῶς, ἂν εἶναι ἀκριβῆ ὅσα διακοινώνει, δηλοποιεῖ, σφυρίζει ὁ κ. Σαββίδης (βλ. «Δαυλόν»/86), ἔχουμε τὴν εἰκόνα μιᾶς «κοινωνίας τοῦ ζόφου», ὅπου οἱ ἐν τέλει βεβαιώνονται παρ' ἀξίαν, ἐπιβάτες, σφετερισταὶ (κάθε λογῆς μικρὰ ἀρριβιστικά, φασιστικά κτηνάκια); Ἡ πῶς, ἂν δὲν εἶναι ἀκριβῆ, συλλαμβάνεται συκοφάντης, διαβολεὺς, κακολόγος, ὕβριστῆς, παρὰ πλανητῆς (τῆς «κοινῆς γνώμης») ἓνας ἀκαδημαϊκὸς δάσκαλος, ἓνας **διαμορφωτῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἥθους, χαρακτῆρος, «φυσικοῦ»** — ὑποτίθεται ἀπαραίτητα θετικός;

Χωρὶς οὔτε μιὰ λέξι δική μας, δῆτε τὰ ἴδια τὰ πράγματα, τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ κ. Σαββίδη - δική του ἡ ἔμφασις, δικές μας οἱ σημειώσεις:

«... δὲν πρόκειται ἀπλῶς γιὰ μιὰ κακὴ ἔκδοση ὅπως τόσες ἄλλες, ἀλλὰ γιὰ μιὰν ὑπέρογκη ἐθνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ μπλόφα...

«Καθὼς ἴσως θυμοῦνται οἱ ἀναγνῶστες τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων καὶ οἱ θεατῆς τῆς Τηλεόρασης, ἡ ἔκδοση αὕτῃ (Δεινίας: ἀναφέρεται πάντοτε στὴν ἐργασία τοῦ κ. Γ. Νικολόπουλου), μὲ πρόσχημα τὰ **“190 χρόνια ἀπ’ τὴ γέννηση τοῦ Ἑθνικοῦ μας Ποιητῆ Διονυσίου Σολωμοῦ”** παρουσιάσθηκε πανηγυριώτικα στίς 22 Νοεμβρίου σὲ εἰδικὴ ἐκδήλωση ποὺ ἔγινε στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία...

«Κατὰ τὸ ἔντυπο πρόγραμμα τῆς φιέστας ὁ συγγραφέας καὶ αὐτόκλητος Σολωμιστῆς² κ. Γιάννης Νικολόπουλος πλαισιώθηκε ἀπὸ τοὺς ἐξῆς ἀνίδεους ἢ ἀσυνείδητους κομπάρσους (Δεινίας: τοὺς εἶδατε μόλις, στὴν ἀρχὴ τῆς προηγούμενης σελίδας

— ὅσο γιὰ τὶς ὑποσημειώσεις: **δικές μας**, ἐπαναλαμβάνω).

»Εἶμαι ἔτοιμος ν' ἀποδείξω **μπροστὰ σέ ὁποιοδήποτε τίμιο καὶ ἐγγράμματο κριτὴ** τὴν ἀνευθυνότητα καὶ τὴν καπηλικὴ μορφή τούτης τῆς ἔκδοσης — τῆς ὁποίας «μεγάλος ἀριθμὸς ἀντιτύπων σὲ εἰδικὴ τιμὴ» ἀγοράσθηκε ἀπερίσκεπτα ἀπ' τὴν Κτηματικὴ Τράπεζα γιὰ νὰ τὰ «διαθέσει ἀφιλοκερδῶς γιὰ νὰ προβάλει [sic] τὴν ἐθνικὴ δράση καὶ πνευματικὴ προσφορά τοῦ Μεγάλου μας Ποιητῆ».

» Ἡ μόνη ὄντως ἐθνικὴ πράξη ποὺ ἐξαρτᾶται αὐτὴ τὴν ὥρα ἀπὸ Σᾶς (Δεινίας: ὁ πρὸ ὃν ὁ λόγος ἐδῶ εἶναι ὁ Διοικητής, ὁ κ. Ἀνωμερίτης) «στὰ πλαίσια τῆς γενικότερης πολιτιστικῆς προσφορᾶς» τῆς Κτηματικῆς, εἶναι **νὰ διατάξατε τὴν καταστροφὴ αὐτῶν τῶν κάλπικων Ἀπάντων τοῦ Σολωμοῦ** — ὅπως ἀκριβῶς, φαντάζομαι, θὰ κάνατε ἂν Σᾶς εἶχαν ξεγελάσει νὰ ἀγοράσετε «σὲ εἰδικὴ τιμὴ» πλαστὲς λίρες ἢ χιλιοδόλλαρα».

Τὰ ἄνω, ὅπως εἶπαμε, χωρὶς οὔτε μιὰ λέξη δική μας. Τὸ μόνο ποὺ θὰ σημειώσω εἶναι πὼς ἡ «εἰδικὴ τιμὴ» προκαλεῖ στὸν κ. Σαββίδη ἀφ' ἑνός... «εἰδικὸ κάψιμο» (γι' αὐτὸ καὶ ἐπαναλαμβάνει μὲ ἔμφασι τὰ εἰσαγωγικά), καὶ ἀφ' ἑτέρου τῇ διαθέσει νὰ **ὑπαινιχθεῖ σκοπιμότητα**: τραπεζίτης νὰ δίνει γνήσιες λίρες γιὰ νὰ **πάρει κάλπικες**; «Οχι δά! Ἐδῶ ὑπάρχει... λακκάκι! Καί, βέβαια, φατίτσα..., μᾶς κλείνει τὸ μάτι ὁ κ. Σαββίδης...

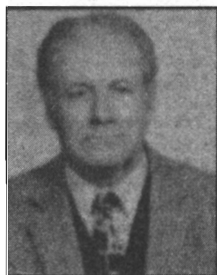
...

Στὸ «ΒΗΜΑ» τῆς 5ης Φεβρουαρίου, δίπλα-δίπλα, δυὸ ἐπιστολές. Στὴ μιὰ ὁ κ. Ἀνωμερίτης καλεῖ τὸν Καθηγητὴ τοῦ Ἀριστοτελείου νὰ **ἀνακαλέσει τὴν ὕβριν τῆς καταστροφῆς τῶν βιβλίων**, τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ κάνω [Δεινίας:³] καὶ νὰ βρεθεῖ στὸ γραφεῖο μου μαζί μὲ τοὺς ἀνίδεους ἢ ἀσυνεῖδητους κομπάρσους, γιὰ νὰ ἰδοῦμε ποιοὶ σύμβουλοι παραπλανοῦν ποιούς», καὶ αὐτὰ ἐπεὶ «δὲν θὰ ἤθελα νὰ πιστέψω ὅτι κάτι ἄλλο ὑποκρύπτει ἡ «κριτικὴ» του, ὅπως μοῦ λένε δεκάδες ἀναγνώστες σας (Δεινίας: ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται στὸν Διευθυντὴν τοῦ «Βήματος») μὲ γράμματα καὶ τηλεφωνήματα...».

Γερά τώρα τρικλοποδιμένος ὁ κ. Καθηγητὴς τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας (ἀπ' τὴν μεγάλως, τάχα μου, ἀστοχία καί... ἀντιδημοκρατικότητα — νὰ ζητήσῃ τὴν «καταστροφὴ τῶν κάλπικων Ἀπάντων...») καὶ φυσικὰ καθὼς ἡ «κριτικὴ» του εἶναι **τελείως κενὴ ἐπιχειρήματος**, σκέτη... δογματικὴ, νιώθοντας προδομένος ἀπ' τὸ ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του (ἀφοῦ, καίτοι τόσον ἀμύνοντας τὴν ἐπιστημονικὴν του **δὲν τὴν χρησιμοποιοῖ καθόλου** εἰς θεμελίωσιν τῆς «κριτικῆς» του) [σὲ σημεῖο ποὺ ἀσφαλῶς θὰ **προσποιηθεῖ** ἄγνοια τῶν γραμμῶν ποὺ διαβάζονται αὐτὴ τὴ στιγμή — ἔτσι ἀφήνοντας τὴν πανεπιστημιακὴ ἐνεότητα-ἀμχανία νὰ καναλίζει Τσιμισκὴ κ' Ἑγνατία **κωλοσουρνάμενη διδαχὴ ἐπιστήμης, ἡθους, φρονήματος**, ὅπως προεῖπα...], προσπαθεῖ νὰ μπαλώσῃ τ' ἀμπάλωτα. Κ' ἐμπλέκεται ὅλο καὶ περισσότερο σὲ παιδικὲς σουειπονμυθείες — ἴσως μὴ εὐρισκόμενος εἰς θέσιν **νὰ καταθέσῃ ἐπιχείρημα**, νὰ καταδείξῃ **δέκα** ἐκ τῶν **ἀναριθμῶν ἐπιστημονικῶν καὶ γλωσσικῶν ὀλισθημάτων**, ποὺ χρεώνει στὴν **«ὑπέρογκη ἐθνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ μπλόφα»** τοῦ κ. Νικολοπούλου. (Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐξαιρέσω τὴν περίπτωσι ποὺ μοῦ διαφεύγει σχετικὸ δημοσίευμα τοῦ κ. Σαββίδη — δὲν πολυδίνω σημασία σ' ὅλ' αὐτά...).

Γράφει λοιπὸν ὁ κ. Σαββίδης — μεταξύ ἄλλων:

«...γ) Θολώνει τὰ νερά (Δεινίας, ὁ κ. Ἀνωμερίτης, βέβαια) **δηλώνοντας πὼς**

Ὁ πωλὼν σολομούς...

Ὁ μὴ πωλὼν σολομούς...

δὲν θὰ ἤθελε νὰ πιστέψει “ὅτι κάτι ἄλλο ὑποκρύπτει ἡ κριτική μου”. Καὶ τὸν ἐρω-
τῶ εὐθέως: (Δεινίας:⁴).

— Μήπως ἄραγε (Δεινίας: ὑποκρύπτει ἡ κριτική του) φθόνο τοῦ Μορφωτικοῦ
Ἰδρύματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι ἄμισθος σύμ-
βουλος; (Δεινίας: μὴ λογαριάζεται καί... μεγάλη ἀγιότητα τὸ «ἄμισθος», πού ὁ κ.
Σαββίδης μᾶς πετάει μὲ σημασία: ὑπάρχουν κι ἄλλοι τρόποι ἀμοιβῆς πλὴν τοῦ
μισθοῦ)...

— “Ἡ μπάς καὶ τρέφω ἄσπονδο μίσος γιὰ τὸν κ. Νικολόπουλο (Δεινίας: δηλα-
δὴ τόν... αὐτόκλητο...) τὸν ὁποῖον ἡ Ἐπιτροπὴ Συνταξιοδοτήσεως Λογοτεχνῶν ὑ-
πὸ τὴν προεδρία μου ἐπεικῶς ἐνέκρινε, ἐν μέρει λόγω τοῦ γνησίου ἀγωνιστικοῦ
παρελθόντος του». (Δεινίας:⁵ σὺν τὸ αὐτονόητο ὅτι ἐδῶ ἡ ἔμφρασις εἶναι δική
μου).

Στὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ σημειώσω πῶς ὁ κ. Σαββίδης ὑποχρεώνεται (δὲν
μπορεῖ ἄλλως!) νὰ ὁμολογήσει-παραδεχθεῖ τὴ συμμετοχὴ του στὴν... συνταξιο-
δότησιν τοῦ κ. Νικολοπούλου ὡς λογοτέχνη, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος αὐτὴν ἀκριβῶς
(συνταξιοδοτήσιν) προσκομίζει... ἀποδοθεῖσα τιμὴν στὸ ἔργο του! “Ἐχει δίκιο βε-
βαίως, μὰ ἔτσι κι ἄλλιως... «πολλὴ ἢ φάσι»: Τιμημένος λογοτέχνης καὶ «ὑπέρογκη
ἐθνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ μπλόφα» εἶναι πράγματα πού μόνον ὁ κ. Σαββίδης μπορεῖ
νὰ συμβιβάζει (εἰδικότης του) χωρὶς νὰ παριστάνει κ.λπ., ἀλλ’ ὑπὸ τὴν ιδιότητα ἐ-
νὸς πανεπιστημιακοῦ πού ἔχει ἀσχοληθεῖ ἐπιστημονικά καὶ μὲ τὰ... πλακάκια...

— Κύριε Νικολόπουλε, λέγει ὁ κ. Σαββίδης (στὸ μέτρο πού... ξέρουμε ἀνάγνωσι
καὶ γραφῇ), εἴπαμε νὰ σὲ περάσουμε χαριστικά στὴν ἔνδοξη μάσα, μὰ ὄχι καὶ
νὰ μᾶς βγαίνει ἐξ εὐωνύμων, τουτέστι μὴ πωλὼν ἐγώ, κοτζάμ Καθηγητής, Σολω-
μό, καὶ πωλὼν ἐσύ! Τί δουλεῖα ἔχεις ἐσύ μέ... «εἰδικές τιμές» καὶ λοιπὰ — ἐσύ, ἀπὸ
τὰ μᾶς συνταξιοδοτηθέντας ἐπεικῶς, δηλαδὴ ἐτσιμουγουσταρεικῶς, καθότι ἡ
Ἐπιτροπὴ Συνταξιοδοτήσεως, προκειμένου νὰ «ἐγκρίνει», ρωτάει τὸν μῶλο της
κ’ ἔτσι, δημοκρατικά καὶ ἔντιμα, ἀποφασίζει καὶ διατάσσει ποιοὶ θὰ μασᾶνε: οἱ
θυσιασθέντες γιὰ τὸ «ἀνέβασμα τοῦ πνευματικοῦ ἐπίπεδου τοῦ λαοῦ», ἢ... «γιὰ τὸ
ψωμί καὶ τὴ λευτεριά του»;

Ἐπίσημα καὶ σοβαρά: Ἐρωτᾶται ἡ πανεπιστημιακὴ ἀρμοδιότης τοῦ σφό-
δρα δημοκρατικοῦ Ἀριστοτελείου, πού μᾶς φόρτωσε ἐπίτιμους διδάκτορες ὅλα
τὰ περὶ διὰ βαθεῖα λαρύγγια δάχτυλα, νὰ διδάσκονται τὰ Ἑλληνόπουλα αὐνανι-
σμόν, ἑτεροφροδισίαν καί... σάχλα:

I) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ χωρίζει δημοσίᾳ τοὺς συγγραφεῖς σὲ **κλητοὺς καὶ αὐτόκλητους** (ὕποθεσις τελείως ὑποκειμενική), καὶ μάλιστα ὅταν **συμβατικὰ ὑποχρεοῦται** ν' ἀξιολογήσει **συγγραφικὸν ἔργο**, τουτέστι εἶδος ἀπρόσβατο σὲ ἀναντίρρητον-ἀδιαφιλονίκητο ἔλεγχον, γιὰ τὴν μέτρησι τοῦ ὁποίου **δὲν ὑπάρχουν ὄργανα**, γνώμων, μοῖρα, κομπάσσο, γεωμετρικὴ-ἀριθμητικὴ ἐπαλήθευσις;

Ἀσφαλῶς σὲ αὐστηρὰ προσωπικὸ ἐπίπεδο **μπορῶ νὰ χρησιμοποιήσω** τὴ λέξιν «κλητός», γιὰ ἐργάτην τοῦ πνεύματος ποὺ σέβομαι εἰς ἀσυνήθη βαθμὸν — τὰ μέγιστα. Ἀλλὰ σὲ **καμιὰ περίπτωσι** δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται **νὰ ἀπορρίψω «αὐτόκλητον»** οἷονδήποτε, μόνον Καθηγηταί... Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων μποροῦν νὰ ὀλισθαίνουν σὲ τέτοια ζαβάρδα!

Νὰ περιμένει **νὰ τὸν καλέσεις ἐλόγου σου**, κ. Σαββίδη, ὁ ποιητὴς γιὰ νὰ γράφει τὴν ποίησί του; Τέτοια περνᾷ στοὺς φοιτητές σου; Ἔτσι τοὺς καλλιεργεῖς; Μπορεῖς νὰ μᾶς γράψεις ἓνα δοκίμιο περὶ «αὐτοκλήτου», νὰ ἰδοῦμε τί θὰ εἰπεῖς **τώρα**;

II) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ θεωρεῖ πῶς, κριτὴς ὢν, μπορεῖ νὰ ἀπορρίπτει «αὐτόκλητον» τὸν κρινόμενο **ὅπου** τὸν... ἀνταγωνίζεται ἡ **ιδιότης τοῦ τελευταίου**; [Σολωμιστής· ἐδῶ ὁ κ. Σαββίδης μᾶς αὐτοσυνιστᾶται ὅχι ἀκριβῶς «Σολωμιστής», πάντως... «μὲ τὴν ιδιότητα ἐνὸς πανεπιστημιακοῦ νεοελληνιστῇ ποὺ ἔχει ἀσχοληθεῖ ἐπιστημονικὰ **καὶ μὲ τὸν Σολωμό**...» — δική του ἡ ἔμφασις. Ὅμως τί ἀκριβῶς ἐννοεῖ πῶς ἔχει γράψει περὶ Σολωμοῦ: τόμους ἤ... φυλλάδια;].

III) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ ἰσχυρίζεται πῶς τὸ «αὐτόκλητον» (ὡς ιδιότης) εἶναι ἐλεγκτέον **ὅχι κατ' ἀρχήν**, μὰ κατὰ τίς περιστάσεις; Ὅτι δηλαδή, κριτὴς ὢν, μπορεῖ νὰ στεφανώνει καὶ νὰ περνᾷ στὸν λουφὲ καὶ τὴν παρασιτία τὸν... αὐτόκλητο λογοτέχνη, εἴτε ἐπειδὴ «ἔτσι τοῦ γουστᾶρει», εἴτε ἐπειδὴ προσδοκᾷ πῶς ἡ δῆθεν «ἐπεικὴς κρίσις» («εὐνοϊκὴ μεταχείρισις»... μασκὲ) τοῦ ἐξασφαλίζει **φιλικὴ** τὴν μυστικοπαθῇ, οἶονεῖ συνωμοτικὴ **συμπάγειαν τοῦ κόμματος** πρὸς τὴν ὁποίαν **φαντάζει γέφυρα** ὁ κρινόμενος — εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις «ἐνταφιάζων» συνειδητὰ ὅσους (κλητοὺς καὶ... αὐτόκλητους) **πεποιθότως «ἀπέχουν κυάμων»**, καὶ μιὰ ποὺ μοιάζει μόνον οἱ ἀκαδημαϊκοὶ Δάσκαλοι ν' ἀγνοοῦν πῶς οἱ... κύαμοι **δὲν προάγουν τὴν ἀνθρώπινη φύσι**, μὰ τὴν ἐκχυδαΐζουν, ἐκφαυλίζουν, διαφθείρουν...

— Πῶς αὐτό;

— ... ἐμφανέστατα, ἀφοῦ ἡ εὐθύνη, καταμεριζόμενη σὲ **μεγάλους ἀριθμοὺς φορέων** (μᾶζα, πλῆθος, ὄχλος...) περιστέλλεται, ἀποσμικρύνεται, ἐξαφανίζεται, ἀπολείπει; [Δὲν φεύγω τὴν εὐθύνη **οὔτε ἐδῶ**: Στὸ ἐρώτημα «Καὶ τί ἔχεις λοιπὸν νὰ προτείνεις εἰς **ἀντικατάστασιν τῆς «πολιτικῆς»**»; ἀπαντῶ:

— Τίποτε **ἀνάλογο**· κοινὸν γὰρ τὸ ἀδιέξοδον, οἰκουμενικὸ, ἀσφαλῶς καὶ δὲν ἐξαίρουμαι... Ὡστόσο, ὅσο κι ἂν φαίνεται παράξενο, ἐπιζῶ εὐδαίμων καὶ πρὸς: Ἀσκοῦμαι εἰς ἀκεραίωσιν ἑαυτοῦ (κανενὸς ἄλλου) ἔτοιμος **νὰ γκρεμίσω τὸ σύμπαν** ἂν μοῦ λείψει καὶ **τὸ ἀπειροστὸν** παντός, ἡ ἔλλειψις τοῦ ὁποίου θὰ μ' ἔφερε στὸν Μείζοντα Πόνον (ἐνστιγματικόν), ἐνῶ παραλλήλως **ἀρνοῦμαι τὸ περισσὸ** — ὅχι ἄλλα ἐδῶ...].

IV) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ ἀποτολμᾷ νὰ ἐμπαίζει τὸν Ἑλ-

ληνικό λαό μ' αὐτὰ τὰ ἀπρεπῇ «ἐπιεικῶς ἐνέκρινε»;

V) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ διαπιστευμένος (τάχα...) νὰ κρίνει λόγον (καθὸ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ), ὥστε αὐτὸς ὁ λόγος νὰ τιμηθεῖ καὶ προβληθεῖ θετικότης, ἐγκαθιστᾷ στὴ θέσι τοῦ λόγου τὴν... ἀγωνιστικότητα, ἐπειδὴ «ἔτσι τοῦ γουστάρει»· ἀγωνιστικότητα ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπ' τὴν «πολιτικὴ» ὀρισμένου κόμματος, σὲ τρόπο ποὺ προγραμματισμένα αὐτὴ νὰ στέφεται καὶ προβάλλεται θετικότης, αὐτὴ νὰ λαμπρύνεται καὶ περιαιγάζεται δόξαν; Καὶ τί νὰ πρωτοπυλάβει ὁ Εἰσαγγελεὺς (ἀφοῦ οἱ ἔχοντες «ἐννομο συμφέρον» προτιμοῦν ἄλλο δρόμον) μὲ τέτοιαν ἄχρηστη νομοθεσίαν⁶;

VI) Εἶναι ἀκαδημαϊκὸς Δάσκαλος κάποιος ποὺ μετέρχεται τέτοια αὐθαιρεσίαν (παρανομία, ἀνομία, ἐτοιμουγουσταρισμόν!), ὥστε ὄντας ὁ ἴδιος Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Συνταξιοδοτήσεως Λογοτεχνῶν, νὰ ἐνεργεῖ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Συνταξιοδοτήσεως... ἀγωνιστῶν;

Κάποιοι θὰ εἰποῦν: «' Ἀλλ' ἀκόμα καὶ ὡς παρατυπία, ἡ ἐπιείκεια τοῦ κ. Σαββίδη δὲν μοιάζει κάτι συμπτωματικό, μᾶλλον; Νὰ τοῦ κόψουμε τὸ κεφάλι;»

— Δὲν πρόκειται οὔτε γιὰ... συμπτωματικότητα, οὔτε γιὰ... ἐπιείκεια, οὔτε γιὰ ἐξαίρεσι... Πρόκειται γιὰ κανόνα —γι' αὐτὸ ὁ γράφων εἶναι ἐναντίον βραβεύσεων, συντάξεων... "Ὅτι μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ παγιώνεται ἡ διαφθορά, εὐτέλεια, παρακμὴ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Τὸ ὅτι οἱ ὑποσκελισθέντες ἀπ' τὴν... ἐπιείκεια τοῦ κ. Σαββίδη λογοτέχναι δὲν στρέφονται (ἐγκαλοῦν) ἐναντίον τοῦ ὀφείλεται στὴν πεποίθησι πὼς ὁ πλέον τελεσφόρος τρόπος πολιτείας σ' αὐτὴ τὴ χώρα εἶναι ἡ πλαγιότης: «ἀπορριφθήκαμε φέτος», λένε ὅσοι ὀρκίζονται πὼς θὰ μᾶς σώσουν ἀμέσως μόλις συνταξιοδοτηθοῦν, «θὰ τὰ καταφέρουμε τοῦ χρόνου!» Τέκνα τῆς ἐλληνικῆς σκοτεινότητος καὶ οἱ ἴδιοι, ἀδυνατοῦν νὰ ἐνεργήσουν στὸ φῶς, ἡ σκοτεινότης (ἢ ἀποκαρδίωσις, κάποτε) ἔχει περάσει στὸ αἷμα; στὴν ἀνάσα, στὸ κύτταρό τους... Μερίμνη τοῦ... Ἀριστοτελείου ὅφ Σαλόνικα!!

Εἰς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ... συμπτωματικὸ γεγονός, μὰ γιὰ... Ἀμαζόνιον «ἐπιείκειας», παραθέτω ὅσα ἀκολουθοῦν: Ὁ... Σολωμιστὴς κ. Νικολόπουλος (ἀξιέπαινος τουλάχιστον γιὰ τὸ ὅτι μέσα στὴ φυλακὴ μελετοῦσε κ' ἔγραφε), λουστῆς ὅσα τοῦ ἔσουρε ὁ Καθηγητὴς τοῦ Ἀριστοτελείου (ἀναμετρῶν τὴν... «εἰδικὴ τιμὴ»...)⁷, ἀντέκρουσε τὶς αἰτιάσεις παραπέμπων στὴν... ἐπαινετικὴ «κριτικὴν» ποὺ εἶχε γράψει γιὰ τὸ ἴδιο, τὸ περὶ Σολωμοῦ ἔργο του, ὁ φιλολογικὸς συντάκτης τῶν «ΝΕΩΝ» κ. Κώστας Σταματίου. Αὐτονόητο πὼς ὁ τελευταῖος, ὑποχρεωμένος ἢ νὰ εὐθυγραμμισθεῖ μὲ τὸν ἔχοντα τὸν πρῶτο λόγον κ. Σαββίδη ἢ νὰ συγκρουσθεῖ μὲ τό... συγκροτηματικὸ μηνιάτικό του, ἐπιλέγει τὴν εὐθυγράμμι-
σιν...

— Ποῦ τὸ σπουδαῖον;

— Στὸ ὅτι θὰ μᾶς προκύψει (!) ὁ ρηθεὶς... Ἀμαζόνιος μέσα ἀπ' τὸν κίνδυνον γελοιοποίησης καὶ πρόγκας ποὺ περικλείεται στὴν μόλις ἀναφερθεῖσα ἐπιλογὴν: ὁ κ. Κώστας Σταματίου, γλιστερὰ ἀναστατωμένος, περίφροντις, ἀναμιμνησκόμενος τῶν κλεῶν τῆς πάλαι θερβαντικῆς ἱπποσύνης, ξιφουλκεῖ ἀρειμανίως —χιχωτικὸς Σάντσος ἀποδεχθεὶς τελικὰ ὑπαρκτὸν τὸ ὑπεσχημένο βασίλειο!.. Μὰ χαρῆτε τὸν ἴδιο τὸν κ. Σταματίου στὰ «ΝΕΑ» τῆς 21ης Ἰανουαρίου —ὅλως ἀνιδιοτελεῖ πράματα, καταραμένος ὅποιος ἰδεῖ μηρόν, ἢ ὀτιδήποτε ἄλλο... ὑπεράνω τῆς περικνημίδος:

«... Μέχρι τὴν ποίησιν ἔφθασε ἡ σήψη. Μέχρι καί... σκάνδαλο Σολωμοῦ καταγγέλθηκε (δὲς «ΤΑ ΝΕΑ» 17.1.89), συνωμοσία ἐνὸς πρώην θανατοποινίτη τοῦ Ἐμφυλίου καὶ **Πασόκων** τραπεζιτῶν τῆς «Ἐθνικῆς Κτηματικῆς», γιὰ νὰ «καταβροχθίσουν» δημόσιο χρῆμα καὶ νὰ ἐκδώσουν νέα... «Ἀπαντα» τοῦ ἐθνικοῦ ποιητῆ, μὲ ἐπιμέλεια τοῦ... **«Σολωμιστῆ τῶν φυλακῶν»** ποῦ λέγαμε, ὀνόματι Νικολόπουλου! Ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ θράσος, γιὰ ν'... ἀντικρούσει τὴν καταλυτικὴ κριτικὴ τῶν ψευδο-«Ἀπάντων» τοῦ⁸ ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Γ. Π. Σαββίδη, νὰ συρράψει ἀποσπάσματα ἀπὸ παλιά μου παρουσίαση (1987)⁹ ἐνὸς ἐρασιτεχνικοῦ βιβλίου του περὶ Σολωμοῦ, ἀποσιωπώντας τὸ οὐσιώδες: ὅτι προσιδοποιοῦσα σαφέστατα τὸν ἀναγνώστη, πὼς ὁ ἐν λόγω Νικολόπουλος ὄχι μόνον **ἐρασιτέχνης καὶ αὐτοδίδακτος ἦταν** (ἄρα μόνον φιλόλογος δὲν ἦταν), ἀλλὰ — καὶ κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Μάρκου Αὐγέρη — «οὔτε ἀπ' ἑξῶ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ περάσει»· ἀκόμη, ὅτι ὁ μόνος τίτλος τοῦ Νικολόπουλου ἦταν... **πτυχιούχος νυχτερινῆς σχολῆς μηχανικῶν τοῦ Πειραιᾶ** καί, τέλος, — κατὰ πληροφορίες πάλι τοῦ προλογίζοντος τὸ βιβλίον κορυφαίου μαρξιστῆ θεωρητικοῦ καὶ κριτικοῦ Μ. Αὐγέρη — ὅτι ὁ Νικολόπουλος, ἀφοῦ, «μόλις γλίτωσε τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τῆς Δεξιᾶς», πέραςσε «χρόνια ἀτέλειωτα στὶς φυλακές», ὅπου καί... «εἰδικεύτηκε στὸν Σολωμό»! [Δεινίας: Φοβερά, τερατώδη πράγματα, ἀθλιότης, κακότης, βαθὺ μεσάνυχτο, στρέβλωσις: Ὁ... κορυφαῖος μαρξιστῆς θεωρητικὸς καὶ κριτικὸς (ὅσο ἐγὼ εἶμαι ἐραστὴς τῆς... Μάργκαρετ Θάτσερ, ὁ κ. Σταματίου ἀγνοεῖ πὼς ὁ Αὐγέρης ἦταν... **γιατρός!** - sic) δὲν «πληροφορεῖ»: ἂν, κ. Σταματίου, παραδέχασαι τὸν Αὐγέρη «κορυφαῖο θεωρητικόν», καὶ λοιπὲς πατάτες, ὀφείλεις **εἶτε καὶ νὰ τὸν δεχθεῖς διαπιστώνοντα καὶ βεβαιοῦντα** τὸν κ. Νικολόπουλο «εἰδικευμένον στὸ Σολωμό» εἶτε νὰ τὸν καταγγεῖλεις (Αὐγέρην) ἱκανὸν μόνον εἰς νοσοκομίαν καὶ ὑποκλυσμούς — ἅψα καλύτερα, Σταματίου γεννήθης, Σταματίου λές, Σταματίου ζυγίζεις... Μά, κ' ἔτσι, τόση κακότης γιὰ ἓναν **ἡττημένο ποῦ διάβαζε;**]

«Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἐρασιτέχνης καὶ αὐτοδίδακτος ἐπικαλεῖται **τὴν ἐπιεικὴ μου τότε παρουσίαση** τοῦ σολωμικοῦ «τυφλοσοῦρτη» ἐκλαίκευσης ποῦ εἶχε **ιδιωτικὰ** συγγράφει (ἀντιγράφοντας, «ἐλεηλάτησε τοὺς πάντες», λένε σήμερα), γιὰ νὰ θεμελιώσῃ τὸ γεγονός ὅτι... ἔτσι «ἐδήλωσε» (Δεινίας: ἂν δὲν βρίζετε ἄκρη, δὲν φταίω ἐγώ) μέγας σολωμιστῆς, ἔπεισε τὸν γνωστὸ Πασόκο διοικητῆ τῆς «Κτηματικῆς» Ἀνωμερίτη (Δεινίας: δὲν ὑπάρχει πιὸ εὐκολο πρᾶγμα ἀπ' τὸ νὰ σᾶς... δεχθεῖ — δοκιμάστε...) καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν «συντρόφους» (Κουμμούνια, θὰ σᾶς φάμε!) καὶ ἔλαβε κρατικὰ (πασοκικὰ) ἑκατομμύρια, γιὰ νὰ ἐκδώσῃ τὰ πανάθλια, καθὼς λένε οἱ εἰδικοί δὲν τὰ εἶδα — «Ἀπαντὰ» του, τὰ ὁποῖα —μαθαίνω τώρα— παρουσιάστηκαν μὲ ὑπερφηάνεια στὸν ἐλληνικὸ λαόν, παρούσης καὶ τῆς ἀρμοδίου ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ! **Δηλαδή, τί Ἑλασίτες, τί τραπεζίτες...;**

Ἐχω διαβάσει πολλὰ γλοιώδη, σκοτεινά, βρώμικα κείμενα! Εὐτυχῶς ποῦ ὑπάρχουν διανοούμενοι κύρους, περιωπῆς, αἵγλης (ὅπως ὁ κ. Σταματίου), ποῦ μὲ κάνουν νὰ τὰ ξεχνῶ. Διαφορετικὰ θὰ μ' εἶχε πάρει ἀποκάτω ἡ καταισχύνη, ἡ αἰσχρουργία, τὸ ρεζίλι... Ἑρμὴ καὶ σκότεινὴ πατρίδα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1) Ἀντιγράφω ἀπ' «ΤΟ ΒΗΜΑ τῆς Κυριακῆς» τῆς 1.1.1989, Στὴλὴ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Κριτική». Τίτλος κειμένου: «Θεατρικὸς καὶ καπηλεία τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, τοῦ Γ. Π. Σαββίδη»:

«Γιάννη Νικολόπουλου: «Διονύσιος Σολωμός: Ὁ Ἐθνικός μας Ποιητής. Ἀπαντα, τόμος Α': Τὸ

ἔργο του στὰ Ἑλληνικά". *Ἐκδοση με τὴ συμβολὴ τῆς Ἑθνικῆς Κτηματικῆς Τράπεζας. Νέοι Καιροί, Ἀθηναϊκὲς Ἐκδόσεις Ε.Π.Ε., 1988, σελίδες 414.*

2) Ὁ χωρισμὸς τῶν γραφόντων (μελετητῶν, λογοτεχνῶν) σὲ **κλητοὺς** καὶ **αὐτόκλητους** εἶναι συχνὰ «βρώμικος», αὐθαίρετος - ταπεινὸ καὶ δόλιο μηχανεῖμα τῶν νοθευτῶν, ἐπιβατῶν, σφετεριστῶν: κανεὶς ἄδολος, σῶφρων, μυαλωμένος δὲν ἀποδέχεται, προτείνει, ἐννοεῖ **διαχωρισμὸν τῆς ἔρευνας** - σὲ τελευταίαν ἀνάλυσι **ἔρευνα** εἶναι ἡ συγγραφὴ... Ὅτι αὕτῃ ἐνεργεῖ-ἐπιτελεῖται συμπάγεια οἰκουμενικὴ ποὺ αὐτοκαθαίρεται ἀπ' τὸ σαθρὸ ἀκριβῶς διὰ τῆς καθολικότητος! Ποὺ θὰ εἰπεῖ μετὰ τὴν ἀνάδυσιν (**ὄχι μετὴν κατάπνιξι**) ὅσων πρέπει ν' **ἀποκλείονται!** Γιατί; Μὰ ἐπειδὴ ἡ ἀπόρριψις διὰ διορισμοῦ καὶ βεβαιώνεται ἀμφισβητητικῇ-ἀνωφελῇ (ἀλλοιωτικῇ τοῦ καίριου-οὐσιώδους σὲ ἄσχετο, ἀπροσδιόνυστο, ἄτοπο, ἐπουσιῶδες), καὶ συνιστᾷ δόγμα, δογματικὴν, ἥτοι ἀποκλεισμὸν τῆς ἔρευνας γιὰ τοὺς «αὐτόκλητους» - δῆθεν μερικοὺς: **Μ. ΒΕΝΤΡΙΣ** (ἀρχιτέκτων ποὺ κατέδειξε τὴν **ἀνεπάρκεια γλωσσόλογων, ἀρχαιολόγων**), **Ε. ΣΛΗΜΑΝ**, ὁμοίως, **Α. ΛΕΒΕΝΧΟΥΚ**, κλητῆρας ποὺ γελοιοποίησε **ἀκαδημαϊκοὺς μετὰ τὴν ἀνακαλύψεϊς του στὴν... βιολογία!!**), **Κ. ΤΣΙΟΛΚΟΦΣΚΥ** (ταπεινός... δημοδιόσκαλος ποὺ **καταξιώθηκε... πατὴρ τῆς ἀστροναυτικῆς**, πέθανε τὸ 1935)...

3) Εὐφυῆς μετὰθεσις τοῦ θέματος σὲ φασιστικὸ (δῆθεν ἡ ὄντως, σκοτοῦρα μας) Φαρενάϊτ 451, ὅπου ὁ κ. Σαββίδης σκιαγραφεῖται ἱκανὸς (νὰ θνάει στὸ) νὰ «καίει βιβλία»... Λὲς καὶ πρέπει ντὲ καὶ καλὰ νὰ **τρώμε** ὅσα μέρη μᾶς σερβίρει ἡ διεθνὴς τῆς σπέκουλας, **γιὰ νὰ... εἴμαστε δημοκρατικοί...**

4) Προσωπικὰ θὰ περίμενα τὴν εὐθύτητα Διδασκάλου στὴν **ἐπιχειρηματολόγησί του**, ὅχι σημαντικὴν διαλόγου ἢ μεταθετικὴν τοῦ θέματος — στὴν ἔλλειψιν... μίσους γιὰ τὸν συγγραφέα κ. Νικολόπουλον. Ὅχι, ἐπιμένω, στὴν **κατηγορίᾳ** περὶ εὐθυγράμμισης «μετὰ τὴν πολιτιστικὴν-στρατηγικὴν τοῦ κυνικοῦ δημοσιοσχεσίστη Κλητοράκη», ἢ στὰ φριχτὰ ἐκεῖνα **«φύκια γιὰ μεταξωτὲς κορδέλες»** - προσωπικὰ χίσθάνομαι, ριγμένους σὲ ἐμετικὸ ὄχρετό, κάπου στὴν ὁδὸ Ἀθηνᾶς, ὅπου σμίγουν ἀπόβλητα τῆς ψαραγορᾶς καὶ λύματα «ἀναδοσιῆς» φτηνῶν «ξενοδοχείων»...

5) Ἐδῶ ὁ κ. Σαββίδης μᾶς ὁρκίζεται ὅτι τὸ **«ἀγωνιστικόν»**... χωρίζεται σὲ **«ἀγωνιστικὸ γυνήσιο»** καὶ σὲ **«ἀγωνιστικὸ πλαστὸ»** — προφανῶς ὀλβια σίγουρος πῶς «ἀγωνιστικότης» καὶ «πλαστότης» εἶναι... **σιμαίᾳ ἀντρογενεϊαίκα.**

6) Ἐδῶ καταγγέλλεται σαφῶς ἡ νεοελληνικὴ ἀκαμωσύνη καὶ σκοτεινότης - τὸ ὅτι ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ θὰ «πρεπε νὰ **ἐπιλύει ἡ Διοίκησις** καναλιζάρονται καταχθόνια ἀπ' τό... νομοθέτην **πρὸς τὴν Δικαιοσύνην**, με συνέπεια τὰ σαφῆ:

α) ὁ ἀδικημένος ἐξαναγκάζεται εἰς παραίτησιν ἀπὸ τὸ δίκιο του - ἔξὸν κ' εἶναι κροῖσος,

β) ὁ δικηγόρος γεννιέται, γιὰ ν' ἀπολαμβάνει ὑπερασπιζόμενος ὅχι αὐτὸν ποὺ ἔχει δίκιο ἀλλ' αὐτὸν ποὺ **μπορεῖ νὰ πληρώει...**

γ) ἡ Δικαιοσύνη χρειάζεται ἀκόμα... **πεντέμισι ἑκατομμύρια δικαστές**, γιὰ νὰ ὑπάρχει «ἐνήμερη» —μιλάμε γιὰ τὴ χώρα μας,

δ) ἡ παραγωγὴ **μένει στά... ἀγγουράκια** καὶ στὶς «ὑπηρεσίες» τῆς βιομηχανίας τοῦ Τουρισμοῦ, ὥστόσο... **κλείσουν τὰ ξενοδοχεῖα** (πού, ὡς γνωστόν, οἰκοδομοῦνται γιὰ νὰ **μὴ... δουλέψουν** — βλέπε Πάρνηθας, Στενῆς Εὐβοίας καὶ τόσα ἄλλα...),

ε) ἡ Ἑλλάδα **κάνει... ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ κατασκευάσει ἀνθὲλληνες τὰ τέκνα τῆς**: τί θὰ ἔχει νὰ χάσει ὁ Ἕλληνας, ἂν στερηθεῖ μιὰ πατρίδα ἐκμεταλλευτικὴ, ἐχθρικὴ - ἐντεῦθεν (καὶ ἐντεῦθεν), θαρρῶ, ἐλληνικὸς μισελληνισμός...

7) «Ὡς ἐγγονὸς τοῦ πρώτου προκατόχου Σας, Γεωργίου Κ. Ἰατροῦ...» (σπαράζει ὁ κ. Σαββίδης ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κ. Ἀνωμερίτην), **«χωρὶς νὰ παριστάνω τὸν εἰδικὸ Σολωμιστὴ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ιδιότητα ἐνὸς πανεπιστημιακοῦ νεοελληνιστῆ ποὺ ἔχει ἀσχοληθεῖ ἐπιστημονικὰ καὶ μετὰ τὸν Σολωμό, μὰ καὶ μετὰ τὸ δικαίωμα ἐνὸς ἀπλοῦ μετόχου τῆς Κτηματικῆς...»** Ἄν ὑπογραμμίσουμε τίς λέξεις **«πανεπιστημιακοῦ», «ἐπιστημονικὰ» καὶ «μετόχου»** ὑποπτευόμεθα τὴν διαφορὰ μεταξὺ «κλητοῦ» καὶ «αὐτόκλητου» - ὅπως τὴν ἐννοεῖ τὸ καθηγητικὸ κατεστημένον... Ἰδιαίτερα σ' ὅ,τι ἀφορᾷ ἐκεῖνο τὸ φαιδρότατο **«ἐπιστημονικὰ»**, τὸ ἔχουμε ἀναγνωρίσει καλὰ στὴν ἀγγουροεπιστημονικὴν αἰτιολόγησιν τῆς ἀναγόρευσης σὲ διδάκτορα τοῦ γουνοφορεμένου Δούκα τῆς Μονεμπάσις..., ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπορριπτικῆς τῶν Σολωμικῶν Ἀπάντων «κριτικῆς» τοῦ κ. Σαββίδη!..

8) Δηλαδή ὁ κ. Σταματίου ἡ δὲν ξέρει τί γράφει, μέσα στὴν ἀναστάτωση καὶ παραχῇ του, ἡ ὁμιεῖ γιὰ... **πλαστότητα, παραχάραξιν, πλαστογράφησιν!** Ἐπιστημοσύνη καὶ σεῖς, κ. Σταματίου; Ἡ ἐρασιτέχνης-αὐτοδίδακτος;

9) Μερικοὶ μῆνες κάνουν **«παλιὰ»** μιὰ «παρουσίαση»; — γιὰ φαντάσου! Κι ἂν τὴν κάνουν, τί διάβολο ἐννοεῖ ὁ κ. Σταματίου; Ὅτι ἡ **«παλιὰ»**... δικαιολογημένα **μπορεῖ νὰ ὑπάρχει μεροληπτικὴ ἢ ἀνόητη;** Συχωρεμένη;

Δεινίας Δικαῖος

ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ

Κατέχεις το;

Ζούμε σέ μιὰ ἐποχή κοινωνικοῦ στροβιλισμοῦ. Τὰ πάντα στροβιλίζονται γύρω ἀπ' ἓνα πυρῆνα, πού τὸν συνθέτουν ὁ ἐξουσιασμός στὸ ρόλο, πές, τῶν πρωτονίων καὶ ἡ τεχνολογία ἐμφανιζομένη σὰν οὐδέτερη στὸ ρόλο, πές, τῶν νετρονίων, ἀλλὰ πού στὴν οὐσία εἶναι ἐντελῶς ἐξαρτημένη ἀπ' τοὺς ἐξουσιαστές πού τὴν κατέχουν.

Τ' ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ στροβιλισμοῦ στὸ τόπο μας, γιατί ὁ τόπος αὐτός σὰν ἀρχὴ μᾶς ἐνδιαφέρει, ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται ὀλοφάνερο στὴν ἀρρωστημένη συμπεριφορὰ μας, δηλαδή στὴν πολιτικὴ μας ἀφασία ὡς πολιτῶν. Καὶ λέω ἀρρωστημένη συμπεριφορὰ, διότι ἔχουμε τὴν ψευδαῖσθηση ὅτι ἔχουμε γνώμη γιὰ ὅσα συμβαίνουν, καλὰ ἢ κακὰ. Καὶ τὸ χειρότερο ὅτι βαδίζουμε, προοδεύοντας. Εἴμαστε προοδευτικοί!

Ποιὸ ὅμως εἶναι αὐτὸ τὸ ἐμπρός, πρὸς τὸ ὁποῖο βαδίζουμε; Τί σημαίνει ἐπὶ τέλους Πρόοδος;

Νὰ λοιπὸν ἡ πρώτη καὶ μεγάλη αἰτία, πού ὁ στρόβιλος θὰ μᾶς ἀφανίσει. Καὶ κανένας τσοπάνος, ἀπ' ὅσους θὰ γλυτώσουν, δὲν θὰ ξέρει νὰ πῇ, γιατί ἓνας τόπος πού ἐπέζησε χιλιάδες χρόνια ἐξαφανίστηκε ἀπὸ προσώπου γῆς ἔτσι: γιατί τοῦ ἦρθε νὰ γίνει προοδευτικός.

Ἀλλὰ πού τὸ πάω;

Τὸ θέμα μας δὲν εἶναι «πολιτικὸ» οὔτε ἐθνικὸ οὔτε «κοινωνικὸ-οἰκονομικὸ» καὶ μὲ ὅ,τι ἄλλες σάλτισες τρώγονται τὰ κομματικὰ φαγητά. Τὸ θέμα μας εἶναι ὅτι ὁ τόπος αὐτός πού βλάστησε ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ πανάρχαιος ἐλληνικὸς πολιτισμός μὲ ἀρχὴ τὴν ἀναλογικότητα (ἀντίθετη στὴ παράλογη ἰσότητα), ἓνας πολιτισμός πού ἔθεσε πρῶτος τίς διαδικασίες γιὰ τὴν ἀνοδο στὴ ἀρχὴ τῶν ἀξίων, δηλαδή τὴν ἐναρχὴ κατὰ φύσιν τάξιν, πρώτη φορὰ δέχεται τέτοια ὑπουλὴ ἐπίθεση μὲ σκοπὸ πιά νὰ μὴν ξεφύγῃ τὸ ὀριστικὸ θάνατο καὶ ἡ γλῶσσα του καὶ ἡ ἱστορία καὶ ὁ πολιτισμός ἀλλὰ καὶ οἱ πολιτικές του ἰδέες. Νὰ γιατί τὸ θέμα μας ἀρχίζει μὲν ἀπὸ ἐδῶ, ἀλλὰ περνάει σ' ὅλους τοὺς λαούς: γίνεται ὅπως ἦταν πάντοτε τὸ ἐλληνικὸ: Οἰκουμενικὸ. Τὸ πρόβλημα ἐπομένως πού πρέπει νὰ περάσῃ πρῶτο στὴν πολιτικὴ μας ἀνάλυσιν εἶναι αὕτη ἡ ἐναρχὴ τάξις. Αὕτη πού ἀφήνει πίσω τὰ κόμματα καὶ μάχεται γιὰ τὴν διάσωσιν τοῦ τόπου, τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γλώσσας του.

Ἄν ἐπομένως ἡ πρόοδος γιὰ τοὺς ἄλλους λαοὺς εἶναι τὰ περισσότερα καταναλωτικὰ ἀγαθὰ, γιὰ μᾶς πρόοδος εἶναι ἡ περισσότερη λογικὴ ἐρμηνεία στὰ συμβαίνοντα, ὥστε νὰ προβλέψουμε τί θὰ συμβῇ ἂν δὲν ἀλλάξουμε ἐτοῦτον ἢ τὸν ἄλλο ρυθμὸ στὴν πολιτικὴ μας ζωὴ, ὥστε νὰ πάψῃ ὁ στρόβιλος νὰ μᾶς ὀδηγῇ στὴν ἐξαφάνισιν.

— Ὡραῖα, θὰ μοῦ πῆτε, καὶ τὰ κόμματα αὐτὰ δὲν τὰ γνωρίζουν, δὲν πρέπει νὰ ἔχουν λάβει τὰ μέτρα τους;

— Μὰ ἂν τὰ κόμματα τὰ γνώριζαν (γιὰ νὰ θεωρήσω τὴν ἄγνοια ὡς ὑπαιτιότητα), θὰ φθάναμε ἐκεῖ πού φθάσαμε στὰ γλωσσικὰ μας πράγματα; Μπορεῖ νὰ ἐ-

γκρίνετο ή κατάργηση της αρχαίας ελληνικής απ' τὰ σχολεία; Τῶν τόνων; Νά φθάναμε σέ ἐκφράσεις ἀποκρουστικές ὅπως Γιούνης ('Ιούνιος) καί ἄλλες ἀθλιότητες, πού ἀποτολμῶνται ἀπό τὰ κρατικά μέσα δημοσιότητος τόσο ἐναντίον τῆς ἱστορίας ὅσο καί τῆς γλώσσας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ; Τί πολιτική ἀφασία ἐπιτέλους εἶναι αὕτη, ὥστε νά ἀδιαφοροῦμε γιά τήν ἐπερχόμενη καταστροφή καί νά μιλάμε γιά «πράσινα ἄλογα» ἀντί γιά τὸ «πράσσειν ἀλόγως», πού ἐπιδεικνύεται ἀπ' ὅλους τοὺς συντελεστὲς τῆς διοικήσεως τοῦ τόπου;

Πῶς ὅμως θὰ συγκρατήσουμε τοὺς νέους, ἐὰν δὲν τοὺς ἀποκαλύψουμε τὴν ἀλήθεια;

Μὲ τί τρόπο θὰ ἔπαυαν οἱ νέοι νά βλέπουν σὰν δῆμιο τῶν ὀνείρων τους τὴν ἐπαρχία;

Ποιὸς τοὺς ἔκανε νά βλέπουν σὰ μοναδικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς τὶς ὑλικὲς ἀπολαύσεις;

Πῶς θὰ πᾶσουν αὐτοὶ νά εἶναι ἢ νά γίνωνται ὁπαδοὶ ἀντὶ κριταί;

Μὲ τί ὅμως μέσα θὰ συγκρίνουν, γιά νά κρίνουν;

Ῥγάρχουν ἑκατοντάδες ἐρωτήματα πού μᾶς ἀπασχολοῦν. Τὸ θέμα ὅμως δὲν εἶναι, ἐὰν ἔχουμε ὕλη γιά νά γράφουμε, τὸ θέμα εἶναι, ἂν ἔχουμε καιρὸ γιά συζητήσεις. Εἶναι δὲ ἀκόμη πιὸ τραγικὸ, διότι, γιά νά φθάσουμε σὲ κάποια λογικὴ ἀρχή, πρέπει νά ξετιναχτοῦν στὸν ἀέρα τὰ σάπια θεμέλια τοῦ ἐξουσιασμοῦ, πού στὸ δικό μας τὸν τόπο εἶναι δυὸ φορές πιὸ σατανικὸς. Αὐτὸ κάνει τὴ δουλειά μας πιὸ δύσκολη. Κάνουμε ὅμως ὅ,τι μπορούμε.

Ῥλλὰ αὐτὸ δὲν φτάνει, χρειάζεται ἡ ἴδια δουλειὰ ἀπ' ὅσους μποροῦν νά ἐπαναλάβουν, νά διαδώσουν, νά κινηθοῦν μόνοι τους, τὸ τονίζω αὐτό, ΜΟΝΟΙ τους ἀπέναντι στὸ πρόβλημα. Ῥ ὀργάνωσι δίνει πλαστὴ «δύναμη». Ῥ δύναμι τῆς ἀλήθειας μέσα στὴν ὀργάνωσι διαλύεται σὲ αἱρέσεις καί πάει περίπατο. Αὐτὸ τὸ ξέρουσι οἱ ἐξουσιαστές; ἡ ὀργάνωσι δὲν τοὺς φοβίζει. Ῥπου ταμπέλλα, καὶ ἀμέσως οἱ ἐγωϊστικὲς ἀνθρώπινες παρορμήσεις. Καὶ μετὰ σοῦ ξεπηδάει σὰν σοῦ-στα μέσα ἀπ' τὸ κουτὶ κάποιος τσαρλατᾶνος ἐξουσιαστής:

— «Ῥν ὀνόματι τοῦ λαοῦ!..»

— «Τρίχες». Ῥλλὰ καὶ ὁ λαὸς ἄς καταλάβῃ ὅτι ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΝΑ ΑΥΞΑΝΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΓΑΘΩΝ. Καὶ ὁ λόγος, διότι στὴν ἴδια περίοδο αὐξάνονται καὶ οἱ ἀνάγκες. Ῥδῶ λέω πάλι: «Τρίχες». Ποιὸς τὶς αὐξάνει τὶς ἀνάγκες; Ῥσὺ ὁ καταναλωτής!

Γιατί; Παράδειγμα: Γιατί νά θέλῃς 10 ἢ 20 ζευγάρια παπούτσια; Σαρανταποδαροῦσα δὲν εἶσαι: Ῥπομένως;

Μά, θὰ πῆς, τὸ παιδὶ δὲν φοράει παπούτσια μὲ σόλες! καὶ πολλὰ ἄλλα θὰ πῆς. Θὰ πῆς καὶ ἐσὺ τρίχες. Κατέχεις το; Μπορεῖ νά τὰ σκεφθῇς λιγάκι αὐτά. Ῥν συμβῇ αὐτό, τότε κι ἐμεῖς κάτι κάναμε...

Ῥρινὺς

ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΑΝΙΚΑΣ

Σχετικὰ μὲ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ἑλληνικῆς (Ραγδαία ἀνοδος τῶν Κλασσικῶν Σπουδῶν στὴ Δύση)

Τὸ θέμα «ἐλληνικὴ γλῶσσα» ἔχει δύο σκέλη: τὸ ἓνα, τὸ ἐλλαδικό, σχετίζεται μὲ τὴν συνέχειά μας ὡς ἔθνους μὲ ἱστορικὴ συνείδηση καὶ ὄχι ὡς ἀγέλης ἀμνημόνων ἢ ὄχλου ἀμαθῶν· τὸ δεύτερο σχετίζεται μὲ τὴν παγκοσμία, τὴν οἰκουμενικὴ διάσταση τῆς γλώσσας μας. Εἶναι δὲ ἀκριβῶς αὕτὴ ἡ οἰκουμενικὴ διάσταση ἡ ὁποία καθιστᾷ τὴν γλῶσσα μας ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν πολιτισμό του. Ποιὰ εἶναι ἡ ἀπήχηση τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας, σήμερα, σὲ οἰκουμενικὴ κλίμακα; Σημαντικωτάτη, θὰ λέγαμε. Ἡ ἐλληνικὴ συνεχίζει νὰ εἶναι ἡ πηγὴ διαμορφώσεως πολλῶν ὁρῶν τῆς σύγχρονης τεχνολογίας καὶ ἐπιστήμης.

Ὡς ἀπλὴ ἐνδειξὴ ἅς παραθέσουμε τὴν βασικὴ ὀρολογία (*defining terms*), ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται σ' ἓνα ὑπερσύγχρονο κλάδο ἐρεῦνης, αὐτὸν τῆς ὑπεραγωγιμότητος: *BSC theory, ceramic, critical value, grain, Meissner effect, phonon, type I superconductor, type II superconductor*. Εἶναι εὐκολο νὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἀπὸ τοὺς ὀκτῶ προαναφερθέντες βασικοὺς ὁρους οἱ ἑξὶ εἶναι ἐλληνικοὶ ἢ τοῦλάχιστον ἐλληνικοὶ κατὰ τὸ ἥμισυ. Διαλέξαμε σκοπίμως τὸν τομέα αὐτὸν τῆς ἐπιστήμης, ὅπου ἀπασχολοῦνται ἑκατοντάδες ἐρευνητὲς σὲ παγκόσμια κλίμακα καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας ἐκ τῶν πλέον πρωτοποριακῶν.¹

Δὲν χρειάζεται νὰ ἀναφέρουμε ἄλλα παραδείγματα. Γεγονὸς πάντως εἶναι, πῶς ἡ σύγχρονη τεχνοκρατικὴ — μεταβιομηχανικὴ κοινωνία στρέφεται πάντα πρὸς τὸν πλοῦτο τῆς γλώσσας μας, γιὰ ν' ἀντλήσῃ τοὺς ὁρους καὶ τίς ἐννοιες ποὺ ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴν ἐπιστῆμὴ καὶ τὴν τεχνολογία. Ἡ πραγματικότητα αὕτὴ καθιστᾷ τραγικὰ ἀνεδαφικοὺς τοὺς ἰσχυρισμοὺς μερικῶν, οἱ ὁποῖοι λέγουν πῶς ἡ ἐλληνικὴ καὶ κατὰ συνέπεια οἱ κλασσικὲς σπουδὲς δὲν ἔχουν πιά θέσιν στὴν ἐποχὴ μας. Ὅπως τονίζει ὁ κ. Ἄριστ. Νικολαΐδης στὴν ἐργασία του «Ἡ μοναδικότητα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας», «περισσότερο ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη σημαντικὴ, ὁ κόσμος ἀποτελεῖ μιὰ ἐλληνικὴ σημαντικὴ καί, στὴ σύγχρονη σφαιρικότητά του, αὐτὸ δὲν ἀφορᾷ μόνο τὴν πραγματικότητα τοῦ ἐλληνοευρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ τὸ σύνολο τοῦ πλανήτη». Καὶ συνεχίζει ἄλλοι: «Θὰ ἦταν ἄραγε παρακινδυνευμένο, ἂν διερωτώμαστε, μήπως μὲ τὸν σύγχρονο ἐπιστημονικὸ λόγο, ποὺ εἶναι θεμελιωμένος νοηματικὰ καὶ συγκινησιακὰ πάνω στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα, ξαναβρισκόμαστε καὶ πάλι στὸ ἐπίκεντρο τῆς παγκόσμιας σκέψης;».

Δὲν ἔχουν ἴσως κατανοήσῃ αὐτοὶ ποὺ ἰσχυρίζονται, πῶς ἡ ἐλληνικὴ καὶ οἱ κλασσικὲς σπουδὲς γενικώτερα εἶναι ἄσχετες μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, ὅτι ἀποκοπὴ ὀριστικὴ ἀπὸ τὴν ζωογόνο πηγὴ τοῦ ἐλληνικοῦ παρελθόντος θὰ σημάνη καὶ δυστοκία στὸν τομέα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης. Καὶ αὐτό, διότι ἡ ἐλληνικὴ ἀποτελεῖ σημεῖο ἀναφορᾶς κάθε γλώσσας. Ὅπως μᾶς λέει χαρακτηριστικὰ ὁ Π. Σπηλιωτόπουλος, «ὁ κύριος χαρακτήρας τῆς ἐλληνικῆς συνίσταται στὸ ὅτι

ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως κατάληξη καὶ σημεῖο ἀνοίγματος γιὰ τὴν ἰδιοφυῖα κάθε γλώσσας. Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι γλῶσσα — καὶ κατ' ἀκολουθίαν πολιτισμὸς — ποὺ δὲν ἔχει ὑποστῇ ἢ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπίδραση τῆς ἐλληνικῆς εἶναι, ἂν μὴ τι ἄλλο, ἔξω ἀπὸ τὸ περίγραμμα τοῦ Λόγου»².

Ἄν πάντως κρίνουμε ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα στὸν ἀγγλοσαξωνικὸ κόσμο, θὰ πρέπει νὰ αἰσιοδοξοῦμε γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἐλληνικῆς καὶ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν. Οἱ Πήτερ Τζόουνς καὶ Ἀντριαν Σπουνερ, λέκτορες τοῦ τμήματος κλασσικῶν σπουδῶν στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Newcastle - upon - Tyne, στὴν Ἀγγλία, ἀνέφεραν σὲ ἐπιστολὴ τους στὴν ἐφημερίδα "The Times", πὼς «κάθε νέα ἀκαδημαϊκὴ χρονιά ὅλο καὶ περισσότεροι νέοι καὶ νέες ἐγγράφονται στὶς σχολὲς τῶν κλασσικῶν σπουδῶν τῶν Πανεπιστημίων». ³ Ἀνάλογο μήνυμα αἰσιοδοξίας ἔρχεται καὶ ἀπὸ τὶς Η.Π.Α. ⁴ Ἀξίζει ν' ἀναφέρουμε πὼς στὶς Η.Π.Α. τὸ βιβλίο τοῦ Ἀλαν Μπλουῦμ "The Closing of the American Mind", ἀποτελεῖ ὀξυτάτη κριτικὴ τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς ἐπικρατοῦσης στὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἓνα ἀνεπανάληπτο ὕμνο τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος καὶ δὴ τῆς ἐλληνικῆς «Πολιτείας»· τὸ βιβλίο λοιπὸν αὐτὸ ἦτο ἐπὶ εἴκοσι ἔξι ὁλόκληρες ἐβδομάδες κορυφαῖο μπέστ-σέλλερ. ⁵ Κάτι ποὺ νομίζουμε πὼς λέει ἀρκετὰ γιὰ τὴν δίψα τοῦ συγχρόνου Ἀμερικανοῦ γιὰ κλασσικὴ παιδεία.

Προσπαθήσαμε, σὲ πολὺ γενικὲς γραμμές, νὰ σκιαγραφήσουμε τὴν πορεία τῆς ἐλληνικῆς (καὶ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν) στὸν σημερινὸ κόσμο. Δὲν εἶναι ὑπερβολικὸ νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα μὲ τὶς ἐκφραστικὲς δυνατότητές της καὶ τὸν λεξιλογικὸ της πλοῦτο διαμορφώνει κατὰ ἓνα μεγάλο ποσοστὸ τὴν γλῶσσα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης καὶ κατὰ συνέπεια καὶ τὴν σκέψη της. Βαίνουμε πρὸς ἓνα ἐξελληνισμὸ τῆς Σκέψεως σὲ παγκόσμια κλίμακα; Δὲν εἶναι τῆς στιγμῆς νὰ δώσουμε μιὰ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτό, ἂν καὶ ὁ Μάρτιν Χάιντεγκερ δὲν εἶχε ἰδιαίτερους ἔνδοιασμοὺς γιὰ μιὰ καταφατικὴ ἀπάντηση. ⁶

Εἶναι φανερό, νομίζουμε, τὸ ποῦ βρίσκεται τὸ χρέος μας ὡς Ἑλλήνων. Ἐνα χρέος μέγα ὅχι μόνον στὶς μέλλουσες γενεὲς τῶν φυλετικὰ Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι σ' ὅλους ἐκείνους ποῦ, σ' ὅποια γωνιὰ τῆς οἰκουμένης καὶ ἂν βρίσκονται, προσβλέπουν στὴν ἐλληνικὴ σὰν τὴν γλῶσσα ποὺ θεμελιώνει τὸν σύγχρονο ἐπιστημονικὸ λόγο. Ἐχουμε ἱερὸ χρέος, νὰ μελετήσουμε μὲ ἀγάπη καὶ ζῆλο τὴν γλῶσσα μας, αὐτὸ τὸ «ἔθιμο τῶν ἐθίμων», ἂν πράγματι θέλουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε μὲ θάρρος καὶ ἡρεμία τὴν ἐπερχόμενη χιλιετία. Ἄν θέλουμε νὰ συνεχίσουμε τὴν ἱστορικὴ μας ὑπαρξὴ ὡς Ἕλληνες καὶ ὅχι ὡς ἀνδράποδα ἀρθρώνοντα κάποια μιζοβάρβαρη διάλεκτο. Ἄν θέλουμε νὰ συνεχίσουμε τὴν πορεία μας μὲ ἐπίγνωση καὶ ὅχι ὡς ὄχλος ποῦ ὑποφέρει ἀπὸ συλλογικὴ ἀμνησία. Ἄν θέλουμε νὰ ἐπαναλάβουμε τὰ λόγια τοῦ Κ. Τσάτσου: «Εἶμαι Ἕλληνας μὲ μιὰ "θεωρία" πίσω μου τριάντα αἰώνων. Ἀρνοῦμαι νὰ ἀποβάλω αὐτὸ τὸ βάρος καὶ αὐτὴ τὴ τιμή»· καὶ ὅχι νὰ ἐκφυλισθοῦμε σὲ καταναλωτικὰ ὄντα, ποῦ πιστεύουν μόνον σὲ τιμὲς καὶ ὅχι σὲ ἀξίες. ⁷

1. Ἴδε τὸ ἔγκυρο περιοδικὸ *IEEE Spectrum*, τεῦχος Μαΐου 1988, σσ. 30 - 41, γιὰ περισσότερες πληροφορίες πᾶνω στὰ ὑπεραγώγιμα ὕλικά καὶ τὴν σχετικὴ ὁρολογία.

2. Ἴδε ἄρθρο Π. Σπηλιωτοπούλου, «Ἡ μοναδικότητα τῆς γλώσσας μας», ἐφημερὶς «Θεσσαλονίκη», 1978.

3. Ἴδε σχετικὴ ἐπιστολὴ τῶν Τζόουνς καὶ Σπουνερ, "The Times", 17/1/89, σ. 11.

4. "Ίδε άρθρο στην Έγκυρη "International Herald Tribune", 27/1/89. Τίτλος του άρθρου: "Humanities Defended".
5. "Ίδε, Alan Bloom, "The Closing of the American Mind", published by Simon and Schuster Inc., 1987.
6. "Ο φιλόσοφος Μάρτιν Χάιντεγγερ έχει πει πώς, για να ασχοληθώ κάποιοι σοβαρά με την φιλοσοφία, πρέπει να γνωρίζω ελληνικά και γερμανικά. Μόνο τότε, σύμφωνα με τον Χάιντεγγερ, μπορεί να έμβυθύνω στην ουσία (τό είναι) των πραγμάτων. Πρόσθεσε ακόμη πώς οι λατινικές γλώσσες δεν διαθέτουν την δύναμη που θα τους επέτρεπε να αναδειχθούν σε γλώσσες της φιλοσοφίας. Για περισσότερες λεπτομέρειες, Ίδε το όκτασέλιδο "Temas de nuestra epoca" (La polémica sobre Heidegger), της ισπανικής εφημερίδας "El Pais", 19/11/87.
7. "Η φράσις «στην εποχή μας μάς έλειψαν οι αξίες, έχουμε απομείνει με τις τιμές» ανήκει στον γνωστό Γάλλο διανοούμενο Pier Vial, καθηγητή πανεπιστημίου της μεσαιωνικής ιστορίας και διευθυντή της επιθεωρήσεως "Etudes et Recherches".

Μπ(αύ)Π(α)ς Κλάς 1989

Και κάθεται τώρα και σκέπτεται, αν ένα φορτηγό λαθραία εξισώνεται με την ελπίδα του για καλύτερες μέρες συν τα ρέστα από αφισοκολληση, αλλά πάλι δεν του βγαίνει το φύλλο. Μετράει και ξαναμετράει τις πατικωμένες πεντοχίλιαρα βαλίτσες, τσάντες, σάκ βουαγιαζ που πήγαν για προμήθειες και δωροληψίες, αλλά όλο και κάτι χαρτοκιβώτια, κατά προτίμηση από πάμπερς, περισεύουν. Και φτου κι απ' την αρχή. Καθόσον, σου λέει, ή ήθικη είναι ένα λαστιχένιο κόκκαλο, που το τραβά κάθε σκύλος προς το μέρος του και δεν τρέχει κάστανο. "Όμως, όσο κι αν διαβάξω «καθαρόαιμες», το φέρνει κάπως βαρεία που πλαστογράφησαν τα όνειρά του χειρότερα κι από Προεδρικό Διάταγμα. Και άντε τώρα να εξηγή στον «πᾶσα ένα» που διαμαρτύρεται, ότι δεν υπάρχει σάλιο ούτε για κουλουρι περι ξένων κύκλων ανωμαλίας και για εγχώριο κατεστημένο. Και να το πνίγω από πάνω το ανθρωπάκι το ντέρτι, αν θα το πάρη το διαζύγιο και να πηγαίνει άβέρτα σε μάγισσες και χαρτορίχτρες μπᾶς και βγάλει κανένα συμπέρασμα. Διότι, κύριε, δεν του μαγείρευε ούτ' ένα αυγό. "Όχι τώρα που και τους λαχανοντολμάδες του έχει και τα μπερκέτια του έχει. Βέβαια, τελευταία, στο καφενείο δεν πηγαίνει, καθότι το δούλεμα πάει σύννεφο. Μέχρι αποσπάσματα από τον «Επιτάφιο» άκουστήκαν, ενώ μερικοί του είπαν να ντυθῇ «Περικλῆς» τις 'Αποκρίες. Τέτοια βάρβαρα δηλαδή.

Και κάθεται τώρα και σκέπτεται το ανθρωπάκι πόσους ανθρώπους να σκότωσε στο 'Ιράκ, σαν φορολογούμενος πολίτης, όταν ή αγαπημένη του πωλούσε όπλα στον πόλεμο του Κόλπου και φούμαρα στον κόσμο περι ειρήνης. Και να τρέχη το δάκρυ κορόμηλο, όταν θυμάται εκείνες τις αλήστου μνήμης πορείες προς την 'Αμερικάνικη πρεσβεία που φώναζε: «'Αμερικάνοι, φονιάδες τῶν Λαῶν» σέρνοντας και το «βάσανο», για να γίνεται μούγιο. Τώρα, δηλαδή, τι να πῇ στο κορίτσι: «Παρντόν, μαντάμ, την πάτησα». Λέγονται αυτά; Δεν λέγονται! Για ένα κούτελο ζοῦμε... 'Αλλά, πάλι, δεν μπορεί να το χωνέψω πώς τον δούλεψαν έτσι άγρια. Οί καλύτερες μέρες που υποσχόταν προεκλογικά το κοριτσάκι, καλή του ώρα, δεν ήταν για κείνον, αλλά για τους μεγαλουσιάνους· κι όλος ο αγώνας (που πάντα δικαιώνεται και δικιωμό δεν έχει) ήταν για να βασιλέψη ο έτσιθελισμός. ή ρεμουίλα, ή άσυδοσία, το ρουσφέτι και ο νεποτισμός. Στο ανθρωπάκι έμεινε ή ξεφτίλα και να φέρνη άβέρτα ασσόδυο στο τάβλι της ζωής. Και κάθεται τώρα και άγαναχτεί. Τι διάλο, έχει κι αυτό δικαίωμα στις εξάρεις. "Όχι μόνον «αυθόρμητος» χειροκροτητής και να γλείφη τα κόκκαλα του «χρυσού αιώνα».

Γιώργος Πετρόπουλος

Σ.Γ.Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

Τί ἐννοοῦμε λέγοντες «ἐλληνικότης» τί εἶναι «ἐλληνικότης» — δὲν ἐρωτοῦμε, τὸ λέμε:

Εἶναι ἡ σύλληψις, σύμπηξις καὶ ἄσκησις πολιτείας ὁργανοῦ-
μενης στὴ βάσιν τῆς ἄρνησης τῆς Φύσης νὰ παρερμηνεύει-
διαφθείρει¹ τὸν ἑαυτὸ τῆς.

Καθὼς εἰκάζονται πολλὰ τὰ λεχθέντα-λεγόμενα περὶ «ἐλληνικότητος», πολλὴ ἡ ἀναφορὰ-ἐπέρεσις, κι ὅπως ἀποκλείεται, βέβαια, συγκεκριμένη ἐγγύτης σὲ φυλετικὲς ιδιότητες, σπεύδουμε νὰ ὑπογραμμίσουμε τὸν ὅρο ἀφορῶντα σὲ ἀντι-
δράσεις προσιδιάζουσες σὲ πρότυπο ὅπως θὰ τὸ συνέθεταν ἄρχες σύμμετρες τῆς ἀριστεύσας ἀρχαιοελληνικῆς (φιλοσοφικῆς, ἐπιστημονικῆς, αἰσθητικῆς) θέ-
ασης τῶν φυσικῶν νόμων.

Νὰ ὅμως πού, ἐνῶ ἡ περὶ τὸν ὅρον ἀσάφεια-σύγχυσις φέρει ἐν πάσῃ περιπτώ-
σει χρεώστην πάντα ἀναφερόμενον, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν προσωπικὴ μου ἀντίλη-
ψιν εὐθύνης, ἀμέσως μόλις ὑποχρεώθηκα εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ὅρον², προχώρησα
στὴ συνοπτικὴν ἀνάλυσί του (ὅρου). [Σ' ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ πάντα, μόνο κατ' αὐτὸν
τὸν τρόπον ἀντιλαμβανόμενος τὴν εὐθύνη μου, ἀρνοῦμαι νὰ «ἀπευθύνομαι» ὁμι-
λῶν περὶ ἀντικείμενου πού εὐρίσκεται (ἢ σφάλλομαι), θεωρῶν πὼς εὐρίσκεται) ἐ-
κτὸς ὁρολογίας³.]

Ὡστόσο τὸ ὅτι, καίτοι ἐπαρκὴς πιθανῶς αὐτὴ ἡ «ἀνάλυσις», δὲν ὑπῆρχε
(καὶ) θεωρητικὴ διατύπωσις, οὐδέτερη δηλαδὴ σαφήνισις τῆς ἐννοίας (ὀρισμός,
εὐχέρεια ἀναγωγῆς σὲ νομολογικὸ σημεῖον ἀναφορᾶς), μᾶς ἔφερε πάντοτε ὀφει-
λέτες στοὺς συλλειτουργοὺς τοῦ «Δαυλοῦ». ⁴ "Ετσι, εἰς ἐξόφλησιν αὐτοῦ τοῦ χρέ-
ους, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἀκριβῶς ὅπως οἱ ταπεινοὶ ἐμεῖς φανερώσουμε τὰ μέτρα μας (ἔ-
στω καὶ ἐσφαλμένα - ὅταν ὅλοι «κρατοῦν πισινή», καταθέτουμε σήμερα τὸν κα-
θορισμό-δοκιμίτην, πού θὰ μαρτυρήσει ὑγιῆ ἢ ἀμαρτημένα τὰ δευτερόλεπτα τοῦ
βίου μας: εἴμαστε (ἀκριβῶς γιὰ τοῦτο πρόκειται!) αὐτοί, ἐπειδὴ δὲν μπορούμε τὴν
πιὸ πέρα ἀκεραΐωσί μας (νὰ εἴμαστε καλύτεροι), καὶ κάνουμε αὐτὰ, ἐπειδὴ ἀδυ-
νατοῦμε τὰ κρείσσω... Περίπτωσις δολιότητος δὲν ὑφίσταται: πάντοτε χωρὶς ὁδὸν
ὑποχωρήσεως, πάντοτε μὲ κομμένες τίς γέφυρες πίσω μας, δημοσιολογοῦμε πειθό-
μενοι στίς ἐκ βαθέων ἐπιταγές. Αὐτὲς πού, Φύσιν πού πάσχει, μᾶς νομιμοποιοῦν
εὐθαρσῶς ἐναντιουμένους στὴν παρερμηνεία-διαφθοράν τῆς Φύσης, ἐν παντὶ
«ξεμπροστιάζοντάς» τὴν συνείδησιν — ἀφύλαχτοι καὶ ξαρμάτωτοι ν' ἀκλουθοῦμε
τὴν πρόκλησιν πού μᾶς συγκροτεῖ Ἀμλέτους ἐξικνουμένους: πού φθάνουν!..

— Αὐτὰ εἶναι θεωρητικὲς κουβέντες, φιλοσοφίες. Στὴν πράξι τί γίνεται; Σὲ
κατευθύνει αὐτὴ ἡ «ἐλληνικότης» καὶ πῶς; Καὶ πού; Νὰ ἰδῶ.

— Ἀκόμα δὲν εἶδατε; Μὰ ἐδῶ καταρρέουμε σύστασις, ἐδῶ καταρρέουμε συ-
μπάγεια, «μαύρη τρύπα» — εἰδικὸ βάρος ἀσύλληπτο, ἀπαράδεκτο, ἀδιανόητο γιὰ
τὰ ἴδια μας μέτρα... Τώρα νὰ ἰδῆτε; Τώρα; "Α...

...

Σαφώς σ' ὅ,τι ἀφορᾷ ἰδιαίτερα πλέον στήν **ἀδυναμία** (ἀνέφικτο) τῆς καθ' ἐ-
αυτὴν σύστασης τῆς «ἐλληνικότητας» νὰ **πείσει τὸν ἄνθρωπο**⁵, μποροῦμε νὰ εἰ-
ποῦμε πὼς κατὰ κανόνα ἡ μόνη ἐφαρμοσμένη συλληπτική-ἐρμηνευτική-ὀργανω-
τική δυνατότητα τῆς Ζωῆς, τὸ ἐρμηνεύον τοὺς αἰσθησιακοὺς ἐρεθισμοὺς **πνεῦμα**,
ἢ συνιστᾷ «*ἄλλην φύσιν*» ἢ εἰκάζεται **ἐκπτώση** ἔνεκα τρομαχτικὰ ἀκάθεκτης καὶ
χάωδους διαστροφῆς · ἀσυλληπτοῦ ἐκτάσεως-συνέχειας-μονολιθικότητος...

Ἐξ ἄλλου, στὸ ἐρώτημα — «Τι θὰ ἐπαλήθευε ἔγκυρον τὸ συλλογισμὸν αὐτὸ,
ἂν ἀδυνατοῦμε ν' ἀπομονώσουμε τὴν ἐξαιρεσι — στήν περίπτωσι τῆς “χάωδους
διαστροφῆς”»; θ' ἀπαντούσαμε:

Τὸ ὅτι ἡ γενικὴ («πανανθρώπινη») λογικὴ τοῦ ἀπείρως ἀνικανοποίητου
(εἶναι εἰς θέσιν νὰ) αὐτοαναγνωρίζεται-αὐτοεπισημαίνεται: καὶ ἐξικνούμενη στήν
ἀντίληψι ἐπὶ τὴν **ἀναγκαιότητα ἀπόρριψης τοῦ περισσοῦ**, καί... ἐπιλέγουσα τὸ πε-
ρισσὸ · ἀκριβῶς τὴν **ἴδια στιγμή** πού καταγράφει **οὐκ ἄνευ τὴν ἀπόρριψί του!..**
Γεγονὸς πού, ταυτισμένο μὲ τὴν αὐτοδηλία του, ἐλέγχεται καίρια τραγικό, καθὼς
ἡ λογικὴ αὐτοσυλλαμβάνεται: καὶ ἀνεπιτήδεια ν' ἀρκεῖται στὸ ἀναγκαῖο καὶ **ἀ-**
ποφασισμένη νὰ τό... ἐκχωρεῖ χάριν τοῦ περισσοῦ · νὰ θυσιάζει τὸ ἀναγκαῖο (ἀ-
παραίτητο) χάριν τοῦ... ματαίου!! Ἐνὸς ματαίου, τὸ ὁποῖον ἢ δὲ μπορεῖ (ἀντι-
κειμενικοὶ βιολογικοὶ φραγμοὶ) ἢ δὲν θέλει (μεταπραγματικὴ διαστροφή · -λ.χ.
φιλαργυρία) ν' ἀπορροφήσει. Πῶς ἄλλως θὰ ἐρμηνεύετο τὸ ὅτι ὁ χορτᾶτος, ὁ
σχεδὸν ἄτρωτος σημερινὸς δυτικὸς ἄνθρωπος... **δυστυχεῖ** · ἄγχος, ναρκωτικά,
ἄλκοολ, ματαιοδοξία; Τὸ ὅτι, ἀποφασισμένος νὰ συσσωρεύσει «ἀγαθὰ» [πού δὲν
θ' ἀπορροφήσει ποτέ ἢ πού ἡ μετὰ **κόρον** ἀρνητικὴ χρησιμοποίησί τους θὰ ἐπι-
τείνει τὴν (ἐξωπραγματικὴ κι ὡστόσο τέλεια καθοριστικὴ) διαστροφή του, **ἀφα-**
νίζει Γῆν, Διάστημα, Σύμπαν — δολοφονεῖ ἐν πλήρει συνειδήσει ἑαυτόν, τὰ τέ-
κνα του, τὴ Ζωή; ^Α⁶.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1) Διαφθείρω ἴσον καταστρέφω ἐξ ὁλοκλήρου, ἀφανίζω τι · ὅ,τι πλέον, μεταφορικά.
2) Γνωστὸς συγγραφέας καὶ νομικὸς ἐκινήθη (ἐπιπολαίως) ἐναντίον τῶν καινῶν πού ἐκό-
μισα περὶ καβαφικῆς «*Ἰθάκης*» ἀπ' τὴν **ἀβασάνιστη, πλὴν συγχωρητέα** σὲ γενικὲς γραμ-
μὲς [αὐτὰ τὰ «μέτρα» πέρασαν στήν διανόησι, οἱ, σὲ **κάθε** τομέα εὐδοκιμοῦντες καὶ ἐπιπλέ-
οντες (στήν ἔρμη τούτῃ πατρίδα), ἐξουσιασताί-μεταπράτες-παρεΐσακτοι-νοθευταί...], κατὰ-
φασί του στὸ καβαφικὸ ποίημα. Ποίημα πού ἡ ταπεινότης μου χρειάσθηκα **δεκάδες χρό-**
νια ν' ἀπαλλαγῶ ἀπ' τὴν «γητεία» του, καὶ πού μὲ σειρὰ ἐργασιῶν μου **ἀπέδειξα** «διαβρω-
τικό, ψυχοφθόρο, γιὰ τὰ **σκοπιῖδια**, λυδία λίθον πού βγάζει ξένη, ἄσχετη, ἀναρμόδια τὴ
φιλολογικὴν ἐπιστήμη, λαθρεπιβάτισσα τὴν πνευματικὴ ἡγεσία καὶ σὲ προχωρημένη κάμ-
ψι τὴ φυλετικὴ μας ὁρμή...

Ἐδῶ ὀφείλω νὰ σημειώσω ἐμφαντικὰ πὼς ἀναφέρομαι στὴ συγκεκριμένη «κοινὴ κατὰ-
φασιν», στήν **ὁποῖαν φέρει τὸν Ἕλληνα ἢ ἀνόσια, μιὰρῇ, φυλετικὰ αὐτοδιαβρωτικὴ ἀποσι-**
ώπησις ἐκ μέρους τῶν (ἔτσι κι ἄλλῳς οὐδέποτε ἐν ἐτοιμότητι) «προσωποκότητων», «αὐθε-
ντιῶν», ὅσων ἢ «*θέσις*» (διορισμός!) προϋποθέτει «ἐπαίοντες», εἰδότες, δαήμονες, εἰδήμο-
νες, «ἐν τέλει». Ὅτι αὐτὴ ἀκριβῶς (ἀποσιώπησις) εἶναι πού διατηρεῖ πάντα «*διδακτέαν ὕ-*
λην» **στὰ σχολεῖα** μας τὸ ἐξοβελιστέο, ὡς ὑπονομευτικὸ, καβαφικὸ ποίημα... Τὸ σκάνδαλο
μέγα μπροστὰ τοῦ ὠχριοῦν Κοσκωτᾶς, ἡ δημοσίᾳ δαπάνη τοῦ Ταχτσῆ, τὰ φιλιὰ τῆς...
Μελούνας: τι ἄλλο, ὅταν σύμπας ὁ φιλογηγικός κ' ἐκπαιδευτικός κόσμος τῆς χώρας (δια-
μαρτυρήθη ἕνας ποτέ;), συλληφθεὶς νὰ μὴ **ἔχει ἰδέαν τοῦ τί... διδάσκει, εὐνουχίζει** τὴ φυλὴ

— τι άλλο, αφού δὲν ὑπῆρξε Ἑλλήν δάσκαλος (τὰ «ὀμιλεῖτε» καὶ «εὐρίσκετε» ἐνοχλοῦν τὸν κ. Ἑνδρόνικο!), ἐπιστήμων, γονεὺς, σπουδαστὴς ν' ἀντιληφθεῖ τι συμβαίνει μὲ τὴν «ΙΘΑΚΗ», νὰ πλησιάζει τὸ θέμα, νὰ μᾶς κατακεραυνώσει ἢ εὐθυγραμμισθεῖ μὲ μᾶς!

Ἐ, οἱ πτυχιοθῆρες καὶ πτυχιούχοι ἀνύποπτοι, νέοι, ἔ, οἱ διεκδικηταὶ ἐκτὸς παραγωγῆς! Σεῖς, ποὺ σᾶς βολεῦει ἡ... ντίσκο, τὸ νὰ σᾶς πλένει τὸ σῶβρακο μιὰ μάνα ποὺ περιφρονεῖτε, τὸ νὰ σᾶς ταΐζει ἓνας πατέρας ποὺ ἐλεεινολογεῖτε καὶ οἰκτεῖρετε «ἀνθρώπακι». Πάρτε το χαμπάρι: αὐτὰ τὰ «ἀνθρωπάκια», ἡ γενεά μου σύνολη δηλαδή, ξοφλάει, «καθαρίζει» σὲ λίγο, τὴν παίρνει ὁ διάολος γρήγορα — εὐτυχῶς. Τὸ πρόβλημα εἶναι τι θὰ γίνετε σεῖς ἔτσι, ἀφήνοντας τὸ φίδι στὴν τρύπα του, τι θὰ γίνετε σεῖς αἰῶνια δίχως ἄνοιξι...

... Ἐγινε ποτὲ νὰ τὴν φέρνει ὁ ἓνας κοῦκκος;

— Πάντα! Πάντα γίνονταν ὡς τώρα -- ἀπόδειξις

τούτη ἡ ἔκδοσις [τὴ δημιουργήσε καὶ συντηρεῖ (δὲν τὸ πιστεύετε, τὸ ξέρω), ἄνθρωπος ποὺ, αφού ἀηδίασε τὴν ἑλληνικὴ ντροπὴ, στὴν πλήρη ἀκμὴ του, ἄρχισε νὰ φυτεύει καὶ νὰ καλλιεργεῖ, μὲ τὰ χέρια του, ἀμπέλια]. Ἄν τώρα σεῖς οἱ νέοι, ὀκνοί, ἀμόρφωτοι παρὰ τὰ πτυχία σας, προτιμᾶτε ἑαυτοὺς, τὴ φιλία, τὴ χώρα, τὸν τόπο σας αἰῶνια δίχως ἄνοιξι, ἐπειδὴ, κοῦκκοι τόχα μου ὅλοι σας, ἀρνεῖσθε νὰ λαλήσετε σίγουροι ὅθεν πῶς μόνοι θὰ τὸ κάνατε ἂν τό... ἀποφασίζατε, δουλεῖά σας, στάχτη καὶ μπούμπερη... Δύο σᾶς λέγω: Πρῶτον πῶς τὰ ναρκωτικά δὲν τὰ παίρνουν τὰ «ἀνθρωπάκια», οἱ γονεῖς σας, μὰ σεῖς οἱ σοῦπερμαν (!), καὶ δεύτερον πῶς ὁ κόσμος κυβερνᾶται ἤδη ἀπ' τὴν ἀνετοιμότητα [ἀμεσότητα τῆς κρίσης, δηλαδή τὴν... ἀκρισίαν, αφού ἡ κρίσις παύει ἐμπιστευόμενη τὸν ἑαυτὸ της (αὐτοαναιρεῖται) — τοῦτο σημαίνει τὸ πέρασμα στὴν ἐποχὴ τοῦ ὑπολογιστοῦ...], τὴν πλαγιότητα τοῦ προγραμματισμοῦ καὶ τὴν εὐθύτητα τῆς βίας. Τριῶν πραγμάτων τουτέστι ποὺ πᾶνε νὰ γίνουν ἓνα καὶ ποὺ ὅταν γίνουν, τὸ ἄτομο θὰ εἶναι ἔτοιμο νὰ κρατήσῃ καὶ λειτουργήσει τὴν ἀθροιστικὴ σκοτεινότητα τῆς συνείδησης... ('Εδῶ θ' ἀνατριχιάσουν μόνον οἱ ὑποψιαζόμενοι τι σημαίνει ἐπέμβασις στὸν γενετικὸ κώδικα).

3) Ὁ ἀναφερθεὶς συγγραφέας καὶ νομικὸς ὁρίζει τὴν «ἐλληνικότητα» κατὰ τρόπον ἀνοικονόμητο: «ὕπόλοιπο μετὰ τὴν ἀφαίρεσι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἀπὸ μέσα μας». Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι βέβαια ὁρισμός, δὲν εἶναι καθορισμός τῶν οὐσιωδῶν χαρακτηριστικῶν ἐννοίας τινος («Δαυλός», τεύχη 39--41).

4) Ἡ ἐπαναστατικότης τῶν κειμένων τοῦ «Δαυλοῦ», ἐκφράζουσα τὴν ἐκδοτικὴν ἐπαναστατικότητα στὸν ἑλληνικὸ χῶρον, εἶναι φυσικὸ νὰ μὴ ἀφήνει περιθώρια φιλοξενίας τους (κειμένων) ἄλλαχού: Δὲν μπορεῖ νὰ ἔναι «ἐπαναστατικὴ μέθη» ὅ,τι φέρει στό... συντηρητικότερο καθίδρυμα τῆς χώρας ἢ στὸ ψωραλέο, κασίδικο «Βουκρατικό» — στὴ συμβιβασμένη, δειλαίη, ψωροκακόμοιρη καὶ πολυμάνουβρη κουτοπονηριά τῆς... λογοτεχνικῆς συνταξιοθηρίας (τῆς πιδ ἐπαίσχυντης κονόμας -- εὐλόγως, αφού συμπρορεύεται μὲ τὴν... ἀγγελόκρουσι)...

— Εἶσαι ἄθεός κι ἀντίχριστος.

— Εἶμαι! Μά... ἔτσι βρίζουν οἱ κομμουνισταὶ τώρα; Ὅρε... «πατρίς, θρησκεία καὶ οἰκογένεια» ποὺ σοῦ χρειάζεται!..

5) Ἡ πορεία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου βεβαιώνει ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη ὑπερθεμάτισιν. «Στεγνὴ» κατάφασιν, δηλαδή, εἰς πολιτείαν ὀργανούμενην ἀνάποδα, ἀντιστροφῶς: ἢ-τοι στὴ βάσιν ὄχι τῆς ἄρνησης, μὰ τῆς... προθυμίας τῆς Φύσης ν' αὐτοπαρερμηνεύεται-αὐτοδιαφθείρεται -- τόσο ποὺ ἡ μὲν ἴδια ν' ἀπορεῖ, ἡ δὲ «ἐλληνικότης» νὰ μοιάζει ἐξωπραγματικὴ κατασκευὴ, ὅρος θετός, πλασματικός, οἰονεῖ, ὡσανεῖ... [Δὲν εἶναι διόλου τυχαῖον ποὺ ἡ ἀρίστευσις τῆς Φύσης (προσωκρατικοί) ἐπισυνέβη κατὰ τὴν χαυραγὴν τοῦ πνεύματος -- ἀμέσως μόλις ἡ Ζωὴ ἄρχισε ὑπερβαίνουσα τὸ ἔνστικτον, ἀμέσως μόλις βρέθηκε στὸ μεταίχιμον ὕψος Ἑνστίκτου-Λόγου: ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ σταδίου (περιόδου) ἐπικοινωνίας-ἐκκοινωνισμοῦ ἔφερε ραγδαίως τὴ θυμικὴ-συναίσθηματικὴ ὑπέρβασιν, τὴν ἡ-

θικολογική θεμελίωσιν τῆς διαστροφῆς τοῦ Λόγου, τοῦ Πνεύματος. Ἔτσι ἐγίνε πού ἡ ἀριστεύσσα πρὸς στιγμὴν Φύσις (μὲ τὴ δημιουργίαν συνείδησης — ἀδύνατη χωρὶς τὸ Λόγον) ἀπεδείχθη κατώτερη τῆς συγκυρίας · μὴ ἀνταποκριτικὴ τῆς ἀρίστευσης. Εὐλόγως: δὲν εἶδε τίς παρακαμπτηρίους, πού ἀνοίγε ἡ ἀρίστευσις, συστατικὲς «νέας φύσης» ἢ διαστροφῆς — τὸ ὅτι, τὸ προνόμιό της νὰ ὑποχρεώνει εἰς προσαρμογὴν θὰ τὴν ἔφερε ὑπόχρεη νά... προσαρμόζεται. Πρᾶγμα πού ἐπαληθεύει ἀνέφικτον ἡ ἐκδηλη σημερινή (κι αὐριανή) ἀδυναμία της νὰ τὸ κάνει καθὼς, δημιουργοὺ συνθηκῶν καταλήξασα δέσμια συνθηκῶν, τὴν φέρει στὸ ἀδιέξοδο τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ρυθμοὶ τῆς διπλῆς ἑλικας (μηχανικὴ θετικότηας) ὑστεροῦν ἐμφανῶς αὐτῶν τῆς «ἄλλης φύσης» ἢ διαστροφῆς (δυναμικὴ ἀρνητικότηας)! Ὁ ἐπιμηθεῖσμός δὲν ἀφορᾷ πιά μόνο στὸ Εἶδος · ἐξαλείφει τοὺς βιολογικοὺς καθορισμοὺς, τίς διαδικασίαις τῆς ἐξέλιξης: Μαραίνει τὴ Γῆ, τὴν Πλάσι. Αὐτὸ εἶναι πού κινεῖ τοὺς στοχαστικοὺς ἀνθρώπους νὰ διερωτῶνται μήπως, ὅ,τι ἤδη ἐγγίζει τὸν γενετικὸ κώδικα δὲν εἶναι πιά ἡ ἀπρονοησία τοῦ «μαθητευόμενου μάγου», μὰ ἡ ἀβυσσαία κατάφασις στὴν αὐτοπαρερμηνεία-αὐτοδιαφθορά τῆς ἰδίας τῆς Φύσης! Δέος...

...

Προχώρα, μυαλό τοῦ ἀνθρώπου. Κι ἂν εἶναι δείχνοντας τὴν Κόλασι νὰ τὴν ζῆς, νέβερ μᾶιν, ἔχει κάτι τὸ θεϊκό νὰ βλέπεις τὸ γκρεμό, τὸ χάος, τὸ μέγα βάραθρο... Ἴσως κωλώσει κάποτε ἡ ἑωσφορικὴ ἔσω διάθεσις πού δὲ πάει...

...

ὅπου νὰ πᾶς παρούσα, «νᾶμαι»,
στὸ χάος νὰ σκύβεις, ἔτσι, ἀστεῖα,
καὶ νὰ σὲ σπρώχνει ἐκείνη: «πᾶμε».

Ὁ Κώστας Μόντης.]

6) Ἀπτόμενοι θέματος πού δὲν πλησιάζεται εὐκολα, κατεδείξαμεν:

α) **Πρότυπον βίου ἢ πολιτείας** πού ὑπάρχει «φορὰ καὶ οὐσία» σύμμετρη αὐτῶν πού συκρότησαν τὸ ἀρχαιοελληνικόν, προσωκρατικόν κυρίως, «παρῶν».

β) Γιατί καὶ πῶς ὑπάρχει δυσθέατη (ἀνείδωτη) ἡ **ἐξάίρεσις** (σὲ περίπτωσιν διαστροφῆς), παναπεῖ τὴν αἰτίαν ἔνεκα τῆς ὁποίας τὰ ὡς ἄνω «πρότυπα βίου» καὶ ὑπάρχουν **σπανιότατα** καὶ **λανθάνουν** (διαφεύγουν τὴν προσοχὴ μας). Ἐδῶ πρέπει νὰ προστεθεῖ τὸ «ἴδιον», ἀκριβῶς τοῦ «ἐλληνικοῦ» νὰ μὴ ὑπογραμμίζει τὴν **παρουσία του**, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπρόσφορο τῶν **συνθηκῶν θέασής του**. Εὐλόγως, ἀφοῦ ἡ **κοινὴ διαστροφή** (δική μας καὶ λοιπῶν) τείνει νὰ μᾶς διασταυρῶνι μόνον μὲ ὅ,τι «**κάνει μπάμ**», μὲ ὅ,τι φαίνεται πολὺ, μὲ ὅ,τι ἀκριβῶς δὲν περιέχει «ἐλληνικόν» στοιχεῖο στὴν ἀντανάκλασι οὔτε ὅσων φέρονται **στὰ μάτια**, οὔτε ὅσων φέρουν τὰ μάτια... Σαφέστερα: δὲν ἔχει **καμμιά σχέσι** μὲ τὴν «ἐλληνικότητά» ὅ,τι «χαλάει τὸν κόσμον», ὅ,τι **ἀνεβαίνει** στὸ **φράχτη** νὰ φωνάζει τὴν «ἐλληνικότητά» του... Ἡ γνώσις (ὑποψία) τῶν πραγμάτων σημαίνει **ἀναμέτρησιν τῆς ἰδίας μηδενικότηας** καὶ συνεπῶς **συνείδησιν τῆς ἰδίας ἀσημαντότητας** · τὶ νὰ κοκορευτεῖς ἐδῶ;

γ) Τὸ αὐτονόητο πῶς τοῦτο τὸ κείμενο ὑπάρχει **ἀμοιβαίως ἀπωθητικόν** μὲ τὴ «λογικὴ», πού ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβει τὴν **διάστασι μεταξὺ ἀπαραίτητου-περισσού!** Ὅτι ἐδῶ καὶ τὸ «**συλλαμβάνω**» σημαίνει «**πείθομαι**», καὶ τὸ «**πείθομαι**» σημαίνει «**ἐφαρμόζω τὰ θετικά**» · «**εἶμαι ὁ ἑαυτός μου**», τουτέστι ἡ **λογικὴ** (χωρὶς εἰσαγωγικά).

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Περὶ «ἀνασυνθέσεως τῆς Ὁμάδας»

Κύριε διευθυντά,

Τὸ διάβασα πολλές φορές τὸ κύριο ἄρθρο τοῦ «Δαυλοῦ» στὸ τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου. Ἡ ἀλήθεια εἶναι θελκτική, γι' αὐτὸ καὶ ἱκανοποιεῖ, ὅσες φορές καὶ ἂν τὴν διαβάσης. Μάλιστα διένειμα φωτοαντίγραφα σὲ φίλους. Τὸ κείμενο «1989: Μαυρόασπρες Ὁρές» ἀποτελεῖ τὸν καθρέπτη τῆς σημερινῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος. Ὁμάδα καὶ ἄτομο. Ἡ ὁμάδα νοσεῖ, τ' ἄτομα εἶναι ὑγιῆ. Τὸ σύνολο παράλυτο καὶ πεισιθάνατο, οἱ ἀτομικὲς ὅμως συνειδήσεις ἐναργεῖς καὶ ἀκμαῖες. Κάτι ἀνάλογο, γιὰ νὰ ἀποδώσουμε τὸ νόημα τοῦ «Δαυλοῦ», μὲ τὸ νὰ ἔχουμε καλὰ ὄργανα ἀλλὰ νὰ μὴν ἔχουμε συγκροτημένη ὀρχήστρα. Πολλὲς μεμονωμένες φωνὲς ἀλλὰ ὄχι ἀρμονικὴ χορωδία. Ἐκλεκτὲς ψηφίδες ἀλλὰ ὄχι σύνθεσις μωσαϊκοῦ.

Ἡ διάγνωση εἶναι πραγματικὰ ἀκριβεστάτη. Τὸ παρὸν στὴν Ἑλλάδα ἔτσι περιγράφεται σήμερα: φωτεινὲς καὶ αὐτόνομες συνειδήσεις, ἀλλὰ ὁμαδικὴ ἀποχαύνωση καὶ ἀποσύνθεση. Ρωμαλέα κύτταρα ἀλλὰ ἀσθενὲς ὀργανισμός.

Καὶ ἐνῶ ἔτσι «προβάλλεται τὸ Ἑλληνικὸ Παρὸν στὴν ὁθόνη τοῦ Ἑλληνικοῦ Μέλλοντος», γεννᾶται αὐτομάτως τὸ ἐρώτημα τί πρέπει νὰ γίνη, πῶς θὰ διορθωθῇ αὕτῃ ἡ ἀντινομία, τί μᾶς λείπει. Σωστή ἢ διάγνωση, ποῖο ὅμως εἶναι τὸ φάρμακο ἢ τὰ φάρμακα;

Ἀσφαλῶς θὰ ὑποδειχθοῦν πολλὰ φάρμακα ἀπὸ ἀναγνώστες τοῦ Περιοδικοῦ, πού γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀρχίσῃ καὶ νὰ ἐνθαρρύν-

νῃ γνῶμες καὶ νὰ τίς φιλοξενήσῃ. Πρωτίστως ὅμως ν' ἀκούσουμε τίς ἀπόψεις σας. Ἀφοῦ ἔχετε κάνει τὴν «ἐλλογὴ πρόβλεψη», δώστε καὶ τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀνασύνθεση καὶ μεταστοιχείωση τῆς Ἑλληνικῆς ὁμάδας» πού συντελεῖται. Ἡ ἐλπίδα διαφέρει ἀπὸ τὴν πίστη. Μπορεῖς νὰ πιστεύῃς καὶ σ' ἀνύπαρκτα πράγματα, ἀλλὰ ἐλπίζεις πάντοτε βάσει γεγονότων. Μᾶς δώσατε τὴν ἐλπίδα σας γιὰ τὴν «οἰκοδόμησι τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Ὁμάδας». Εἶναι μεγάλη ἢ προσφορὰ τῆς διαγνώσεώς σας. Ἄς ἀρχίσῃ ὁ «Δαυλός» καὶ τὴν προσπάθεια ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ὁμάδας. Οἱ τόσες «ἐναργεῖς συνειδήσεις» ἄς ἐνώσουν τοὺς δαυλοὺς τοὺς μὲ τὸν «Δαυλόν».

Μέχρι τώρα τὸ περιοδικὸ ἔχει ἀσχοληθῇ ἐπιτυχῶς μὲ τὴν Ἱστορίαν, ἀφυπνιστικῶς γιὰ τὴν Γλῶσσα καὶ ἀληθῶς γιὰ τίς ρίζες αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁμάδας (Ἑθνους).

Καὶρὸς καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῆς. Κάτι ἔχουμε νὰ ποῦμε (βασιζόμενοι στὰ ἀμέσως πιὸ πάνω ἐρείσματα τῆς ὕλης τοῦ «Δαυλοῦ») ὁ καθένας μας γι' αὐτὸ. Ὅχι σὰν κενοὶ λογοκόποι, ἀλλὰ σὰν παλλόμενα ἀπὸ θέληση γιὰ ὁμαδικὸ ἀγῶνα ἄτομα. Ἀπὸ τίς ἐπὶ μέρους γνῶμες ἀσφαλῶς θὰ εὑρεθῇ κάποιος πού θὰ τίς συνθέσῃ καὶ θὰ τίς πραγματοποιήσῃ.

Μετὰ τιμῆς

Ἑμμανουήλ Γ. Καραμανώλης

Δικηγόρος

Λάρισα

ΣΗΜ.: «Δ»: Ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέσι τοῦ «Δ» δίνεται ἐμμέσως μὲν σὲ πλεῖστα ἀπὸ τὰ κυκλοφορήσαντα ἕως τώρα τεύχη του καὶ δημοσιεύματα, ἀμέσως δὲ στὸ τεύχος 86 καὶ στὰ ἀρθρίδια μὲ τίτλους «Ἕλληνες καὶ προέλληνες τοῦ 1989» καὶ «Παραβολὴ ἀλλὰ καὶ Λόγος περὶ νεοσσοῦ». «Προσπάθειαν ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ὁμάδας», πού ζητᾷ ὁ κ. Ε.Γ.Κ., ἀποτελεῖ ἀκριβῶς ἡ συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ αὐτοῦ — καὶ μάλιστα προσπάθειαν ὄχι ἀπλῶς ἐφικτὴ ἀλλὰ τὴν μόνη — καὶ ἄς μὴ θεωρηθῇ αὐτὸ ὡς ἐκδήλωση ἐγωῖσμοῦ — σοβαρὴ, πρωτοποριακὴ, με-

θοδική, συστηματική και υπεύθυνη. Τοῦτα δὲν σημαίνει ὅτι ὁ «Δ» διεκδικεῖ αὐθεντία στὴν ἐκτίμηση τῆς κατάστασέως. "Αν μποροῦν ἄλλοι νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ ὠρμότης καὶ ἡ πρόοδος τῆς «ἐλληνοποιήσεως» τῆς Ὁμάδος εἶναι πιά σὲ στάδιο τέτοιο, πού δὲν ἀπαιτεῖ περαιτέρω πνευματικὴ προετοιμασία (γιὰ νὰ μὴ προκύψῃ κάτι πρόωρο καὶ ἐξαμβλωματικό, ὅπως φοβούμαστε ἐμεῖς), οἱ στῆλες τοῦ «Δ» εἶναι στὴ διάθεσί τους, γιὰ νὰ ἀνασκευάσουν τὴν πλάνη μας.

Ἡ προέλευση ὠρισμένων συμβόλων

Κύριε διευθυντά,

Μερικὲς σύντομες ἀναφορὲς γίνονται μὲ τὴν παροῦσα ἐπιστολή μου σὲ κείμενα τοῦ τεύχους Η΄ 85 τοῦ «Δαυλοῦ» (Ἰανουάριος 1988) καὶ ἐκφράζουν πάντα προσωπικὲς ἀπόψεις ἐν συνδυασμῷ μὲ πηγὲς πού ἔχω στὴν διάθεσί μου (-σας).

1. Ὁ κ. Ἀπόστολος Γάτσιος σὲ διαδοχικὰ ἄρθρα του θίγει σημαντικώτατα καὶ πολὺ ἐνδιαφέροντα θέματα ἐσωτερισμοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐσωτερισμοῦ. Στὰ λίαν ἀξιόλογα κατὰ τὰ ἄλλα ἄρθρα του (ιδίως τὸ τελευταῖο) παρεμβαίνω ἐδῶ, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν Ἑλευθεροτεκτονισμό. Κατὰ τὴν ἀποψί μου ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ εἰδικώτερα ὁ Χριστιανικὸς ἐσωτερισμὸς δὲν ἔχει λάβει σύμβολα ἀπὸ τοὺς Τέκτονες.

Πολλὰ σύμβολα ἐσωτερισμοῦ συναντῶνται στὸν Χριστιανικὸ ἐσωτερισμό ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γνωστὸ τοῦ Σταυροῦ, πού δὲν συμβολίζει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ 4 στοιχεῖα τοῦ Φυσικοῦ Κόσμου (γῆ - ὕδωρ - ἀήρ - πῦρ). Τέτοια σύμβολα εἶναι τὰ 4 Ζῶα τῆς Ἀποκαλύψεως, ἡ πεντάλφα, ὁ ἐξάκτινος τροχὸς πού ἐξωτερικὰ δίδεται σὰν μονόγραμμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς πού κοσμεῖ τὴν ὀροφὴ τοῦ προνάου τῆς Ἀγ. Σοφίας κλπ. Τὰ σύμβολα αὐτὰ ἔχουν ληφθῇ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ ἐσωτερισμό (τετρακτὺς καὶ πεντάλφα τῶν Πυθαγορείων, Σφίγξ, Ἀθηνᾶ κλπ.) ἀπὸ ἀφανῆ καὶ ἄγνωστα ἀλλὰ φωτισμένα ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἐν ὧσιν τῆς πτώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ κάτω ἀπὸ τὴν καταστροφικὴν μανίαν τῶν Ἰουδαιοχριστιανῶν ἐστάθησαν ἱκανὰ νὰ διασώσουν τὴν Ἑλληνικὴ Παράδοσι μέσα στὸν ἴδιο τὸν Χριστιανισμό.

Ὁ Τεκτονισμὸς εἶναι κατὰ πολὺ νεώ-

τερος. Ἐπισήμως ἐμφανίζεται στὴν Ἀγγλία τὸ 1600. Κατὰ μία θεωρία εἶναι ἡ συγκεκρικαλυμμένη συνέχεια τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ Τάγματος τῶν Ροδοσταύρων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν σειρά τους κατάγονται ἀπὸ τοὺς Ναῖτες Ἱππότες. Ὁ νεώτερος, λοιπόν, Τεκτονισμὸς εἰσήχθη στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοὺς πρῶτους Σταυροφόρους, οἱ ὁποῖοι παρέλαβαν στὰ Ἱεροσόλυμα τὴν Σολομωνικὴ παράδοση τῆς Μαύρης Μαγείας ἀπὸ κατὰλοιπα Σολομωνιστῶν στὸ περιβάλλον τῶν ἐρειπίων καὶ ὑπογείων τοῦ κατεστραμμένου Ναοῦ. Ἀσφαλῶς καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1204 θὰ πρέπει νὰ ἔγινε κατόπιν ἐντολῆς ἐκπορευθεῖσης ἀπὸ τοὺς Σολομωνιστάς. Οἱ μυστικιστικὲς αὐτὲς ὁργανώσεις ἐπεδίωξαν τὴν ἀσφάλεια καὶ διάδοσί τους στὴν Εὐρώπῃ ἐγκαθιδρύοντας μία τριπλῇ συμμαχία μὲ τὴν Ἀγγλοσαξωνικὴ ἀριστοκρατία καὶ τὸ ραββινικὸ στοιχεῖο τῆς Ἑβραϊκῆς διασποράς.

Φαίνεται, λοιπόν, ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσα ἀνασκόπησι ὅτι ὁ Χριστιανικὸς ἐσωτερισμὸς δὲν ἔλαβε, παλαιότερος ὢν, σύμβολα ἀπὸ τοὺς Τέκτονες, ἀλλ' ἀμφοτέρω, γιὰ διαφορετικούς λόγους, ἔλαβαν σύμβολα ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸ ἐπίσης ἀρχαῖο ἐσωτερισμό.

2. Ἡ πεντάλφα (πεντάκτινος ἀστήρ) ὑπῆρξε σύμβολο τῶν Πυθαγορείων. Ἐπειδὴ ὁ Πυθαγόρας ἔλαβε τὴν φιλοσοφικὴ θεωρία τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοὺς Ὀρφικοὺς, θὰ πρέπει νὰ ἀναγάγουμε τὸ σύμβολο στοὺς Ὀρφικοὺς καὶ ὄχι στὸν Δαυῖδ. Ἀλλωστε ἡ ἱστορικὴ ὑπαρξὴ τοῦ Δαυῖδ, τὸν ὁποῖο ἡ Βίβλος θεωρεῖ ὡς Φιλισταῖο (ἄρα Κρητικῆς καταγωγῆς), δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένη.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ἐδῶ νὰ ἀναφέρω καὶ μία προσωπικὴ ἄποψι ὡς πρὸς τὴν προέλευσι τοῦ ὀνόματος «Δαυῖδ», σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὸ ὄνομα αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ παραφθορὰ τῆς ρίζης τοῦ ὀνόματος τῆς δυναστείας τῶν «Λαβδακιδῶν» στὴν Θήβα.

3. Ὁ Πλούταρχος ἐτυμολογεῖ τὸ «Ὅσι-ρις» ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς λέξεις «ὄσιος» καὶ «ἱερός» δηλ. Ὁσίερος. Ἡ ἄποψις αὕτη ἐνισχύεται ἀπὸ ἀνάλογη παραγωγή τοῦ ὀνόματος ἑνὸς τῶν Καβείρων: Ἀξίος + ἱερός = Ἀξίερος.

4. Ἡ φιλοσοφία τῆς Καββάλας δὲν προέρχεται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα! Πράγματι, τὸ «Δένδρον τῆς Ζωῆς», ἡ γεωμετρικὴ δηλ. παράστασις τῶν 10 παγκοσμίων βασικῶν ἀρχετύπων (σεφί-ρώθ), δὲν εἶναι παρὰ ἀπόσπασμα τῆς γεωμετρικῆς παραστάσεως τῆς παγκοσμίου ἀρμονίας τῶν σφαιρῶν, ὅπως ἀποδεικνύει στὸ θαυμάσιο βιβλίο του ὁ Ἱπποκράτης Δάκογλου. Τὰ 10 «σεφίρώθ» θὰ πρέπει νὰ μὴν εἶναι ἄλλα ἀπὸ τὰ ἀρχέτυπα τοῦ Πλάτωνος («Ἰδέες»).

5. Ἐρχομαι τώρα στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Τσατσόμοιρου, ποὺ ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς λίαν πρωτοτύπου θεωρίας του, γιὰ νὰ σχολιάσω τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως «Θεός». Πράγματι, «Θεός» εἶναι στὴν ἀρχέγονη Ἑλληνικὴ ἓνας πολὺ ἐξελιγμένος ἄνθρωπος, ἓνας «ὑπεράνθρωπος» ποὺ ἔθεσε τὶς δυνατότητές του εἰς τὸ νὰ εὐεργετήσῃ τὸ θνητὸν γένος. Αὐτὸ συμφωνεῖ ἀπολύτως μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Θεολογία, σύμφωνα πρὸς τὴν ὁποία ἡ Πρῶτη Αἰτία τοῦ Σύμπαντος, ὁ Δημιουργός, ἡ Πρῶτη Ἀρχή, ἡ Μονάς τῶν Πυθαγορείων κλπ.

δὲν ἀποκαλεῖται «Θεός» ἀλλὰ λαμβάνει ἄλλα ὀνόματα, ὅπως Χάος, Πᾶν, Μονάς, Σύμπαν, Ὄντως Ὄν κλπ. Λόγω τοῦ ἀσυλήπτου τῆς Πρώτης Ἀρχῆς δὲν ἔγινε ποτὲ αὕτη ἀντικείμενο λατρείας, οὔτε ἀπεικονίσθη ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες. Οἱ Θεοὶ εἶναι ὑποδεέστερα τῆς Πρώτης Ἀρχῆς ὄντα, ἂν καὶ ἀνώτερα τῶν ἀνθρώπων. Ἀντίθετα ὁ Παῦλος ὀνομάζει «Θεόν» τὴν Πρῶτη Αἰτία. Ἔτσι ἀπὸ τὸ διαφορετικὸ περιεχόμενο ποὺ ἔδωσαν οἱ Ἰουδαιοχριστιανοὶ στὴν λέξι, προχώρησαν στὸ σοφισματικὸ ψευδοδίλημμα τοῦ ἂν ὑπάρχῃ ἓνας ἢ πολλοὶ θεοὶ.

6. Τέλος θὰ ἤθελα νὰ ὑποστηρίξω καὶ ἐγὼ τὴν δυναμένη νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐπαναστατικὴ ὅσον εὐλογος θεωρία, ὅτι ἡ μητρικὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν γλώσσα δὲν ἄρχισε νὰ διαδίδεται στὴν Εὐρώπῃ τὸ 1500, 2000 ἢ 3000 π.Χ., ἀλλὰ πολὺ ἐνωρίτερα, τὸ 7000 π.Χ., μὲ ἀφετηρία τὸ Αἰγαῖο (θεωρία τοῦ κ. Colin Renfrew). Τὴν θεωρία τοῦ 1500 π.Χ. ὑποστήριξε καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ ὑποστηρίξῃ ὁ Σιωνισμός, γιὰ νὰ ἀποφύγῃ νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἡ Αἰγαία Ἑλληνικὴ Φυλὴ εἶναι κατὰ πολὺ ἀρχαιότερα ἀπὸ τὰ περιπλανώμενα φύλα τῶν Ἑβραίων, τῶν ὁποίων ἡ «ἐξοδος» (πραγματικῶς ἐκδιώξις) ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἂν καὶ ἱστορικὰ δὲν ἔχῃ ἐπιβεβαιωθῇ, ἐν τούτοις τοποθετεῖται ὁμόφωνα γύρω στὸ 1300 π.Χ.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ ἀναγνώστης σας

Πρόδρομος Κούρτογλου

Πολιτικὸς Μηχανικός

Ἀτλαντὸς 4, 175 61 Π. Φάληρον

Τηλ. 982.5694

Ἡ ποιητικὴ «φιλοσοφία» τοῦ κ. Ν. Βρεττάκου (II)

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντά,

Παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτρέψετε κάποιες ἐπιστημάνσεις περὶ τὴν «ποιητικὴ φιλοσοφία τοῦ κ. Ν. Βρεττάκου» (ἐπιστολὴ τοῦ κ. Σ. Νόνικα, «Δαυλός» 85):

1) Κανένα μαργαριτάρι δὲν... «ἐκκολάφθηκε» ποτὲ καὶ πουθενά, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, πρόκειται περὶ **κρυστάλλων ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου** συνδεομένων δι' ὀργανικῆς

οὐσίας... Ἡ ἐκκόλαψις μόνο κατ' ἀναφορὰν πρὸς **ζωικὴ** σύστασιν ἢ ἰδιότητα εἶναι νοητὴ. Στὴν πιθανὴ παρατήρησιν ὅτι ὁ κ. Βρεττάκος χρησιμοποιοῖ τὸ σχῆμα «**μεταφορικά**», θέλοντας δηλαδὴ νὰ ὑποδηλώσῃ «πράγμα πολῦτιμο» (μαργαριτάρι τοῦ σύμπαντος) τὸν ἄνθρωπο, ὁ κ. Νόνικας τὸν ἀποστομώνει: γιὰ τὴ **διάστροφη βούλησιν** τοῦ ἀνθρώπου (εἰς ἀνδραπόδισιν, ἀποδού-

λωσιν, ἀφανισμόν τῆς Ζωῆς τελικά), «οἱ... κορομηλιές εὐθύνονται»;

2) Στὸ λόγο τοῦ κ. Βρεττάκου, ὅτι δῆθεν «ἡ εἰρήνη εἶναι τὸ μόνο φυσικὸ φαινόμενο ποὺ ὑπάρχει στὸ σύμπαν», γίνεται φανερό πῶς ὁ κ. ἀκαδημαϊκὸς σφάλλει ὄχι μόνο σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν ἀλλήλοις εὐθυγράμισι πάντων, μὰ καὶ σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὸ αἰτιατὸν τῆς ἀτέλειωτης αὐτοὑπαρξικῆς ἀντίθεσης-ἀντιπαλότητας · «συμπαντικὴ ἁρμονία» εἶναι τὸ ὅτι τὸ λιοντάρι... τρώει τὴν ἀντίλοπη κι ὄχι ὅτι... εἰρηνεῖ, συνδιαλλάσσεται, ὁμονοεῖ, συναδελφώνεται μὲ αὐτήν... Ἔτσι, ἂν ὄντως ὁλόκληρο τὸ σύμπαν εἶναι ἡ σύστασις ἐναντιότητας-ἀντιθετικότητας δυὸ ἀπειροελαχίστων φορτίων ἡλεκτρισμοῦ (ποὺ ἐμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἀναγνωρίζουμε ἁστρικήν σκόνην, γαζίαν, Εὐρώπην, ἰδέαν, θυμακὴν κατάστασιν, γκαζάδικο, ὁσμὴν, ὁδοτογλυφίδα...), μπορούμε, θαρρῶ, νὰ μιᾶμε γιὰ ἀντιπαλότητα ἐγγενῇ καὶ παράλληλῃ τοῦ συμπαντος! Ὑπαρκτὴ συνεχῶς ἀπ' τὸ γνωστὸ «μεγάλου μπᾶμ» δηλαδὴ, ἀπ' τὴν ἀσύλληπτη ἐκείνη ἔκρηξιν · νοητὴ ἀποκλειστικὰ ὡς κραταιότης ἀποσχέσεως, ἐξώθησης, ἀπώθησης, ἀπομάκρυνσης ἀπ' ἀλλήλων πραγμάτων, ποὺ ἀρνούνται νὰ συνυπάρχουν ἐν ἐπαφῇ-γειονία καὶ ποὺ διεκδικοῦν ζωτικὸ χῶρον προφανῶς οὐδέποτε ἐπαρκῇ (γι' αὐτὸ κι ὡς τὴν ἐνδελέχεια ἐπεκτεινόμενον)...

[Ἴσως ὑπάρχει καὶ ἀντίθετη μορφή ἐπιχειρηματολογίας. Ὅμως ἐδῶ ἐξετάζεται τὸ θέμα «εἰρήνη ἴσον τὸ μόνο φυσικὸ φαινόμενο κλπ.» ἀποκλειστικὰ στὰ πλαίσια πού, τόσον ἄστοχα, τὸ τοποθετεῖ ὁ κ. Βρεττάκος. Τὸ ἀρνὶ δὲν παρακαλεῖ, «φάε με, λύκο μου, γιὰ νά... μὴ διαταραχθεῖ ἡ ἰσορροπία φυτοφάγων-χόρτου»: τὰ δόντια τοῦ λύκου εἶναι ἄμεσος-καίριος πόνος ποὺ τὸν πονάει τὸ ἴδιο αὐτό, τώρα(!) · ὁ πόνος ἐξ ὑπερπληθυσμοῦ τοῦ εἶδους θὰ ἦταν πόνος ποὺ θὰ τὸν πονοῦσαν ἄλλα ἀρνᾶκια ὄχι τώρα, δηλαδὴ μὴ ἄμεσος καὶ μὴ καίριος!.. Νὰ ξέρουμε τί λέμε...].

Συμπέρασμα: Ὁ κ. Βρεττάκος ἢ περιφρονεῖ τὸν Ἐφέσιο παπποῦ... ἀντιδραστικὸν κρυπτοφασίστα (σκέτην σιαῖτην...) καὶ μυστικόν... μπάτσον, ἢ ἄγνοεῖ τὴν, ἔνεκα τῆς αἰδίας πάλης τῶν ἀντιθέσεων, ἀέναη

ροὴν (τὸ ἀδαμάντινο ἀξίωμα «πάντα ρεῖ» ἀκριβῶς, καθὼς τοκεὺς πάντων βεβαιώνεται ὁ ἀγών· ἡ ἀντιθετικὴ κατάσταση ἢ ιδιότης, τούτέστι · ἄσυμφωνία, ἀντίθεσις, ἐναντιότης, διάστασις, πόλεμος)!

Ἐχ. Εἴμαστε ὁ μόνος λαὸς ποὺ ἀνάγουμε σ' ἐπίζηλο στόχον τὴ διεκδικητικὴ ἀναίδειαν, τὸ νὰ διεκδικούμε δηλαδὴ συμμετοχὴν σὲ κορυφαία πνευματικὴ σύμπηξιν (συμβατικὰ ὅλ' αὐτὰ) ὄχι μὲ τὸ νὰ προσθέτουμε ἄσκησιν σὲ ἄσκησιν ἐμᾶς αὐτοῦς, μὰ... «ἀνεβάζοντας τὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ» [μέ... λιμπελοῦλλες καὶ ψάρια πού... «σεριανοῦν θλιβερὰ τριγύρω τῆς... Κύπρου» — Ρίτσος] ἢ ἀμύνοντας «τὸ ψωμί καὶ τὴ λευτεριά του!» Ὀυσιαζόμενοι ἀλτροῦστικά παναπεῖ, καθὼς ἡ... ἄτιμὴ ἐξουσία μᾶς ἀναγκάζει βάναισα καὶ ταπεινωτικὰ νά... ντυνόμαστε γούνα καὶ βελουδομέταξο ἢ νά... εἰσπράττουμε τὰ διακόσια κάθε εἰκοσιπέντε τοῦ μηνοῦ...

3) Τέλος, ἐπειδὴ ὁ ἀξιότιμος ἐπιστολόγραφος σας κ. Νόνικας στὴ φράσι τοῦ «ἔχουμε χρέος νὰ πληροφορήσουμε τὸν κόσμο γύρω ἀπὸ ὁρισμένους βασικεῖς ἀλήθειες» χρησιμοποιεῖ πληθυντικόν, ἔτσι ποὺ ἡ ταπεινότης μου (ἔστω καί... κοσκινοῦ βάζοντας τὸν ἄνδρα τῆς μετὸς πραγματευτάδες...) νὰ τρέμω μὴ, ἀνεπαρκῆς, θεωρηθῶ προσφερόμενος νά... πληροφορήσω τὸν κόσμο, αἰσθάνομαι ὑποχρεωμένος νὰ υπογραμμίσω τόσο τὴν ἀδυναμία μου γιὰ παρόμοιο ἐγχείρημα ὅσο καὶ τὴν ἀντίληψί μου πῶς ἡ πληροφόρησις εἶναι τελειῶς προσωπικὴ ὑπόθεσις. Ἔτσι, μὲ συνείδησιν τῆς ἀδυναμίας μου νὰ καλύψω τὴ δική μου, δεδομένη, ὑστέρησιν-ἀνεπάρκεια, δὲν θὰ ἤμουν, βεβαίως, αὐτὸς ποὺ θὰ προσέφερετο εἰς κάλυψιν τῆς τυχόν ὑστέρησης-ἀνεπάρκειας τρίτων! Πολὺ περισσότερο ποὺ ἡ τελευταία συνιστᾷ αὐστηρὰ ξένο πρόβλημα, τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ὁποίου ἡ ταπεινότης μου θεωρῶ ἀνέφικτη ὅσον ὁ ἄνθρωπος θ' ἀλλοτριώνεται τῆς εὐθύνης του γι' αὐτήν (ἐπίλυσιν) — ὅσον δηλαδὴ ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν τελευταία θὰ μετατίθεται σὲ ξένους ὧμους ἢ θ' ἀναλαμβάνεται ἀπὸ αὐτόκλητους λύτες!..

Τὴ ἐξαίρεσί ἐμοῦ, συνεπῶς, κ. διευθυντά — δουλειά μου εἶναι ἡ τύφλα μου, ὄχι ἡ πληροφόρησις τοῦ κόσμου...

Μὲ πολλὴ τιμὴν
Δεινίας Δικαῖος

Στή χώρα με τὰ ξεχαρβαλωμένα παπούτσια

Περίμενα τὸ Δούναβη γαλάζιο. "Ετσι μ' εἶχε διδάξει ἡ κλασσικὴ μουσικὴ. "Όταν τὸν εἶδα, τῆς εἶπα: «Εἶσαι ψεύτρα». Ἦταν ἓνα λασποπόταμο μ' ἓνα καφὲ γλυκὸ νερό. Δίπλα ἀπὸ τὸ καράβι μικρὰ Ρουμανόπουλα κολυμποῦσαν. "Αλλά ψάρευαν στὸ νερὸ ποὺ ἐμεῖς μολύναμε μετὰ τὰ λάδια τῆς μηχανῆς. Κάποιες γυναῖκες ἔπλεναν τὰ πιάτα καὶ τὰ ρούχα τους στὴν ὄχθη δίπλα στὶς ἄλλες ποὺ ἔχυναν τὰ ἀπόνερα... «Αὐτὸ τὸ ποτάμι εἶναι πολὺ καταδεχτικὸ», σκέφτηκα.

Πηγαίναμε νὰ φορτώσουμε ξύλα. Καθαρίσαμε τ' ἀμπάρια. Ἡ ὑγρασία εἶχε ἰδρώσει τὸ καράβι. Τὰ κουνούπια ἔπιαναν τὸ φῶς ἀπὸ τὶς λάμπες. Ξημέρωσε. Ἦρθαν οἱ ἐργάτες. Ἀνέβηκα στὴ γέφυρα. Ἐπρεπε νὰ μετρώ τὶς παρτίδες τὰ ξύλα. Ἀντὶ νὰ σημειώνω τὶς παλέττες, ἔγραφα στὸ μυαλό μου εἰκόνες.

Ἡ δουλειὰ ἦταν σκληρὴ. Ἦθελε μπράτσα νὰ κομαντάρεις τοὺς κορμούς. Οἱ ἐργάτες ἦταν πενηντάρηδες. Τὰ παντελόνια τους ἦταν φαρδιά σὰ νὰ μὴν ἦταν δικά τους, φθαρμένα τόσο ποὺ εἶχαν τὴν ἀφή μεταξωτοῦ. Στρῶσεις τὰ μπαλῶματα. Οἱ μπλούζες τους ἔμοιαζαν μετὰ σάβανα. Τὰ παπούτσια τους... κάρφωνα τὰ μάτια μου πάνω τους προσπαθώντας νὰ πιστέψω. "Όχι, σίγουρα δὲν ἔβλεπα σινεμά. Δὲν ἦταν ταινία τοῦ Σαρλώ. Γιατὶ ὅμως φόραγαν τὰ ἴδια περίπου παπούτσια;

"Ετσι μεγάλα, φουσκωμένα, μετὰ τὰ κορδόνια κομμένα καὶ ἀνοιχτὰ μπροστά, τελείως ἀνοιχτὰ, νὰ φαίνονται οἱ πρόκες ποὺ χώρισαν ἀπὸ τὴ σόλα καὶ ἔμειναν μετέωρες σὰ δόντια σὲ στόμα ἀνοιχτὸ καρχαρία.

Τὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ ποδιοῦ ἔκανε ντόλτσε βίτα μέσα ἀπ' τὴν τρυπημένη κάλτσα.

"Εκανε κρύο, καὶ ἄς ἦταν καλοκαίρι. Ἡ ὑγρασία κόλλαγε πάνω σου σὰ θάνατος. Ἐβρεχε. Τόσο δυνατὰ, ποὺ ἦταν σὰ νὰ μᾶς ἔδερνε ἢ βροχὴ. Τὰ ξύλα γλυστροῦσαν ἐπικίνδυνα. Οἱ ἐργάτες δὲν εἶχαν ἀδιάβρο-

χα. Ἀδιάβροχα! Χῶναν τὰ πόδια τους μετὰ τὰ ξεχαρβαλωμένα παπούτσια ἀνάμεσα στὰ κενὰ, πάλαιαν μ' ὅλο τὸ βρεγμένο εἶναι τους νὰ βάλουν τὶς ὀξυὲς τῆς μίας πάνω στὴν ἄλλη. Πολέμαγαν μ' ἀδύνατα μπράτσα — μοχλοὺς νὰ κουνήσουν τοὺς τόνους. Καὶ γλύστραγαν καὶ ἡ βροχὴ τοὺς ἔδερνε, σὰ νὰ ἦταν σκλάβοι σὲ ρωμαϊκὴ γαλέρα, καὶ τὸ νερὸ χωνόταν ὑποῦλα μέσα ἀπ' τὰ ξεχαρβαλωμένα τους παπούτσια καὶ ἔλουζε τὰ δάχτυλα, τὰ ἔκανε πιὸ ξύλα ἀπὸ τὰ ξύλα.

Ὁ καπετάνιος τοὺς ἔδωσε μουσαμὰ νὰ σκεπαστοῦν. Δὲν ὑπῆρχε τίποτ' ἄλλο στὸ καράβι. Ἐγινε Θεὸς τους.

Σήμανε ὥρα γιὰ φαί. Τρώγαμε δίπλα στὴν τραπεζαρία μας. Κάθε Πέμπτη εἶχαμε μακαρόνια μετὰ σάλτσα, κρέας ψητὸ καὶ σαλάτες καὶ ὀρντέβρ καὶ μύρα. Στὸ τέλος εἶχαμε καὶ γλυκὸ ἢ φρούτο. Ἐκεῖνοι τρῶγαν κρεμμύδι μετὰ χοιρινὸ λίπος καὶ ἓνα ψωμί μαῦρο καὶ σκληρὸ σὰ λιγνίτη.

Ἡ μυρωδιὰ τοῦ κρεμμυδιοῦ ἀναμιγμένη μετὰ τὸ λίπος σου ἔφερνε ἀναγούλα. Ξέρασα. Ἡ συνειδήσή μου φαίνεται κατοικεῖ στὸ στομάχι. Δὲν γινόταν νὰ τρώω ἐγὼ μακαρονάδα καὶ καταφι καὶ οἱ ἄλλοι...

Τὸ βράδυ εἶχαμε ἐξοδο. Δείξαμε τὰ διαβατήρια στοὺς στρατιῶτες ποὺ ἦταν δίπλα στὸ πλοῖο. Μᾶς ἄφησαν νὰ προχωρήσουμε 500 μέτρα. Ἐπειτα ξανακτύταξαν τὰ διαβατήρια ἄλλοι. Περπατήσαμε καμμιὰ τριακοσίαιριά βήματα. Φτάσαμε στὴν πύλη τοῦ λιμανιοῦ. Πέρασαμε καὶ ἀπὸ τρίτο ἔλεγχο, γιὰ νὰ πάρουμε τὸ πάσσο. Δηλώσαμε πόσα λεφτὰ εἶχαμε πάνω μας. "Όταν θὰ γυρίζαμε, θὰ τοὺς λέγαμε πόσα χαλάσαμε.

«Παιδιά», εἶπε ὁ καπετάνιος, «μετὰ τὶς δώδεκα τὸ βράδυ ἔχει πρόστιμο τριανταπέντε δολλάρια γιὰ τὸν καθένα»!

Τὸ πλήρωμα σκόρπισε. Θὰ πήγαιναν μετὰ γυναῖκες νὰ γλεντήσουν. Εἶναι φτηνὲς οἱ γυναῖκες σὲ τοῦτη τὴ χώρα. Μ' ἓνα καλόν, μετὰ μοσχοσάπουνα, μ' ἓνα πακέττο δυτικὰ τσιγάρα μπορεῖς νάχεις ὅποια θέλεις. Μικρὴ ἢ μεγάλῃ, παντρεμένη ἢ ἐλεύθερη.

Καλύτερα οί παντρεμένες βέβαια. "Εχουν σπίτι κι άφου οί άντρες τους βγαίνουν από την πίσω πόρτα μόνοι τους... Είναι βλέπεις τὸ ὅτι εἴμαστε «δυτικοί». Κάτι καλὸ θ' ἀφήσουμε, σοὺ λένε. Θὰ 'χουμε κέρδος.

Πῆγα σ' ἓνα «σινεμᾶ». Εἶχε ἓνα πολεμικὸ τοῦ 40. "Εδειχνε τοὺς Ρώσους νὰ νικοῦν τοὺς Γερμανοὺς. Βγῆκα. Πέταξα τὴ γόπα τοῦ Marlboro στὸ δρόμο. Σὲ λίγο ἓνα χαμίνι πέντε-ἕξι χρονῶν, πού μὲ παρακολουθοῦσε, ὄρμησε νὰ τὴν πάρει καὶ τράβηξε μὲ ἀγαλλίαση τὴν τελευταία ρουφηξιά!

Περπατώντας νὰ φτάσω στὴ στάση ἐνὸς λεωφορείου πού κινιόταν μὲ γκάζι, σταμάτησα στὴ βιτρίνα ἐνὸς κρεοπωλείου. "Ηταν γεμᾶτο ἀπὸ κάθε λογῆς κρέατα. "Ηταν ἀσφυκτικά γεμᾶτο... μὲ ζωγραφιῆς κόκκινου λαχταριστοῦ κρέατος πᾶνω σὲ ἄσπρο χαρτόνι!

Μιά νεαρὴ μητέρα πέρασε ἀπὸ δίπλα μου. "Εκείνη τὴ στιγμή ἔβγαλα μιὰ τσίχλα γιὰ τὸ στόμα μου. Τὸ παιδί της μὲ κύτταζε μὲ μάτια στυλωμένα στὴν τσίχλα. Παρακολουθοῦσε μὲ δέος ἱερῆς μυσταγωγίας.

Τὸ ξετύλιγμά της, τὸ πέταγμα τοῦ χρωματιστοῦ χαρτιοῦ, καί... ἡ μεγάλῃ στιγμή εἶχε φτάσει. "Ανάσαινε γρήγορα, ἄνοιξε τὰ μάτια του διάπλατα. Θὰ 'τρωγα τὴν τσίχλα! Τὸ βλέμμα του, σάν ἄλλο βλέμμα Μεδουσας, πέτρωσε τὸ χέρι μου. Τοῦ 'δωσα ὅλες τίς τσίχλες. "Η μητέρα του ξαφνιαστικὴ μὲ τὸ «ἀκριβό» μου δῶρο! Μ' εὐχαρίστησε κι ἔσπευσε νὰ φύγει γρήγορα, μήπως μετανιώσω καὶ τὸ ζητήσω πίσω. Τὸ

μικρὸ ἔχωσε μὲ βουλιμία τὴν τσίχλα στὸ στόμα του. Σίγουρα ἔτρωγε παντεσπάνι!

Τὴν ἄλλῃ μέρα ἓνας ἐργάτης μὲ πλησίασε στὸ πλοῖο. Μὲ ἰκέτεψε νὰ τοῦ δώσω ἓνα πακέτο τσιγάρα. Εἶχε ἄρρωστο τὸ παιδί του κι ἤθελε νοσοκομεῖο, ἐγχείρηση. «Θὰ πεθάνει, δὲ θὰ τὸ προσέξουν οἱ γιατροί, ἂν δὲν τοὺς δώσω δυτικὰ τσιγάρα», μοῦ εἶπε.

Σ' αὐτὴ τὴ χώρα δὲν ἦταν ξεχαρβαλωμένα μόνο τὰ παπούτσια· ἦταν κι οἱ συνειδήσεις.

Μείναμε τριάντα μέρες στὸ Γαλάτσι. Τὰ λεφτὰ δὲ μᾶς ἔλειψαν. Πουλοῦσαμε 1.500 λεί τὸ κάθε τζὴν παντελόνι στὴ «μαύρη». "Ο ἐργάτης ἔπαιρνε 2.500 λεί τὸ μῆνα.

Οἱ δεξαμενὲς μὲ τὸ νερὸ ἄδειασαν. Χρειαζόμασταν καινούργιο. "Ο πράκτοράς μας ἔφερε "aqua Dunavea", νερὸ ἀπ' τὸ Δούναβη. Κανεῖς δὲν τόπινε.

Σηκώσαμε ἄγκυρα μία-δύο μέρες μετὰ. "Εκείνη τὴν ὥρα οἱ ἐργάτες ἔτρωγαν τὸ λίπος μὲ τὸ κρεμμύδι. "Ενας γέροντας κουτσὸς μάζευε τὰ σκουπίδια ἀπ' τὴν ξύλινη προβλήτα, ἐνῶ τὰ κουνούπια τοῦ κένταγαν τὰ χέρια καὶ τὸ πρόσωπο. Δυὸ στρατιῶτες παραπέρα ἄλλαζαν βάρδια μὲ τοὺς ἀντικαταστάτες τους.

Οἱ προπέλλες μας ἀνακάτεψαν τὴ λάσπη μὲ τὸ νερὸ καὶ τ' ἀπόβλητα τοῦ «γαλάζιου» Δούναβη. Φύγαμε ἀπ' τὴ χώρα μὲ τὰ ξεχαρβαλωμένα παπούτσια.

"Ηταν Πέμπτη. Εἶχαμε μακαρονάδα καὶ κρέας ψητὸ καί...

ΣΩΤΗΡΗΣ Δ. ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

"Ερωτας χειμερινὸς

*Τ' ἀποτυπώματα τῶν ἡχων τῆς ἀγάπης
δραπετεύουν στὴ χώρα τῶν ὀνείρων.*

*Οἱ βουβοὶ ρυθμοὶ τῆς
εὐαίνουν μέσα μου τὴν παρουσία της.*

*Μιά ἀχνόθωρη χαρὰ
νοτίζει τὴν ψυχὴ μου.
Μέσα μου τραγουδάει ἡ ἀγάπη.*

...

*Τὸ δέντρο τῆς ζωῆς μαράθηκε
ἀπὸ τὴν ἀλμύρα τῶν δακρύων,
κι ἡ νύχτα μὲ τὸ μαντί της
σκεπάζει σιγὰ-σιγὰ τὰ μάτια...*

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Καθηγ. Χ. ΝΤΟΥΜΑΣ: Συνέντευξη για τὴ Σαντορίνη

Ἡ καταστροφή καὶ ἡ ἐξαφάνισι τοῦ πανάρχαιου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ φαίνεται ὡς πρῶτο μέλημα τοῦ ἀπ' τὰ παρασκήνια κατευθύνοντος τὶς μοῖρες τῶν λαῶν ἐξουσιασμοῦ. Τὸ λέμε καὶ θὰ τὸ ξαναλέμε, ἕως ὅτου θὰ ἔχουμε φωνή, ὅτι: ὑπάρχει κάποιον εὐρύτερον σχέδιο παρα-επιστημονικὸ καὶ παρα-πολιτικόν, ποὺ ἀποβλέπει σὲ διαδοχικὰ στάδια στὴ συρρίκνωσι ἢ μείωσι τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκουμενικοῦ πρότυπου μέχρις ἐξαφανίσεως. Αὐτὸ ἐκφράζεται:

- (α) διὰ τῆς ἐμπορευματοποιήσεως τῶν ἱερῶν μας χώρων (τουρισμός),
- (β) διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων, καὶ μάλιστα ἐκείνων τῶν στοιχείων ποὺ ἀνατρέπουν καὶ γιὰ τὸν πλέον ἀδαῆ τὴν πλαστογραφημένη ἀπ' τοὺς ἐξουσιαστὲς ἱστορία,
- (γ) διὰ τῆς συκοφαντήσεως τοῦ πανάρχαιου πολιτισμοῦ, τοῦ ἀναφερομένου ὡς Μυθολογία (!) μὲ ἐκδόσεις πολυτελεῖς ποὺ ὁμιλοῦν γιὰ θεοὺς μέθυσους, πόρνους κλπ. (πρόσφατα μιὰ τέτοια ἐκδοσι πολυτελεστάτη ἐδόθη στὴν κυκλοφορία μὲ πανηγυρικὰ ἐγκαίνια),
- (δ) διὰ τῆς μέχρι σήμερα, τέλη δηλαδὴ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, σιωπῆς τῆς ἐκ-

Ἰουλιανός

Στὰ φθέγματα τῆς Πυθίας ἔμαθα τὴν ἀλήθεια. Τὰ μυστικά τῆς μαντικῆς δάφνης. Τῶν νεφοσκεπῶν Δελφῶν μπριλλάντια καὶ πετράδια τοῦ Παρνασισμοῦ, πικρά κι ἀληθινά, ὅπως τάχε δώσει κάποτε καὶ στὸν Γυιὸ τοῦ Ἥλιου. Δὲν εἴμαστε τόσο μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀρχαιότητα, ὥστε ὁ σεβασμὸς ποὺ ἀρμόζει στοὺς παλιοὺς θεοὺς νὰ μπορεῖ νὰ παραλειφθεῖ. Ἡ βαρβαρότητα δὲν ἐπικρατεῖ ὁλότελα στὴν ἐποχὴ τῶν μηχανῶν. Φορᾶμε ἀκόμη τῶν Καισάρων τὴν προφύρα.

Τὸ πρόσωπο εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς ψυχῆς. Ὅσο κι ἂν θέλουμε, δὲν μπορεῖ νὰ κρύψει τὴν πραγματικότητα, τὴν κακία μας ἢ τὴν εὐαισθησία μας ἢ ὅ,τι ἄλλο. Δὲν ἀρρωσταίνεις ἀπὸ τὴ γνώση, μὰ ἀπὸ τὴν ἀγνώσια ἢ τὴν ἀπομόνωση, ἐξαιτίας τοῦ φόβου ἢ τῶν περιστάσεων ἢ καὶ τῶν δύο μαζί.

Οἱ Νεοἕλληνες εἶναι φοβερὰ ὑποβιβασμένοι, καὶ οἱ Ἕλληνίδες ἀλήθεια τί μυαλὸ μπορεῖ νὰ ἔχουν; Κι ὅμως ἀναπνέουμε τὸν ἴδιον ἀέρα μὲ τοὺς προγόνους μας, ζοῦμε κάτω ἀπ' τὸν ἴδιον καταγάλανον οὐρανόν. Στὶς ξεχωριστὲς φύσεις αὐτὸ θὰ ἀρκοῦσε καὶ στὶς προικισμένες ὑπόσχεται πολλὰ. Γιατί, ἀκόμα καὶ σήμερα, γιὰ νὰ καταξιωθεῖ κανεὶς ἀναντίρρητα ψηλὰ στὴ μνήμη τῶν συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ἢ ζωὴ ζητᾷ ἀπὸ ἓναν ἄντρα νὰ εἶναι κύριος καὶ ἀπὸ μιὰ γυναῖκα νὰ εἶναι ἀπλῆ.

Καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ λέω, ξέροντας πὼς μπορεῖτε νὰ φωνάζετε μὲ στεντόρεια φωνή: «Παραβάτη»!

Ἦθων Μ. Δέφνερ

κλησίας για την ύβρι την οποία ξεστόμισαν κάποτε οί ταγοί της κατά τών Ἑλλήνων, ὡς εἰδωλολατρῶν,

- (ε) διὰ τῆς σατανικῆς ὄντως προσπάθειας νὰ ἐξαφανίσουν τὴν γλῶσσα, ποὺ τοὺς διέφυγε ἀπὸ τὰ δόκανα καὶ τὶς παγίδες ποὺ ἔστησαν καὶ συνεχῶς στήνουν (μονοτονικὸ - ἀτονικὸ - λατινογραφὴ κ.ἄ.). [Καὶ ἅς μὴν ἰσχυρισθοῦν «κάποιοι» ὅτι τὴν διέσωσαν, διότι μόνο ἡ ἀνάγκη τοὺς τὸ ἐπέβαλε. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ συνεχίζεται μὲ τὴν ἴδια ἔνταση. Τὸ θέμα βέβαια δὲν εἶναι ἡ δημοτικὴ ἀλλὰ ἡ ἐξαφάνισι τῆς ἴδιας τῆς γλώσσας. Τίποτε ἄλλο].

Καὶ γιὰ τὴν ἐξαφάνισι αὐτὴ πολλὰ γίνονται καὶ θὰ γίνονται. "Ἀς ρίξουμε καὶ ἐδῶ μιὰ σύντομη ματιά:

- (α) Ἡ ἀπειλὴ γενικώτερα τῆς Τουρκίας. "Ἐνα πολιτικὸ χαρτὶ ποὺ παίζεται αἰῶνες τώρα μὲ σεσημασμένους γνωστοὺς χαρτοκλέφτες ποὺ ἔχουν σημαδέψει ὅλες τὶς τράπουλες. ("Ὅποια κι ἂν ἀνοίξουμε, εἶναι σημαδεμένη). Αὐτὴ τὴν ἀπειλὴ πρέπει νὰ μπορέσουμε νὰ τὴν κάνουμε δίκοπη — τίποτε ἄλλο. Ἡ γενικὴ πάντως πορεία τῶν ἐξουσιαστῶν ἀρχίζει νὰ μπαίνει στὸν κατήφορο: οἱ λαοί, εἶναι ἀστεῖο αὐτό, ἀρχίζουν νὰ ξυπνοῦν χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν. "Ἀς μὴν προφτάσῃ κανεὶς νὰ πῇ γιὰ ποῦ θὰ τραβήξουν, γιὰτὶ αὐτὸ δὲν ἔχει ἀκόμῃ φανεῖ, πάντως αὐτὸ τὸ ξύπνημα, ποὺ μᾶς τὸ δείχνει ἡ ἐντονώτατῃ ἀναζήτησι, εἶναι ἡ ἀρχή. Οἱ ἐξουσιαστὲς τὸ ξέρουν, ἀλλὰ τὶ νὰ κάνουν... Πόλεμο; Τότε θὰ χαθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι!..
- (β) Τὸ Κυπριακὸ (ἢ μάχη γιὰ τὸν ἔλεγχο τοῦ ἀεροπλανοφόρου τῆς μεσογειακῆς πολιτικῆς, μιᾶς μερίδας σημαντικῆς στὸ παιχνίδι τοῦ ἐξουσιασμοῦ) θὰ συνεχίσῃ νὰ μᾶς ταλαίπωρῇ ἢ θὰ πάρῃ ἐξ ἀνάγκης κάποια μορφή συμβιβασμοῦ (Ρήγκαν-Γκορμπατσῶφ).
- (γ) Τὸ ἄθλιο κατασκευάσμα τῶν ἐξελληνισθέντων Σλαύων τῆς Γιουγκοσλαβίας, ποὺ, ἀφοῦ μαζεύτηκαν σὲ μιὰ ἄλλῃ ἐλληνικῇ περιοχῇ, ὅπως αὐτὴ τῆς λεγομένης δημοκρατίας τῶν Σκοπίων, ἀπειλοῦν σὰν τὴν «πομπὴ ποὺ ἔκατσε στὸ δρόμο καὶ πομπεύει τοὺς διαβάτες». "Ἀς μᾶς τοὺς στείλουν νὰ ἀποτελειώσουν τὰ ἐλληνικά τους.
- (δ) Τὸ παιχνίδι τοῦ ἀριστεροῦ καὶ δεξιοῦ. "Ὡς πότε τέλος πάντων θὰ βυζαίνουμε δάκτυλο. "Ἀν ἔχουμε λύσεις γιὰ τὰ ἐλληνικά μας προβλήματα, χρειάζονται νὰ τοὺς βάλουμε ταμπέλλες; Ἐὰν τὰ προβλήματα ποὺ ἐμφανίζονται ὡς πολιτικὰ ἢ οἰκονομικὰ ἢ ἐκπαιδευτικὰ ἢ υἰείας κλπ. ἔχουν σὰν ἀντικειμενικὸ τοὺς στόχο τὴν ἐλληνικότητα, ποὺ ἔχει **χαρακτῆρα οἰκουμενικόν, δηλαδὴ στρέφεται πρὸς ὅλους τοὺς λαοὺς, καὶ ἀκόμῃ ἐπιδιώκει μὲ διαδικασίες τὴν ἀνοδο σ' ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς τῶν ἀριστῶν καὶ ἀξίων**, καὶ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε **χαμπάρι**, δηλαδὴ κοιμώμαστε μὲ τὰ τσαρούχια, τότε εἴμαστε ἄξιοι τῆς ξεφτίλας ποὺ μᾶς δέρνει...

Αὐτὰ τὰ γράφω ἐξ ἀφορμῆς ἑνὸς ἄρθρου μὲ μορφὴ συνεντευξέως ποὺ ἔδωσε ὁ ἀρχαιολόγος κ. Χ. Ντούμας στὴν κ. "Αννα Χατζηγιαννάκη καὶ δημοσίευσε ὁ «Ἑλεῦθερος Τύπος». Μὴ βιαστεῖς, φίλε, νὰ βάλῃς ταμπέλλα.

Συγκεντρώσου καὶ διάβασε μὲ προσοχή:

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

« Πιστεύω ότι ο χώρος της Σαντορίνης εκπροσωπεί έναν από τους τρεις μεγάλους σταθμούς της πολιτιστικής ιστορίας του τόπου μας... Συγκεκριμένα στο άκρωτήρι της Θήρας αποκαλύπτεται μια μεγάλη πόλη, που σκεπάστηκε από ήφαιστειακό ύλικό γύρω στα 1.500 π.Χ. Όσο για την σημασία του τοπίου όπου επενέβη ο έκσκαφέας, είναι ή εξέχης: Το συγκεκριμένο τοπίο έχει μεγάλη ιστορική σημασία, γιατί είναι ο φυσικός άριστερός λιμενοβραχίονας του προϊστορικού λιμανιού. Εικονίζεται σε μια από τις τοιχογραφίες που βρήκαμε στις ανασκαφές. Πράγμα που σημαίνει πως ή συγκεκριμένη τοιχογραφία αποτελεί έναν από αρχαιότερους χάρτες της Ευρώπης, ίσως και του κόσμου... 'Η άνησυχία μου για την τύχη των αρχαιολογικών χώρων γίνεται όλο και μεγαλύτερη... ή πολιτεία προετοιμάζει το έδαφος για τέτοιες παρανομίες... 'Ομολογώ -έτσι αρχίζει ο αρχαιολόγος— ότι δεν μπορώ να μαντέψω πώς λειτουργεί το μυαλό των ανθρώπων... Οί ψαράδες ενδιαφέρονται για ένα λιμανάκι 50 μέτρων πιο έδω ή πιο εκεί, δεν έχει σημασία γι' αυτούς...».

Πώς να μαντέψη ο αρχαιολόγος μας τι σατανάδες κρύβονται μέσα στα μυαλά των ανθρώπων; Οί βάρβαροι δεν εισβάλλουν, κ. Χατζηγιαννάκη, τώρα στη Σαντορίνη, έχουν εισβάλει από καιρό και μās άλωνίζουν, χωρίς να μπορούμε να οργανώσουμε κάποια άμυνα. Ξέφραγο άμπέλι ή 'Ελλάς. Χρειάζεται, αν τίποτε άλλο δεν μπορούμε να κάνουμε, να μπηξουμε τις φωνές: «'Εξω άπ' τ' άμπέλι!»... Πλησιάζει πάλι το καλοκαίρι με έκλογές και φωτιές! Τά ναρκωτικά κάνουν θραύση. 'Η πορνεία άρσενικών και θηλυκών έγινε μάστιγα. Τά παιδιά κινδυνεύουν. — Καί έμεις; έμεις τι κάνουμε; — ... Καλά, εύχαριστώ!

Ήλίας Α. Τσατσόμοιρος

Κ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Σύντομες ματιές στη σύγχρονη ελληνική ποίηση

(Ένα σχόλιο στα «ΝΕΑ» για την κ. Κική Δημουλά)

'Η άπορία μου συνίσταται στο αναπάντητο έρώτημα: "Αν ή κ. Κ. Δημουλά είναι όντως «μεγάλη ποιήτρια» [όπως όρκίζεται ό κ. Κ. Σταματίου, ό όποιος όχι μόνον διατυμπανίζει την πίστι του διθυραμβικά, μά και τοποθετεί με προτεραιότητα τη μεγαλωσύνη της (της κ. Δημουλά) έναντι του κ. Βρεττάκου — αυτός άπλώς «έρχεται κάθε τόσο με μιá πνοή άγέρα άπ' τον Ταΰγετό του και καθαρίζει την ψυχή» του κ. Σταματίου...], τι είναι αυτό που την καθερώνει τέτοια — την κ. Δημουλά: τό γούστο του συντάκτου ή ή έρευνητική ανάλυσις και μελέτη (έπι) του λόγου της; Του λόγου πάει να είπει μιās ποιήτριας, που ό ίδιος ό συντάκτης όμολογεί «σχεδόν σπανιογράφον — έπτά συλλογές (συνήθως όλιγοσέλιδες) μέσα σε τριαντάεξι χρόνια», τά ίδια του λόγια. Τό φαντάζεστε; Μεγαλωσύνη μέ... έπτά πλακέττες, μέ χίλιες λέξεις; Τί κούμαρα πουλάς στον 'Ελληνικό λαό, κ. δημοσιογράφε; Για κούμαρα σε πληρώνει ό εκδότης σου;

Τέλος πάντων... "Αν λοιπόν πρόκειται για τὸ πρῶτο, γιὰ τὸ γοῦστο τοῦ κ. Σταματίου (στὴν ἐποχὴ μας ἀπόλυτα... σεβαστό!), μπορούμε νὰ ἐλπίζουμε πὼς τούτη ἡ πατρίδα δὲν πέθανε **ἀκόμα!** "Αν ὅμως πρόκειται γιὰ τὴ δεύτερη, ἂν δηλαδὴ αὐτὸ τὸ συγκεκριμένο... «σημείωμα» περνάει στὴν **συνείδησιν τοῦ Τύπου** (ἐκδοσης-σύνταξης) ἐπαρκὲς ὑποκατάστατον τῆς ἐρευνητικῆς ἀναλυτικῆς μελέτης, μᾶλλον νομιμοποιούμεθα καταγγέλλοντες τὴ δημοσιογραφίαν

ἐλαφρότητα - ἀνευθυνότητα - σκοτεινότητα ποὺ **μαζοποιεῖ, λοβοτομεῖ κι ἀποβλακώνει** τὸν "Ἕλληνα μὲ τὸ νὰ τοῦ πασσάρει **μεγαλωσύνη** τὶς «*χαμομηλιῶν ἀναπνοὲς κλεφτοφάναρες*»... Ποὺ φέρνει τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ στὴν πλήρη ἀδιαφορίαν, ἀπομάκρυνσι, ἀλλοτρίωσι — στὴν ἀπόλυτη δυσπιστία-καχυποψία ἔναντι **ἀρχῶν καὶ φορέων!**

"Οτι μιὰ ἐφημερίδα σημαντικώτατου κυκλοφοριακοῦ εὔρους (στὰ μέτρα μας) [ὑπαινίσσομαι ὅσα φέρουν ὑποχρεούμενη καὶ ὑποχρεώνουσα τὴν **ἐκδοτικὴ ἀποκλειστικὰ** σοβαρότητα - δὲν βλέπω ἄλλη στὸ χῶρον τοῦ Τύπου...] δὲν μπορεί νὰ ὑπάρχει ὑπονομευτικὴ-διαβρωτικὴ μιᾶς ἔτσι κι ἄλλιῶς «**κουρασμένης**» φυλῆς! Γιατί ἀκριβῶς αὐτὸ κάνει (ὑπονομεύει-διαβιβρώσκει), ὅταν ἀναφερόμενη στὸ **λόγον** (ἐκφρασι διανοημάτων, στοιχειολογίαν, μεθοδολογίαν, γραμματείαν ἐνὸς λαοῦ) περνᾷ στὶς σελίδες τῆς

ὄχι **λόγον** μὰ «δόξεις», «ἐτσιμουγουσταρεισμούς», ποὺ φέρουν (ἔφεραν...) τὴ **ράτσα** σὲ βαθμὸν **τέτοιας αὐτοπεριφρόνησης**, ὥστε νὰ μὴ φιλοδοξεῖ ἢ ἐλπίζει τίποτε περισσότερον ἀπ' ὅ,τι 'φά, ὅ,τι πιεῖ κι ὅ,τι ἀρπάζει ὁ... βόλος τῆς!...

...

"Οχι ἄλλα **ἔτσι!** Θὰ συνεχίσουμε ἄλλως - ἀκριβῶς μὲ τὰ **ἴδια λόγια** τῆς ἴδιας **μανδᾶμ Μούσας**, δῆτε:

Γλωσσοπλασία... κλεφτοφάνاره (μηχανηάμλετ, ποὺ λένε)

Τοῦ Βουκρατικοῦ (τῆς ἁγίας Καραντώνειας ἐποχῆς) ληφθέντος **οἰκογενειακῶς**, ἐγγράφουμε ὑποθήκην γιὰ τὸ "Ἀλεφ τοιοῦτον - ὅσα μὲ «μαῦρα» στὸ ποίημα ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι στίχοι καὶ λέξεις **ἀπὸ ποιήματα τῆς κ. Κικῆς Δημουλᾶ**, ποὺ παραθέτει στὸ «σημείωμά» του («τὰ Νέα» 21.1.89) ὁ κ. Κ. Σταματίου (*).

Χαῖρε ποτέ, λοιπόν ἡ μεγάλη μας ποίησι
μοῦσα μὲ μούσι
μπανάνα λακουβομάγουλη καὶ μὶς Μύσταξ
τσιμπούσια ἥρωικὰ κι ἀλησμόνητα
κίτς κίτς ὦ καρδιά μου.
Σὲ ὕπτιους ἀστραγάλους
νὰ σοῦ ἀνάβουνε τὰ λαμπάκια
χαμογελοῦτε λοξὰ πᾶσαι αἱ βραβευτότητες
καθῶς
ἀφαλοὶ ἀμφιδέξιοι πέρδονται ἐγκαρσίως
— λὲς κι ἀμολᾶνε
«χαμομηλιῶν ἀναπνοὲς κλεφτοφάναρες».

ὦ, σὺ
 ἢ κοινοκτῆμων τῆς παλίσροιας
 καὶ τῶν περιβολιῶν
 ποὺ ἀπροσδοκίες κι ἀκυμαντότητα
 σὲ χτενίζουν φαλακρὴ τραγουδίστρια
 ταβάνι δραπετευθεὶς τοῦ πατώματος, σγοῦμπον,
 μία σὺν μία οἱ βολές
 — ἄς μὴν ἔκανες φάουλ στὸν Σκορπολίθρα,
 χαλασιά σου.

Στὴν τελετὴ ἀπονομῆς ἀπωλειῶν
 πρῶτο βραβεῖο «ἀναγνώστης ὁ Ἑλληνας»,
 καθῶς
 στὸ χεῖλος τῆς θεᾶς
 πίσω ἀπ' τὸν θάμνο τὸν περιμένει
 μὲ ἀνοιχτὴ στομάρα νὰ τὸν θάψει ἢ προσαρμογὴ του
 (τὸν προσάρμοσαν ἄλλοι, μανδάμ,
 μὴ δαπανᾷσθε ὑμεῖς
 κοτζᾶμ γενικὴ κληρονόμος πορσελάνης).

Ἰδιοκτησία πορσελάνης, λοιπόν.
 Ὅμιχλη νὰ ἐρμηνεύεται.
 Γιὰ μένα εἶναι κόχλασμα ὑπόγειο
 ἀπὸ ἱαματικὲς ψυχές
 — κίτς κίτς καρδιά μου, ἔσεῖς,
 δις φορές.

Σώσαμε τὴν Ἑλλάς μὲ κουρδιστὰ πορτοκάλια
 καὶ τρία κλίκ ἀριστερά, κλάψτε καθέτως,
 ὅσα πνευματικὰ ἐπίπεδα μπορέσαμε .
 σ' ἀνεβάσαμε, Ἑλληνας,
 καὶ σὺ νὰ σπαράξεις, «Βοήθεια οἱ εὐεργέτες...»
 — ὦ τῆς ἀγνωμοσύνης ψυχὲς ἱαματικὲς,
 ὦ τῆς ἀχαριστίας τὸ κάγκελο.

Ὅμως ἰδοὺ ἐγώ
 «Γιόμισα ἀγάπη
 γιόμισα εὐλάβεια
 γιόμισα ἄνθρωπο»
 — λάθος, ἀπὸ ἄλλο ἀνέκδοτο τοῦτα,
 μπερδέψαμε τίς κλεφτοφάνες
 μὲ τὴ «Φιλοσοφία λουλουδιῶν» τοῦ Βρεττάκου
 σπολλάτη μας ὁ Ταῦγετος:
 μέ γιόμισι, εὐλάβεια, κουκουνάρι
 τὸν τρώμε στὴ μάπα
 καὶ μέ τὰ πέντε του δάχτυλα ἀνοιχτὰ
 μείναμε ἀπὸ μεσορρίνιο.

Πολλά έξοχικά παρελθόντα.

Ἦρθα ἐδῶ νὰ μορφωθῶ ἐρείπια

παραδοξολογία ἢ ποίησις, ἐμβροντησία,

ἐπινόησις καταπληξίας κι ἀναζήτησις σλόγκαν

ὅλοι γιὰ Θιάκι τραβᾶμε

ὅλοι μὲ πλώρη ἀντίποδες

-ὅλοι ἀλέστα μή... φθάσουμε

πρὸς Θεοῦ...

Ταξιδεύω. Συγκρούσεις σταυρῶν·

(τὸ σταυρό σου, ποὺ λένε) παρακάμπτω

διασχίζω τὸ Μεγάλο Σάββατο

καὶ τὴ μικρὴ μου χρῆσι

κι ἂν ἐπιμένετε γιὰ «μουσικὴ,

ἐξαίσια, καθάρια μουσικὴ»

τὴν ἐρανίζονται πρὶν ἀπὸ σᾶς γιὰ σᾶς

Σταματίου καὶ «NEA», ἰδοὺ τὴν:

Σαλιγκάρια μετὰ τὴ βροχή,

ὅπως οἱ λύπες μας μετὰ τὴ λύπη

— εἶδες ἢ γλύκα...

...

...

Νάτο λοιπόν, γιὰ τοῦτο σᾶς λέγω, ἀδελφοί,

ὅπου σᾶς βρίσκει καιρὸς, κακὸ μέγα,

χαμογελοῦτε λοξὰ

μὴ λησμονοῦτε κονσέρβα σολωμὸ

καὶ χρυσοῦ αἰὼν βραβευτότητας,

μόν' μαυλίζετε τὴν καρδιά σας

κίτς κίτς, εἴπαμε, ξέρετε.

Ὁ Θεὸς σώζοι σε, ἀδελφή,

ἔτσι ποὺ ἔδειχνες πὼς θὰ γινόσουν ἄλλη,

αἰώνια σώζοι σε

ὥς τὴν ἀτέλειωτη ἐνδελέχεια

ἕως ἀθανασίας σιναίας.

Μὰ χρειάζονται ἀκόμα μερικὲς **κλεφτοφάναρες.**

Σφίξου.

*) Ἄν φαντασθοῦμε τὸν κ. Σταματίου ὅ,τι, μόνος, ὁ ἴδιος, ὁμολογεῖ ἑαυτὸν, τουτέστι μὴ ἐξικνούμενον πέραν τῶν «ἐπιεικῶν του παρουσιάσεων» (κάτι «Σύντομες ματιές» καὶ λοιπὰ ἀνάλογα), ὑποχρεοῦμεθα νὰ τὸν θεωρήσουμε παρουσιαστὴν πραγμάτων ποὺ **ἀδυνατεῖ νὰ κρίνει** — δὲν μᾶς μένει καὶ τίποτ' ἄλλο! Ἄκριβῶς, πὼς τὶς «ἐπιεικεῖς παρουσιάσεις» του στὰ «NEA» (ὅπως ὁ ἴδιος ὀνομάζει τά... σημειώματά του · δωδεκάστηλα ὡστόσο!) τὶς κά-νει μὲ γνώμονα τὸ βαθμόν... συγγενείας, φιλίας, γνωριμίας, δεσμῶν, σχέσεων του μὲ τοὺς... «ἐπιεικῶς παρουσιαζομένους» — αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος ποὺ ὁ κ. Σταματίου ἐπιλέγει, προκειμένου νὰ ἐγκύψει στὸ **λόγον!**

Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος **προβολῆς** τόσον ἀσήμαντης καὶ φαιδρῆς «στιχοποι-

ίας» (συνισταμένη ἐπιβληθείσης ἀμάθειας, ἀβάθειας, προπέτειας, ἀδισταξίας, ἀσυνειδησίας)

θεμελιώνει καὶ συντηρεῖ σαθρή, προδομένη, γαιοπυρμιχθητική τὴ συνείδησιν **ὀλόκληρου λαοῦ** — ἀδιάφορο ἂν εἶναι ἢ ὄχι ἄξιος γιὰ κάτι καλύτερο, ἂν ὁ ἴδιος ὑπάρχει ἐνδόσιμον **διάφορης μεταχείρισης ἢ οὐ**.

[Ὁ Φεῖλω νὰ σημειώσω ὅτι ἡ ἐπιβολή (κατίσχυσις · τῆς ἀμάθειας κ.λπ.) δὲν εἶναι πλέον ἡ παλιὰ ἀητησία τοῦ **φυσικοῦ νόμου**: Δὲν εἶναι οἱ φυσικὲς διαδικασίες **ἀρίστευσης** (ἀριστοκρατίας) ποὺ κατευθύνουν τὴ Ζωή, ποὺ τὴν φέρουν νοθευμένη ὡς τὴν αὐτοαναίρεσιν, μὰ ἡ **πνευματικὴ διαστροφή** · ἂν τὸ πνεῦμα δὲν εἶναι «ἄλλη φύσις»...]

...

Σὲ τελευταίαν ἀνάλυσιν· ὁ ταπεινὸς γράφων καταδικάζω ἐμαυτόν, στὸ βαθμὸ ποὺ δὲν ἔχω **μόνο σκοπὸν** τὴν ἐμαυτοῦ ἀκεραΐωσιν, τὴν αὐστηρά προσωπικὴ μου δηλαδὴ ἀκεραΐωσιν — κανενὸς ἄλλου.... Ποὺ σημαίνει πῶς, ἂν ἀπὸ δειλία ἢ **διάθεσιν «γιὰ καπάκια»** δὲν ἔγραφα αὐτὸ τὸ κείμενο, ποὺ μὲ φέρει **ἐκτεθειμένον στὸ μίσος καὶ τὴν ἐχθρότητα** τῆς ἐποχῆς μου ὀλόκληρης, θὰ περιφρονοῦσα τὸν ἑαυτὸ μου περισσότερο ἀπ' ὅσο δὲν τὸν ἀνέχομαι...

— Θὰ σὲ διώξουν ὅλοι οἱ ἐκδότες.

— Δουλειά τους.

Ἀνώνυμος ὁ Ποιητὴς

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ, *Φαινόμενα καὶ Διοσημία*

Ἡ σημερινὴ ἐποχή, ὅπως καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν εὖνοεῖ τὸν διδασκισμὸ καὶ τὴν ἐπιστημονικοφάνεια στὴν ποίηση. Ἡ Ἑλληνιστικὴ ἢ Ἀλεξανδρινὴ ὅμως ναί. Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ποιητὲς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἶναι καὶ ὁ Ἀρατος ἀπὸ τοὺς Σόλους τῆς Κιλικίας (ἀπ' ὅπου προέρχεται ἡ λέξις *σολοικισμός*). Κατὰ σύστασιν τοῦ μακίῃνα του, βασιλιᾷ Ἀντίγονου Γονατᾷ τῆς Μακεδονίας, ἔγραψε τὸ ἀστρονομικὸ ἔπος *«Φαινόμενα»* σὲ δύο βιβλία, στιχοποιώντας τὸ σὲ πεζὸ ἔργο τοῦ σοφοῦ ἀστρονόμου τοῦ 4ου αἰῶνος Εὐδόξου τοῦ Κνίδιου, πολὺ γνωστὸ στοὺς ἀρχαίους. Τὸ δεύτερο βιβλίον ἀποκαλεῖται *«Διοσημία»*, ἥτοι εἶναι μιὰ ἐκλαϊκευμένη μετεωρολογία. Δὲν εἶναι τυχαῖο ποὺ ὁ Ἀρατος ἔγραψε τὸ ἔργο του σὲ ὁμηρικὸς στίχους. Πρῶτος ὁ Ὀμηρὸς ἔκανε καὶ ἀστρονομικὲς παρατηρήσεις. Ἐπίσης τὸ ἔργο τοῦ Ἀρατου, σὰ διδακτικόν, ἔχει ἡσιόδειο ὕφος. Ἴσως ὁ σκοπὸς συγγραφῆς του νὰ ἦταν χρησιμοθηρικὸς (νὰ προβάλλει ἓνα θέμα ποὺ ἦταν τότε τῆς μόδας) καὶ φιλοσοφικὸς (νὰ παρουσιάσει τὴ στωϊκὴ φιλοσοφία). Κατὰ τὸν Κικέρωνα ὁ Ἀρατος δὲν ἤξερε ἀστρονομία, ἀλλὰ οἱ γνῶμες ἄλλων δίστανται.

Ἄν καὶ τὸ ποίημα τοῦ Ἀρατου κέρδισε τὸ ἐπίθετο *λεπτόν* ἀπὸ τὸν σύγχρονόν του Καλλιμάχον, σήμερα δὲν ἐκτιμᾶται ὅσο ἄλλοτε. Λέει γι' αὐτὸν ὁ Albin Lesky (*«Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας»*): «...μεγάλᾳ τμήματι τῶν «Φαινομένων» προσφέρουν πολὺ στεγνὰ ἀναγνώσματα, καὶ μόνο σὲ μερικὰ μέρη νιώθουμε ὅτι μᾶς μιλά ὁ ποιητής». Ἰδίως στὸ προοίμιον (1· 6) ποὺ ἀντιδονεῖ τὸν θαυμάσιον καὶ μεγαλόπρεπον Ὑμνον στὸν Δία τοῦ Κλεάνθη. Οἱ Alfred & Maurice Croiset (*«Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας»*) λένε τὰ ἑξῆς: «Ὁ Ἀρατος ὅμως δὲν εἶναι οὔτε Λουκρήτιος οὔτε Βιργίλιος. Εἶναι Ἀλεξανδρινὸς μὲ πολλὴν μὲν ἰδιοφυΐαν, ἀλλ' οὐδὲν πλέον τούτου». Ὅμως ὁ Rudolf Pfeiffer (*«Ἱστορία τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας»*) εἶναι πιὸ θετικός: «Ὁ Ἀρατος, ὁ ὁποῖος, διακεκριμένος συγγραφεὺς ὁ ἴδιος, μετέσχε εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς ποιήσεως, ἐνδιεφέρετο ζωηρῶς νὰ ἐργασθῇ καὶ διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ παρελθόντος».

Ἡ ἀνὰ χεῖρας ἔμμετρη μετάφρασις τοῦ κ. Πάϊκου Νικολαΐδη-Ἀσιλάνη εἶναι ἡ πρώτη

πού επιχειρείται στην νεοελληνική. Έχει χάρη, τονισμό και αρκετές λυρικές εξάρσεις, και σάν υπόδειγμα παραθέτουμε τὸν στίχο 732 τοῦ τέλους τοῦ πρώτου βιβλίου: «Γιατὶ σ' ὅλους τοὺς τόπους οἱ θεοὶ πολλὰ λέν στοὺς ἀνθρώπους». Ρητὸ πού ἐπεξηγεῖ τὴν αἰτία συγγραφῆς τοῦ ποιήματος αὐτοῦ τοῦ Ἀρατοῦ.

Ὅθων Μ. Δέφνερ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ, *Ἱστορία τοῦ βλάχικου δημοτικοῦ τραγουδιοῦ*

Προασπίζει τὰ ἑλληνικὰ δίκαια καὶ τὴν ἱστορικὴν ἀλήθεια ὁ δρ. Ἀχιλλεὺς Γ. Λαζάρου, Ἐπίτιμος Γενικός Ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, σ' αὐτὴν τὴν πλουσία εἰς ἐπιστημονικὰ ἐπιχειρήματα μελέτη του. Ὁ συγγραφεὺς εἶναι φιλόλογος καὶ ρωμανιστὴς-βαλκανιολόγος. Γι' αὐτὸ δὲν δυσκολεύεται νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ Βλάχοι εἶναι Ἕλληνες. Ἀντικρούει ἔτσι τὴν ρουμανικὴ προπαγάνδα, πού ἐξυπηρετεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς ἐγχώριους διεθνιστές, ἐὰν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι προσφάτως κυκλοφόρησε στὴν Ἑλλάδα ἀνεκδιήγητο ἀνθελληνικὸ βιβλίο ὑπὲρ τῆς... ρουμανικότητος τῶν Βλάχων.

Ὁ δρ. Λαζάρου κατηγορηματικῶς διευκρινίζει ὅτι «οἱ Βλάχοι ὁμιλοῦν καὶ γράφουν ἑλληνικά» (σελ. 340). Τὰ ἑλληνικὰ ἀποτελοῦν τὴν ἐπίσημη γλῶσσα τους. Ἡ χρῆση τῆς ἀρωμουνικῆς διαλέκτου γίνεται ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἑλληνοβλαχικὴ γλῶσσα, μόνον καὶ μόνον ἀπὸ συνήθεια. Ἄλλωστε εἶναι δεῖγμα τῆς πολιτιστικῆς ἀνωτερότητος ἑνὸς λαοῦ νὰ ἀφομοιώνῃ ξένα γλωσσικὰ ἰδιώματα. Οἱ Βορειοηπειρώτες φερ' εἰπεῖν, «Ἕλληνες μέχρι μυελοῦ ὀστέων, ἐκτὸς ἀπὸ ἑλληνικά ξέρουν νὰ μιλοῦν καὶ νὰ γράφουν καὶ τὰ ἀλβανικά. Οἱ Ἀλβανοὶ ὅσο καὶ νὰ προσπαθοῦν δὲν μποροῦν νὰ μάθουν ἑλληνικά».

Τὸ βλάχικο δημοτικὸ τραγούδι εἶναι βαθύτατα καὶ ὁλόπλευρα ἑλληνικὸ. Τὴν ὁλοφάνερη ἑλληνικότητά του ἀντιπαλεύουν οἱ προπαγανδιστὰι τοῦ πανρουμανισμοῦ. «Ἔργο αὐτῶν εἶναι καὶ οἱ δῆθεν «βλάχικες» παραλλαγές, πράγματι δὲ μεταφράσεις ἢ διασκευές τοπικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀείποτε οἱ βλάχοι τραγουδοῦν στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα» (σελ. 357).

Ὁ δρ. Λαζάρου, ὅπως σὲ παραπλησίον περιεχομένου μελέτη τοῦ Ὁ Εὐάγγελος Ἀβέρωφ-Τοσίτσας, ἐπισημαίνει, «οἱ Βλάχοι πρωτοστατοῦν στὴν ἐξάπλωση τῆς ἑλληνικῆς πολιτισμικῆς ἐπιδράσεως μὲ κύριο ὄργανο τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα» (σελ. 367). Ὡς ἐκ τούτου τὸ βλάχικο δημοτικὸ τραγούδι ἀποτελεῖ ζωντανὴν ἔκφραση τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικο-λαϊκῆς διανοήσεως. Ἡ μελέτη τοῦ δρος Λαζάρου, μὲ τὴν πληθὺν τῶν ἀδιασείστων τεκμηριώσεών της, καθίσταται μοναδικὴ στό εἶδος της.

Νίκος Χ. Χαρακάκος

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΑΛΗΣΑΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΟΣ (ΠΑΝΙΤΣΑΣ), *Ποιήματα, ἐκδόσεις «Κοραῖς», Πάτρα.*

Ἐντονὴ εἶναι ἡ ποιητικὴ φωνὴ τοῦ Γιάννη Γαλανοῦ, ὅπως παρουσιάζεται σὲ μιὰ πολυσύνθετη ἐνορχήστρωση ἐμπνευσης, ρυθμοῦ, πάθους καὶ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ στὰ τραγούδια τῆς συλλογῆς του, πού καλύπτουν τὴν περίοδο 1964-1988. «Δὲν γράφω γιὰ τοὺς λίγους, ἀναφέρει στό

προλογικὸ τοῦ σημείωμα. Ἡ ποίηση πρέπει νὰ εἶναι γιὰ τὸ λαό. Πρέπει νὰ προσπαθήσουμε νὰ φέρουμε τὸ λαό στὴν ποίηση». Τὸ πιστεύω του αὐτό, μὲ τὸν ἀναμφισβήτητο ὀρθολογισμό του, εἶναι φανερό σὲ ὅλους τοὺς στίχους του, ἀπὸ τοὺς πιὸ τρυφεροὺς ὡς ἐκείνους πού δονοῦνται ἀπ' τὴν ὀργή γιὰ τὸ ἄδικο.

«Εἶσαι ἐσὺ καὶ φωτίζει ἡ μέρα - καὶ λά-

μπει ό ήλιος στόν ούρανό— είσαι έσύ*
και χαίρονται τὰ χελιδόνια — και άνθίζει
ή πασχαλιά στο φράχτη μας».

M.X. E.

ΘΕΑΝΩ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΗ, Χρονικό
κό της Χώλστεντ Στρήτ (Έλληνοαμερικανικά
διηγήματα), έκδόσεις «Έθνικού Κήρυκα» Νέας
Υόρκης.

Στό «Χρονικό της Χώλστεντ Στρήτ» παρου-
σιάζεται ή ζωή του Έλληνα μετανάστη στην
Άμερική. Μένει, ζωντανό γράψιμο ή κυρία
Παπάζογλου σκιαγραφεί καθαριές εικόνες της
πικρής μοίρας των ξενιτεμένων δίνοντας ανά-
γλυφα τόν πόνο, τούς αγώνες και τις ελπίδες
τους. Τό βιβλίο της είναι ένα πειστικό μήνυμα
πώς στην υπερατλαντική χώρα μένει πάντα ά-
φραρτη ή ελληνική θύμηση και πώς τό πνεύμα ά-
ναπαλλοτρίωτο καλλιεργεί και προσφέρει λα-
μπρούς καρπούς της ελληνικής ψυχής και της
ελληνικής σκέψης.

M.X.E.

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΚΟΥΝΕΛΗΣ, Κώδιξ όνειρικής
κνυφορίας (ποιήματα), έκδόσεις «Περγαμηνή»,
Άθήνα 1988.

Ποίηση άργή, χωρίς ώραιολογίες ή γλυκερό-
τητες. Σε πολλά από τὰ πεζοτράγουδα τίγεται μέ
έναν τρόπο έντυπωσιακό τό μεγάλο θέμα του θά-
νάτου και της μετά θάνατον ζωής μέ έρωτικές-
αίσθησιακές προεκτάσεις. Τό λόγιο και νατου-
ραλιστικό ύφος του κ. Ι.Β.Κ. θυμίζει άμυδρά Έ-
μπεϊρίκο και Έλύτη, άφομοιωμένους πάντως.
Γενικά τό βιβλίο αυτό ξεχωρίζει πολύ από τό μέ-
σο όρο σέ εμφάνιση και περιεχόμενο, έχει δέ ό
συγγραφέύς του δαμάσει την άκατανίκητη δύνα-
μη των λέξεων: «Λέξεις που δέν λέγονται / άλλα
ύπονουνται / κύμα βουβό / συντρίψαν τό όρος
Αίτνα / σέ τέφρα χαλκοπράσινη / σκόνη βυσσι-
νιά». Η ήλεκτρονική φωτοστοιχειοθεσία πολυ-
τονική (και μέ βαρείες) χωρίς τυπογραφικά λά-
θη.

Ο.Μ.Δ.

ΣΠΥΡΟΣ ΓΑΛΑΙΟΣ, Άσπρο κόκκινο κι άλλα
τηλεφωνήματα (πεζογράφημα), Άθήνα 1988.

Πρωτότυπη ή έμπνευση του κ. Σπύρου Γα-
λαίου να φαντασθή τό άμοιβαίο περιεχόμενο
άρκετων τηλεφωνημάτων συνθέτοντας έτσι ένα
ιδιότυπο και συναρπαστικό πεζογράφημα. Πολύ-
πλευρη ιδιοσυγκρασία ό συγγραφέύς: νομικός,

δημοσιογράφος (συνδιοκτήτης της ήμερησίας
οικονομικής έφημερίδος «Έξπρές»), έκδότης
και λογοτέχνης. Όλα αυτά, όλη αυτή ή κοινω-
νική πείρα, διάχυτα στο πεζογράφημα. Πολλά
«τηλεφωνήματα» άπηχούν τόν κυνισμό των ήμε-
ρων μας. Την συμφεροντολογική επιδίωξη. Τόν
εποχικό καιροσκοπισμό.

Όστόσο μέσα από όλην αυτή την σήψη και
παρακμή ό κ. Γαλαίος άναζητεί την ανθρωπιά,
είδος σπάνιο σήμερα. Άρετή δυσεύρετη. Ποιο-
τικήν άξίαν όμως άπαραχάρακτη από τόν χρόνο.
Τήν βρίσκει; Κάπου-καπου ναί. Μέν την γραφίδα
του την έξιδαικνύει, την θαυμάζει, έκστασιάζε-
ται από αυτήν. Ό κ. Γαλαίος, πέτυχε νά άξιο-
ποιήση άποδοτικώς την έμπνευσή του. Μας συ-
νετάραξε μέ τούς «τηλεφωνικούς» διαλόγους.
Άπεγύμνωσε την καθημερινότητα από τὰ ψυμύ-
θιά της. Τήν έδειξε όπως είναι: σκληρή, άπο-
κρουστική, άπρόσωπη, ψυχρή, άπάνθρωπη, χω-
ρίς ύπαρξιακούς προσανατολισμούς. Μπράβο
του.

N.X.X.

ANNA MARIA ZAGOPIANOY, Ούτοπία (ποίηση-
ση), Άθήνα 1988.

Είναι τό πρώτο βιβλίο της νέας ποιήτριας, ά-
πό τη Ρόδο, και είναι γραμμένο μέ ευαισθησία,
σκέψη, προβληματισμό και ανθρωπιά.

E.E.M.

ΚΩΣΤΑΣ Θ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Στοχασμοί (ποίηση),
Άθήνα 1988.

Στοχαστικά ποιήματα που εκφράζουν την ά-
γάπη του ποιητή για τόν άνθρωπο και τις πνευ-
ματικές άξίες, γραμμένα σέ παραδοσιακό στίχο.

E.E.M.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΕΡ - ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Χθές
(ποιήματα), Άθήνα 1988.

Τριαντατέσσερα ποιήματα περιλαμβάνει ή
συλλογή, γραμμένα σέ στίχο παραδοσιακό, μέ αί-
σθημα και νοσταλγία για τό χθές.

E.E.M.

ΣΤΕΛΛΑ -POZITA ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Φωνή
άπ' τόν Βρύσσινα, τόμ. Α' (ποιητική συλλογή),
Άθήνα 1988.

Είναι γεμάτη από ευαισθησία ή ποιήτρια κ.
Σ. -Ρ. Κ. Αυτήν μεταλαμπαδεύει στους μεστούς
άπό ώριμη σκέψη στίχους της. Στοχάζεται μέ
ρυθμό. Τά ποιήματά της είναι οί ήχοι της ψυχής
της. Η «Φωνή άπ' τόν Βρύσσινα» άποτελεί τόν
Α' τόμο του συνολικού ποιητικού έργου της κ.
Κωνσταντίνου. Κατατίθενται έδώ 6 ποιητικές

συλλογές. "Όλες σφύζουν από άνθρωπιά και ή-
θικό μεγαλείο. «Προσπαθώ... κι ή σκέψη μου έ-
πίμονα ξεφεύγει / επίμονα κι ανέλετα με τυ-
ραννά, / κάθε άσχήμια σαρκαστικά μου δεί-
χνει». Δεν άντέχει ό,τιδήποτε άντιπνευματικό,
κατώτερο, άμοραλιστικό, ματεριαλιστικό, άνα-
ξιόλογο, ή ποιήτρια. "Ο στίχος όφείλει νά ύπη-
ρετή τήν άλήθεια και τό ώραίο.

Οί στίχοι τής «Φωνής άπ' τόν Βρύσσινα» με-
τουσιώνουν σέ ποίηση τήν ποιοτική διάσταση
τής πνευματικής προσωπικότητος τής κ. Κων-
σταντίνου. «Οί φίλοι μου τρελλή, θαρρώ, πώς μ'
είπανε, / γιατί δεν είχα μήτε πάθη / μήτε πεθυ-
μίες».

N.X.X.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ Γ. ΚΑΠΛΑΝΤΖΗΣ, Σέ ήχο πλά-
γιο (ποιήματα), 'Αθήνα 1988.

Στήν πρώτη αυτή του ποιητική συλλογή ό κ.
Λ.Γ.Κ. δείχνει μιá πολυεπίπεδη μόρφωση (μου-
σική, έπιστημονική, γλωσσική) πού, όντας στίς
έσχατιές της, έχει φτάσει στη συνείδηση τής ά-
δυναμίας και ματαιότητάς της. Γιατί ή γνώση
είναι χειρότερη από τήν άγνοια, γιατί ξέρεις,
άλλά δεν μπορείς νά κάνεις τίποτα. "Η υπό άλλη
άποψη, τό σωκρατικό «έν οίδα ότι ούδέν οίδα».
Λέει χαρακτηριστικά ό ποιητής: «Νεκρές προ-
σευχές στά χείλη πιά / άκούμπησαν οί άγάπες /
κατάρα έγινε ή γνώση / κ' ή άγνοια "εύλογία" /
...». Ποίηση, όπως βλέπουμε, όχι μεγάλου λυρι-
κού διαμετρήματος, αλλά χρήσιμη από φιλοσο-
φικής πλευράς γιά τό σύγχρονο άνθρωπο.

O.M.A.

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΤΟΥΡΛΙΔΗΣ, 'Ερώσυνα (ποιήμα-
τα), 'Αθήνα 1987.

«Μούπες, θάρθω άργά αυτό τό βράδυ, / λου-
σμένη χρυσοφώς από τ' άστέρια, / νά νιώσω τής
άγάπης σου τό χάδι, / δοσμέν' άπ' τά κρινόχυτά
σου χέρια». Ρομαντικός ό τρυφερός ποιητής. "Ο
λέκτωρ Γιώργος Α. Τουρλίδης, πού διδάσκει
Λατινική Φιλολογία στην Φιλοσοφική Σχολή
του Πανεπιστημίου 'Αθηνών, δίνει παραλλήλως
τό απόσταγμα του άρτίως συγκροτημένου ψυχι-
κού του κόσμου. Καλοδουλεμένος ό στίχος του
πιστοποιεί τήν ποιητική δεξιότητά του.

N.X.X.

ΜΑΓΙΑ ΜΑΡΙΑ ΡΟΥΣΣΟΥ, Λύκαινα του φεγ-
γαριού (ποιήματα), 'Ηριδανός, 'Αθήνα 1987.

Κατά τόν Σολζενίτσιν τό φεγγάρι είναι «ό ή-
λιος τών λύκων». Κατά τήν αριθμολογία τό νού-
μερο δύο. "Ετσι και ή γνωστή ποιήτρια και με-
ταφράστρια Μ. Μ.Ρ. φεγγαροπαρμένη και φεγ-

γαροχτυπημένη από τό ταίρι της ούρλιάζει (με
τόν μανδύα τής ποιησης) σάν λύκαινα μπροστά
στην πλησιφαή σελήνη. "Η άπουσία του έρωμέ-
νου προσώπου τήν έχει πληγώσει ως τά τρίςβα-
θα του είναι της και τήν έχει όδηγήσει σάν τήν
'Οφηλία στην άλλοφροσύνη, ιδίως τίς νύχτες ό-
ταν τά πεφτάστερα, σάν άσημένια δάκρυα, τήν
λούζουν γυμνή άπ' τήν άγάπη της, πού δεν ξεχά-
νει:

«Σηκώνω λοιπόν τά χέρια μου
τίς νύχτες
μέσα στόν ύετό τών άστεριών
και προσεύχομαι
στη θύμησή σου».

O.M.A.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ (ΝΕΙΛΟΣ ΠΑΛΜΥ-
ΡΑΣ), Στίς έρημες αύλές του 'Ιουλίου (ποιήμα-
τα), 'Αθήνα 1988.

'Ελεύθερος στίχος με περιεχόμενο συλλογι-
σμών και εικόνες ένός λυρισμού, πού άπλώνεται
σε εύρύτατη θεματολογία. "Ενα ποιητικό ταλέ-
ντο, πού μετουσιώνει τά συναισθήματά του σε
μουσικές άπηχήσεις.

«Ρωμιοί, Βυζαντινοί και Σταυροφόροι κι
'Ιησουίτες - και Τούρκοι και Βαλκάνιοι
και Μπραήμηδες και Βαναροί - δε μό-
ρεσαν τή γή μας νά σηκώσουν - και ή γή
μας βλάστησε ξανά και μέστωσε - από
καρπούς κι άνθρωπούς».

M.X.E.

ΤΟΥΛΑ Π. ΜΠΟΥΤΟΥ, Στά χρόνια τής κατα-
χνιάς (διήγημα), 'Αθήνα 1988.

Πολλοί πεζογράφοι έχουν περιγράψει τήν
περίοδο τής κατοχής (1941- -1944). "Άλλος έπι-
χειρώντας μιá άπεικόνιση εκείνης τής εποχής
και άλλος προσπαθώντας νά δηλητηριάσει τόν ά-
ναγνώστη με ιδεολογικές προκαταλήψεις. "Ω-
στόσο ή κ. Τούλα Π. Μπούτου ούτε στείρα ά-
πεικόνιση τής εποχής κάνει ούτε συγκεκριμένη
ιδεολογική προπαγάνδα ύπηρετεί. Δίνει ένα
χρονικό τής κατοχής μέσα από τά προσωπικά
βιώματα τών μελών μιās άθηναϊκής οικογενείας.
Δείχνει τόν άγώνα του "Έλληνος νά διατηρήσει
τήν ταυτότητά του σε ένα άπάνθρωπο περιβάλ-
λον. Πιστοποιεί τήν συνειδησιακή άκαμψία του
"Έλληνος, όταν διακυβεύονται οί έθνικές του ά-
ρετές. "Όταν κινδυνεύη νά άλλοτριωθή τό ποιο-
τικό στοιχείο τής οντότητός του.

N.X.X.

ΘΑΝΑΣΗΣ Β. ΤΣΙΟΝΑΡΑΣ, 75 «ραψωδιές» γιά
τή συνείδηση (ποιητική συλλογή), 'Αθήνα
1986.

«Τις συντεταγμένες τοῦ ὄνειρου ἀραγε πῶς θὰ τις / βρῶ;». Ἔχει ἓνα δικό του τρόπο ὁ κ. Θανάσης Β. Τσιονάρας, πολιτικός ἐπιστήμων, περιφερειολόγος καὶ φοιτητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Πανεπιστήμιου Ἀθηνῶν, νὰ ἐναρμονίζει στοὺς στίχους του τὸν λυρισμὸ του μὲ μία φιλοσοφικὴ διάθεση. Λιτός, ἀποφεύγει τὶς ἐνοχλητικὲς μεγαλοστομίες. Μέσα ἀπὸ τὴν ποιητικὴ του ἀναδύεται μία νοσταλγικὴ περιπλάνηση κατὰφορτὴ ἀπὸ ἀναδιφῆσεις στὴν Ἱστορία.

N.X.X.

ΜΑΡΙΑ Π. ΘΕΩΝΑ, *Εἰδώλια καὶ λιθοτομὲς (ποιήματα)*, Ἀθήνα 1981.

Ἀναπαρθενεύοντας τὶς λέξεις ἡ ποιήτρια καὶ ζωγράφος Μαρία Π. Θεωνά μᾶς μεταδίδει ἀπὸ τὰ τρίςβαθα τοῦ εἶναι τῆς τὸ μεγάλο της μυστικό, σὰν πατημένο ἐντελβᾶις ἀνάμεσα στὰ φύλλα τοῦ βιβλίου τῆς. Μόνο ὅμως ἓνας Ἕλληνας ποιητὴς θὰ μπορούσε νὰ γράψει αὐτὰ τὰ ποιήματα. Εἶναι τὸ ἀπόσταγμα, ἡ ροδοζάχαρη, τὸ ἐλιξήριο μιᾶς καρδιάς, πού αἰσθάνεται καὶ θὰ μείνει πάντα νέα. Ἡ ὄνειρεύτρια τῶν ὀνείρων καὶ ἐρωτήτρια τῶν ἐρωτήσεων Μ.Π.Θ. ἀντικαθρεφτίζει στὸ ἐσωτερικὸ τῆς κάτωτρο τὸ ἄσπρο αἰγαιοπελαγίτικο φῶς καὶ τὴν μπλὲ θάλασσα, μπλὲ σὰν τὸ λάπις-λάζουλι ἢ ὁ,τιδήποτε ὀρυκτό

εἶναι πιὸ μπλὲ. Ὅστρακα, κοχύλια, ξανθομαλλοῦσες γοργόνες, καράβια περνᾶνε μπρὸς ἀπ' τὰ μάτια μας σὰν κινηματογραφικὴ ταινία ἀναμίζ με ὁράματα ἀπὸ τὸ παρελθόν. Ἑρμῆδες κι Ἀπόλλωνες.

Μποροῦμε νὰ ἀνιχνεύσουμε τὶς ρίζες τῆς τέχνης τῆς σὲ μιὰ ἄλλῃ Ναξία, τὴν Διαλεχτὴ Ζευγῶλη Γλέζου. Αὐτὸ φαίνεται π.χ. στὸ ποίημα τῆς Θεωνᾶ «Λιθοτομὲς». Ἐκεῖνο ὅμως πού στατιστικὰ ξεχωρίζει σὰν τύπος τῆς εἶναι τὸ «Χοῦφτες γεμάτες ὄνειρα»: «Χοῦφτες γεμάτες χελιδόνια, οἱ σιωπὲς / τῶν ἀστεριῶν. Νὰ τριγυρνοῦν / ἀνάμεσα στὰ σύννεφα. Καὶ τοὺς / ἀντίλαλους ρυθμοὺς τοῦ δάσους. / Νὰ γαληνεύουν τοὺς ἀγέρηδες / ὅταν βροντοῦνε τὰ ζωκκλήσια/...».

O.M.Δ.

ΠΟΤΗΣ ΚΑΤΡΑΚΗΣ, *Προδομένη ἀγάπη (θέατρο)*, Πειραιᾶς 1988.

Ἕνα θεατρικὸ ἔργο σὲ δύο πράξεις καὶ ἐννέα εἰκόνες τοῦ κ. Π.Κ., πού οἱ μικρὲς περίοδοι, οἱ ζωντανοὶ χαρακτήρες, οἱ ἀληθοφανεῖς καταστάσεις, ἡ ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεση καὶ ὁ ὥραιος χειρισμὸς τῆς γλώσσας τὸ κάνουν εὐκολοδιάβαστο καὶ ἀρεστό.

O.M.Δ.

• Ἡ ἐπιστολὴ μὲ τίτλο «Μὲ ἐνδόσιμον τῇ γλῶσσᾳ τοῦ “Δαυλοῦ”», πού δημοσιεύθηκε ἀπὸ τεχνικὴ ἀβλεψία χωρὶς ὑπογραφή στὸ τεῦχος 86 τοῦ «Δ», σελ. 4908, ἔχει γραφῇ ἀπὸ τὸν κ. Σπ. Γ.Γ. Παναγιωτάτο.

• Στὸ τεῦχος 85, σελ. 4821, στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Κ. Γεωργανᾶ «Συντριπτικὰ στοιχεῖα ἀποδεικνύουν τὴν πανάρχαια ἐλληνικὴ παρουσία στὶς χῶρες καὶ νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ», παρακαλοῦμε στὸ στίχο 17 ἀπὸ πάνω καὶ μετὰ τὴ λέξη «(κουτί)», νὰ προστεθῇ ἡ λέξη «μέ» ἐπίσης στὴν ἴδια σελίδα, στίχος 18 ἀπὸ πάνω, μετὰ τὶς λέξεις «ἀετὸ τοῦ» νὰ προστεθοῦν οἱ λέξεις «Διός, τὰ κέρατα τοῦ Ταύρου, ἱεροῦ ζώου κινητικοῦ τοῦ ὕγρου στοιχείου».

• Στὸ τ. 86, τελευταία σελίδα (4946), τελευταῖος στίχος ἡ λέξη «της» νὰ γίνῃ «σου».